

31.11.2025

RANUA

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025

Tilaaaja:
FCG Finnish Consulting Group Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

RANUA

Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2025

Tiivistelmä

Ranualla on käynnissä Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan laadinta. Osana kaavoitukseen liittyviä selvityksiä Heilu Oy teki suunnittelualueiden arkeologisen inventoinnin heinä-lokakuussa 2025.

Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa ennestään tunnettujen kohteiden nykytila. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 14.–17.7., 28.7.–1.8., 15.–19.9. ja 9.10.2025.

Suunnitelluilta kaava-alueilta tunnettiin entuudestaan 20 arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä havaintokohdetta.

Arkeologisen inventoinnin yhteydessä alueelta tavattiin 30 uutta arkeologista kohdetta, joista yhdeksän on kiinteitä muinaisjäännöksiä, yhdeksän muita kulttuuriperintökohteita, kuusi löytöpaikkaa ja kuusi muuta kohdetta.

Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan 50 arkeologista kohdetta, joista 28 on kiinteää muinaisjäännöstä, yhdeksän muuta kulttuuriperintökohdetta, kuusi löytöpaikkaa ja seitsemän muuta kohdetta.

Raportin kuvat: Jussi-Pekka Hiltunen ja Antti Purmonen

Kansikuva: Koivusaaren kivikautinen asuinpaikka. Kaakkoon.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	7
2. Alueen lähtötietoja.....	9
2.1. Suunnittelualan kuvaus	9
2.2. Aikaisemmat tutkimukset ja tunnetut arkeologiset kohteet.....	12
2.3. Alueen historiaa ja historiallinen kartta-aineisto	13
3. Inventointityö.....	22
4. Tulokset	23
Kohdeluettelo.....	27
5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde)	29
Kiinteät muinaisjäännökset	29
1. Kaitajärvi	29
2. Vikkelänlahti*	31
3. Aittoniemi.....	33
4. Paloniemi.....	35
5. Korteniemi.....	39
6. Juurenniemi	42
7. Koivusaari	45
8. Välttämönselkä Hautasaari	47
9. Välttämönselkä	50
10. Hautakangas*	52
11. Kultiharju 2.....	54
12. Koppelosaari	56
13. Olanko 2*	58
14. Olanko	60
15. Kaarisalmi.....	62
16. Kaariniemi*	64
17. Välttämönsalmi.....	66
18. Pitkäniemi*	69
19. Ahosaari	71
20. Kantoniemi	74
21. Kenttäsaari 1.....	76
22. Rieskalahti*	80

23. Linjaniemi*	82
24. Palovaara 2*	84
25. Simojärvi Isosaari	86
26. Kujala/Uutela	90
27. Kenttälä	93
28. Putkenoja*	96
Muut kulttuuriperintökohteet	98
29. Koppelosaari 2*	98
30. Koppelosuo*	102
31. Muljuvaara*	104
32. Nurmisuo*	108
33. Lohelanaho*	111
34. Särkijärven mylly*	113
35. Olinniemi*	119
36. Autioniemi*	124
37. Korpikoski*	128
Löytöpaikat	131
38. Ristisalmi*	131
39. Ruonaniemi*	133
40. Koljonen*	135
41. Paloniemi 2*	137
42. Rantala*	140
43. Putkivaara*	142
Muut kohteet	145
44. Koppelolahti*	145
45. Takasalmi*	147
46. Palovaara 1*	149
47. Mäkelä*	151
48. Lahtela*	154
49. Siikalahti*	157
50. Paananen*	159
Lähteet	162
Maastossa tarkastetut alueet	164

Karttaluettelo

Kartta 1. Lähestymiskartta.....	7
Kartta 2. Yleiskartta kaava-alueista.....	8
Kartta 3. Osa-alueilla A ja B sijaitsevat kantatilat.	16
Kartta 4. Osa-alueella D sijaitsevat kantatilat.....	17
Kartta 5. Arkeologiset kohteet kaava-alueilla.	24
Kartta 6. Arkeologiset kohteet osa-alueilla A ja B.....	25
Kartta 7. Arkeologiset kohteet osa-alueella C.	26
Kartta 8. Arkeologiset kohteet osa-alueella D.	26
Kartta 9. Kaitajärven (1) kohdekartta.	29
Kartta 10. Vikkelänlahden (2) kohdekartta.	31
Kartta 11. Aitoniemen (3) kohdekartta.....	33
Kartta 12. Paloniemen (4) kohdekartta.....	36
Kartta 13. Korteniemen (5) kohdekartta.....	40
Kartta 14. Juurenniemen (6) kohdekartta.	43
Kartta 15. Koivusaaren (7) kohdekartta.	46
Kartta 16. Välttämönselkä Hautasaari (8) kohdekartta.	48
Kartta 17. Välttämönselän (9) kohdekartta.	50
Kartta 18. Hautakankaan (10) kohdekartta.....	52
Kartta 19. Kultiharju 2 (11) kohdekartta.....	55
Kartta 20. Koppelosaari (12) ja Koppelosaari 2 (29) kohdekartta.	56
Kartta 21. Olanko (14) ja Olanko 2 (13) kohdekartta.	58
Kartta 22. Kaarisalmen (15) kohdekartta.	62
Kartta 23. Kaariniemen (16) kohdekartta.	64
Kartta 24. Välttämönsalmen (17) kohdekartta.	67
Kartta 25. Pitkäniemen (18) kohdekartta.....	69
Kartta 26. Ahosaaren (19) kohdekartta.	72
Kartta 27. Kantoniemen (20) kohdekartta.	74
Kartta 28. Kenttäsaari 1 (21) kohdekartta.	77
Kartta 29. Rieskalahden (22) kohdekartta.....	80
Kartta 30. Linjaniemen (23) kohdekartta.....	82
Kartta 31. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.	84
Kartta 32. Simojärvi Isosaari (25) kohdekartta.	88
Kartta 33. Kujala/Uutelan (26) kohdekartta.	91
Kartta 34. Kenttälän (27) kohdekartta.....	94
Kartta 35. Putkenojan (28) kohdekartta.....	96
Kartta 37. Koppelosuon (30) kohdekartta.....	102
Kartta 38. Muljuvaaran kohdekartta (31).....	105
Kartta 39. Muljuvaara vuoden 1968 topografiakartalla.	105
Kartta 40. Nurmisuon (32) kohdekartta.	108

Kartta 41. Nurmisuo vuoden 1968 topografisella kartalla.	109
Kartta 42. Lohelanahon (33) kohdekartta.	111
Kartta 43. Särkijärven myllyn (34) kohdekartta.	114
Kartta 44. Ollinniemen (35) kohdekartta.....	120
Kartta 45. Autioniemen (36) kohdekartta.	125
Kartta 46. Autioniemi Vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla.....	125
Kartta 47. Korpikosken (37) kohdekartta.	128
Kartta 48. Korpikoski vuoden 1970 peruskartalla.	129
Kartta 49. Ristisalmen (38) kohdekartta.	132
Kartta 50. Ruonaniemen (39) kohdekartta.	133
Kartta 51. Koljosen (40) kohdekartta.....	135
Kartta 52. Paloniemi 2 (41) kohdekartta.	138
Kartta 53. Rantalan (42) kohdekartta.	141
Kartta 54. Putkivaaran (43) kohdekartta.....	143
Kartta 55. Koppelolahden (44) kohdekartta.	146
Kartta 56. Takasalmen (45) kohdekartta.....	147
Kartta 57. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.	149
Kartta 58. Mäkelä (47) kohdekartta.....	152
Kartta 59. Lahtelan (48) kohdekartta.....	155
Kartta 60. Siikalahden (49) kohdekartta.	157
Kartta 61. Siikalahti vuoden 1970 topografiakartalla.	158
Kartta 62. Paanasen (50) kohdekartta.....	159
Kartta 63. Paananen vuoden 1992 peruskartalla.....	160
Kartta 64. Osa-alueilla A ja B tarkastetut alueet.	164
Kartta 65. Osa-alueella C tarkastetut alueet.....	165
Kartta 66. Osa-alueella D tarkastetut alueet.....	165

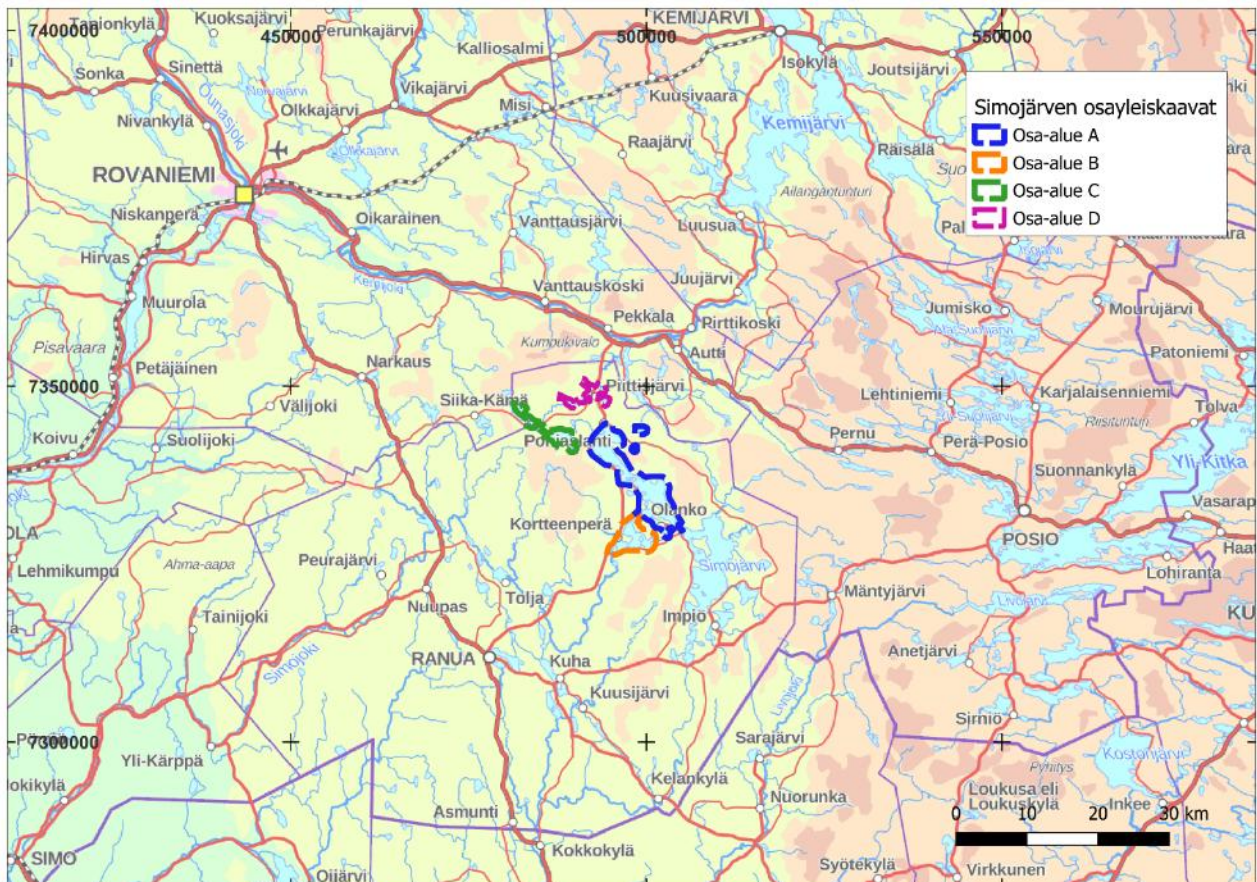
Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Antti Purmonen ja FM Kalle Luoto
Kenttätöaika:	14.–17.7., 28.7.–1.8., 15.–19.9. ja 9.10.2025
Tutkimusten rahoittaja:	FCG Finnish Consulting Group Oy
Inventoinnin löydöt:	KM49920 KM49921 KM49922 KM49923
Alueen aikaisemmat tutkimukset:	Markku Torvinen tarkastus 1978 Markku Torvinen tarkastus 1988 Hannu Kotivuori inventointi 1990 Pirjo Rautiainen inventointi 2008 Inga Nieminen inventointi 2012 Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Taustakartat	Maanmittauslaitoksen karttakuvapalvelusta (WMTS) 10/2025, ellei toisin mainita.
Käytetty koordinaatisto	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000.
Maanmittauslaitoksen 5 p aineiston käyttölisenssi:	MML 1460622539/05 00 00/2025.

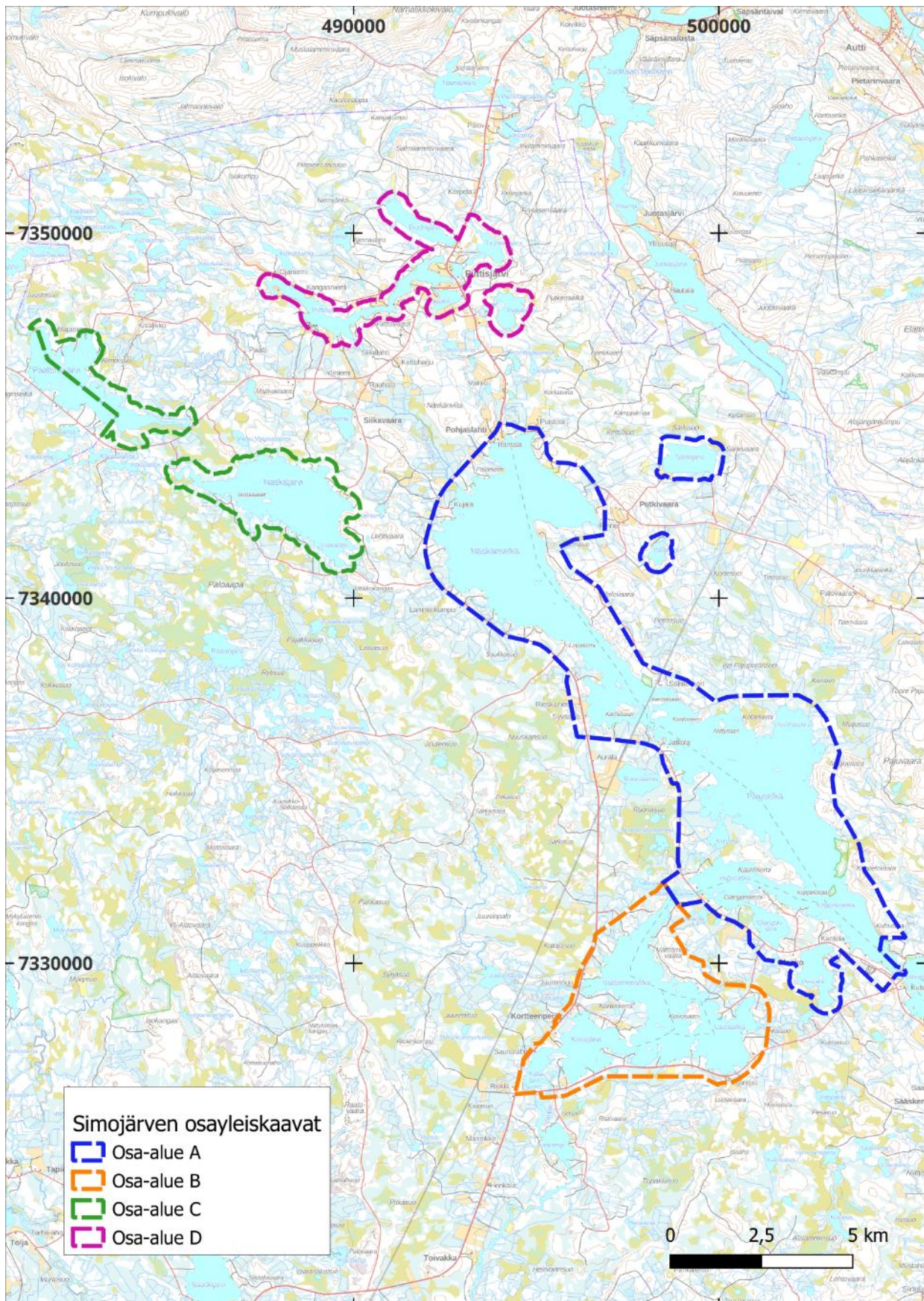
1. Johdanto

Ranuan kunnan pohjoisosassa on käynnissä Simojärven pohjoisen alueen kaavoitus. Kaavoituksesta vastaa FCG Rakennettu Ympäristö Oy. Kaavoitettu alue on jaettu neljään osaan. Osaan A kuuluu Näskänselkä, Pajuselkä sekä Särkijärvi ja Itälampi. Osaan B kuuluu Välttämönselkä ja Kortejärvi. Osaan C kuuluu Näskäjärvi ja Paattinkijärvi. Osaan D kuuluu Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi, Ristilampi, Syväjärvi ja Putkenjärvi.

Osana kaavoitukseen liittyviä selvityksiä Heilu Oy:n arkeologit FM Jussi-Pekka Hiltunen, FM Kalle Luoto ja FM Antti Purmonen tekivät kaava-alueen arkeologisen inventoinnin vuoden 2025 aikana. Maastotyöt ajoittuivat heinä-lokakuuhun 2025. Inventoinnin tavoitteena oli etsiä alueelta ennestään tuntemattomia arkeologisia kohteita sekä tarkastaa tunnettujen kohteiden nykytila kaavoitettavilla alueilla. Inventoinnin raportin laati Jussi-Pekka Hiltunen ja Kalle Luoto lokamarraskuussa 2025.

Kartta 1. Lähestymiskartta.

Kartta 2. Yleiskartta kaava-alueista.

2. Alueen lähtötietoja

2.1. Suunnittelualueen kuvaus

Kaava-alueet sijaitsevat 25–40 kilometriä pohjoiskoilliseen Ranuan kunnan keskustasta. Kaavoitettu alue on jaettu neljään osaan: osaan A kuuluu Näskänselkä, Pajuselkä sekä Särkijärvi ja Itälampi. Osaan B kuuluu Välttämönselkä ja Kortejärvi. Osaan C kuuluu Näskäjärvi ja Paattinkijärvi. Osaan D kuuluu Piittisjärvi, Ruuhijärvi, Tyyräsenjärvi, Ristilampi, Syväjärvi ja Putkenjärvi.

Alueilla sijaitsee asutusta sekä vapaa-ajan asutusta. Ne painottuvat erityisesti osa-alueille A, B ja D Simojärven pohjoisosan rannoille, Kortejärven rannoille sekä Piittisjärvelle. Myös osa-alueella C sijaitsee jonkin verran asutusta ja vapaa-ajan asuntoja. Osa-alueella D sijaitseva Putkenjärvi on ainoa järvi, jossa ei sijaitse ennestään asutusta tai vapaa-ajan asuntoja. Kaava-alueella sijaitsee eri-ikäistä talousmetsää sekä ojittamattomia että ojitettuja suoalueita. Maaperä alueella on hiekkaa ja moreenia sekä paikoitellen myös kalliota. Suurimmat saaret (Koivusaari, Kenttäsaari ja Karhusaari) painottuvat osa-alueille A ja B, pienempiä saaria sijaitsee myös osa-alueella C. Inventointialueet sijoittuvat korkeustasoille noin 163–220 m mpy ollen korkeimmillaan osa-alueella A Palovaaran länsipuolella ja matalimmillaan osa-alueen A Särkijärven ympäristössä.

Kuva 1. Osa-alueen A eteläosaa Kultisalmen luoteispuolella. Kuvassa erottuva saari on Koppelosaari. Luoteeseen.

Kuva 2. Pienialainen hiekkaranta osa-alueen B pohjoisosassa Kirvesniemellä. Länteen.

Kuva 3. Harvennettua mäntymetsää osa-alueen C Näskäjärven Pikkulahden itärannalla. Länteen.

Kuva 4. Ranta-aluetta osa-alueen D Putkenjärven luoteisosassa. Kaakkoon.

Kuva 5. Osa-alueen D länsiosaa Piittisjärven Koukunperällä. Kaakkoon.

2.2. Aikaisemmat tutkimukset ja tunnetut arkeologiset kohteet

Kaava-alueilla on tehty aikaisemmin arkeologisia tarkastuksia sekä inventointeja. Markku Torvisen toimesta on tehty kaksi arkeologista tarkastusta vuosina 1978 ja 1988 kivikautisille asuinpaikoille Kujala/Uutela sekä Välttämönsalmi (Torvinen 1978 ja 1988). Suurin osa alueen tunnetuista arkeologista kohteista on paikannettu Hannu Kotivuoren Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä vuonna 1990 (Kotivuori 1990). Kyseisestä inventoinnista on olemassa liiteosa 2, jossa on kohdeluettelot, luonnokset sekä karttaotteet. Liitteen johdannossa on maininta, että myöhemmin tehtävään osaan 1 tulee varsinaiset kohdeselosteet sekä tarkemmat tiedot esinelöydöksistä, mutta ei ole tiedossa, onko osa 1 koskaan valmistunut. Osaa 1 ei ainakaan löydy Museoviraston tietokannasta. Lisäksi alueilla on inventoitu Metsähallituksen Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueiden inventoinnissa vuonna 2008 (Rautiainen 2008) sekä Ranuan kulttuuriperintöinventoinnin yhteydessä vuonna 2012 (Nieminen 2012). Kyseiset inventoinnit ovat kohdistuneet pääasiassa Metsähallituksen maille. Kaava-alueen kaakkoispuolella on suoritettu Simojärven eteläosien arkeologinen inventointi vuosina 2021–2022 Mikroliitti Oy:n toimesta (Sepänmaa & Soisalo 2022).

Suunnitelluilta kaava-alueilta tunnettiin entuudestaan 20 muinaisjäännösrekisteriin merkittyä arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäännöksiä ja neljä havaintokohdetta.

Osa-alueella A sijaitsee kymmenen ennestään tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä: **Kultiharju 2** (muinaisjäännöstunnus 1000025095), joka on ajoittamaton kalastuspaikka, **Olanko** (683010089), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Kaarisalmi** (1000013498), joka on historiallisen ajan kesähauta, **Välttämönsalmi** (683010038), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Ahosaari** (683010062), joka on ajoittamaton kuoppakohde, **Kantoniemi** (1000013497), joka on ajoittamaton kuoppakohde, **Kenttäsaari 1** (1000013492), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Simojärvi Isosaari** (683010059), joka on historiallinen hautasaari, **Kujala/Uutela** (683010028), joka on mesoliittisen kivikauden asuinpaikka sekä **Kenttälä** (683010058), joka on ajoittamaton asuinpaikka. Osa-alueella A sijaitsee kaksi havaintokohdetta **Koppelolahti** (1000061873) ja **Koppelosaari** (1000061872), joista molemmat ovat Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta tunnistettuja tervahautoja, joita ei oltu tarkastettu maastossa ennen nyt tehtyä inventointia.

Osa-alueella B sijaitsee kuusi kiinteää muinaisjäännöstä: **Korteniemi** (683010084), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Paloniemi** (683010085), joka on ajoittamaton pyyntikuoppakohde, **Juurenniemi** (683010075), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka ja pyyntikuoppakohde, **Koivusaari** (683010086), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka, **Välttämönselkä Hautasaari** (683010087), joka on historiallisen ajan hautasaari sekä **Välttämönselkä** (683010088), joka on kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka. Osa-alueella B sijaitsee kaksi havaintokohdetta **Kaitajärvi** (1000061870) ja **Aittoniemi** (1000061871), joista molemmat ovat Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta tunnistettuja tervahautoja, joita ei ole tarkastettu maastossa ennen nyt tehtyä inventointia.

Kaava-alueella A ja B sijaitsevat muinaisjäännösrekisteriin merkityt ennestään tunnetut kiinteät muinaisjäännökset on huomioitu myös Lapin seutukaavaliiton Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset -julkaisussa vuodelta 1992 (Kotivuori ja Torvinen 1992). Selvityksen ovat laatineet silloinen Lapin maakuntamuseon arkeologi Hannu Kotivuori sekä Museoviraston tutkija Markku Torvinen. Selvityksen tarkoituksena on ollut toimia tietolähteenä kaavoitukseen liittyvässä suunnittelussa sekä maankäyttökysymyksissä.

Osa-alueilla C ja D ei sijaitse muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä entuudestaan tunnettuja arkeologisia kohteita.

Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluettelossa ja karttaotteessa on osa-alueelle D Piittisjärven etelärannalle Autioniemeen on merkitty historiallisen ajan rakennuksen perusta, joka on nimetty Rantalaksi (Kotivuori 1990: 3, 5). Esityövaiheessa Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluettelosta ja karttaotteesta (Kotivuori 1990: 3, 8–21) sekä Mauno Hiltusen toimittamasta Ranuan historia -teoksesta (Juntunen 1990: 22 ja 50–52.) paikannettiin esihistoriallisia löytöpaikkoja, joita ei ole merkitty Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin. Osa-alueelle A on merkitty Simojärven Ruonaniemeen kivikaudelle ajoitettuvan tuuran (KM17433: 1) löytöpaikka, Simojärven länsirannalla sijaitsevan Koljosen talon (nykyinen Murula) kohdalle on merkitty kivikaudelle ajoitetun pohjalaisen kourutaltan (KM3282: 14) löytöpaikka, Simojärven länsirannalle Paloniemen itäkärkeen on merkitty kivikaudelle ajoitetun reikäkiven (KM 11809:1) löytöpaikka, Simojärven pohjoisrannalla sijaitsevan Rantalan tilan kohdalle on merkitty kahden taltan, reikäkiven ja liesirakenteen löytöpaikka sekä Simojärven itärannalle Putkivaaraan myöhäiselle rautakaudelle ajoittuvan tuluskiven (KM1969: 107) löytöpaikka. Osa-alueelle B on merkitty Ristisalmen Autioniemeen rautakaudelle ajoitettu pitkähamaraisen partakirveen (KM3296: 6) löytöpaikka. Edellä mainitut Autioniemen rakennuksen pohja sekä löytöpaikat tarkastettiin nyt tehdyn maastotöiden yhteydessä.

Näiden lisäksi Hannu Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan kunnan muinaisjäännösinventoinnin kohdeluetteloon ja karttaotteeseen on merkitty Simojärven Koppelo- Paju- ja Näskänselällä (osa-alue A) sijaitseviin Korkisaareen, Vitikkosaareen, Peltosaareen ja Raatesaareen epämääräiseksi kuoppakohteiksi tulkittuja kohteita (Kotivuori 1990: 3, 8–21). Näitä ei ole huomioitu Kotivuoren ja Torvisen vuoden 1992 Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset -julkaisussa. Kotivuori ei ole ilmeisesti pitänyt edellä mainittuja paikkoja arkeologisesti merkittävinä eikä näin ollen muinaisjäännöskohteita. Kyseisiä paikkoja ei tarkastettu nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä.

2.3. Alueen historiaa ja historiallinen kartta-aineisto

Mannerjäättikkö on perääntynyt kaava-alueelta viimeisen jäätiköitymisen loppuvaiheessa noin 10500–10250 eaa. (Johansson ja Kujansuu 2005: 151). Viime jääkauden loppuvaiheessa mannerjään reunan perääntyessä muodostui jääjärviä, joista Sallan jääjärvi peitti alleen noin 3500 neliökilometrin laajuisen alueen Posion pohjoisosista Kemijokilaaksoa ylös Savukosken Ruuvaajalle ja Kemijärveltä Venäjän puolella olevalle Tenniöjärvelle. Vedenpinnan laskiessa jääjärven uusi lasku-uoma syntyi kaava-alueesta noin 35 kilometriä koilliseen Yli-Neitijärvelle,

josta se johti kohti etelää aina Korouomaan, Simojärveen ja sitä kautta Ancylusjärveen (Johansson 2005: 127, 131).

Simojärven ranta-alueilla sijaitsevat kivi- sekä rautakautiset asuin- ja löytöpaikat viittaavat, että alueella on oleskeltu ja liikuttu esihistoriallisella ajalla. Simojärvellä sijaitsee suurin osa Ranuan alueen saamelaisperäisistä nimistä, joita ovat esimerkiksi Nuuskansalmet, Olanko-nimet, Välttämön- sekä Kultisalmi ja Näskä-nimet. Myös Kortejärven eteläosan Kitka-alkuiset paikannimet viittaavat alueen saamelaisperäisyyteen ja voinee viitata Kitkan lapinkylän saamelaisiin (Hiltunen 1990: 54–55, 60). Tarkempia todisteita saamelaisväestöstä alueelta ei ole, mutta on todennäköistä, että Simojärvellä ja sen lähialueilla on liikkunut saamelaisväestöä. Vuosien 1672 ja 1687 rajaselostusten mukaan Lapin ja Lannan raja (Kemin pitäjän ja Kemin lapin) on kulkenut Kultisalmen kautta kohti koillista ja itäkaakkoa (Hiltunen 1990: 55, 59). Kultisalmen ja kaava-alueen koillispuolella on myös raja-alkuisia paikannimiä (Rajalampi, Rajasuo, Rajasuonlampi, Rajalahti ja Rajaniemi), jotka viittaavat todennäköisesti vanhaan rajaan. Tiedetään, että saamelaisten lisäksi Simojärveä ovat käyttäneet nautinta-alueinaan Iin sekä Kemin pitäjien talonpojat mitä ilmeisemmin 1500-luvulta aina 1700-luvulle asti ennen alueen kiinteään asutuksen syntyä (Hiltunen 1990: 60, 62).

Kaava-alueiden kiinteä asutusta on syntynyt 1760- ja 1890-lukujen välillä. Ensimmäinen kantatila, Kortessalmi on perustettu osa-alueelle B vuonna 1760 nykyisen Savilahden kohdalle. Seuraavaksi on perustettu Piittisjärven kantatila vuonna 1795 osa-alueelle D. Vuonna 1800 on perustettu osa-alueelle D Narvan kantatila ja osa-alueelle A Salmelan kantatila. Samaan aikaan on perustettu myös Putkivaaran kantatila, joka sijaitsee osa-alueen A rajan läheisyydessä. Vuonna 1848 on perustettu Nurmelan kantatila osa-alueelle A. Vielä 1800-luvun loppupuolella osa-alueelle A on perustettu vuonna 1894 Lohelan kantatila ja vuonna 1895 osa-alueelle D Ahoniemen kantatila. Näistä Narva autioitu heti perustamisensa jälkeen ja se asutettiin uudelleen vuonna 1851. (Ranuan kantatilojen sijainnit sekä perustamisajankohdat: Hiltunen 1990: 82). Ranuan alueella isojako alkoi 1840-luvulla Ylimaan kylästä ja päättyi 1880-luvulla Kemihaaran kylän jakotoimituksiin. (Hiltunen 1990: 79). Kaikkien muiden kantatilojen kohdalla on nykyisinkin tilakeskukset lukuun ottamatta Narvan kantatilaa. Narvan kantatila on sijainnut nykyisen Harjun tilasta noin 230 metriä luoteeseen Närvänniemessä. Nykyisin alue on ruohottunutta peltoa sekä pusikoitunutta metsäaluetta. Kaava-alueille perustettiin ainakin vuoteen 1885 mennessä kruununmetsätorppia osa-alueelle A Pohjaslahteen sekä Olankoon ja osa-alueelle B Juurensuuhun (Hiltunen 1990: 91). Molempien kohdalla on nykyisinkin tilakeskukset.

Simojärven alueella suurimittakaavaiset hakkuut alkoivat 1800-luvun lopulla, jolloin myös kruununmetsätorppareiden määrä kasvoi (Hiltunen ja Huttunen 1990: 91, 267). Metsäsavottoihin liittyi myös puun uittaminen ja uittoa on tehty kaava-alueilla sekä etelään Simojokeen että pohjoiseen Kemijokeen. Savotoista ja uitosta on merkkeinä myös jokien ja koskien perkuut sekä ranta-alueilla sijaitsevien kämppien jäännökset. Uittoa on harjoitettu alueella ainakin 1950- ja 1960-luvuille saakka.

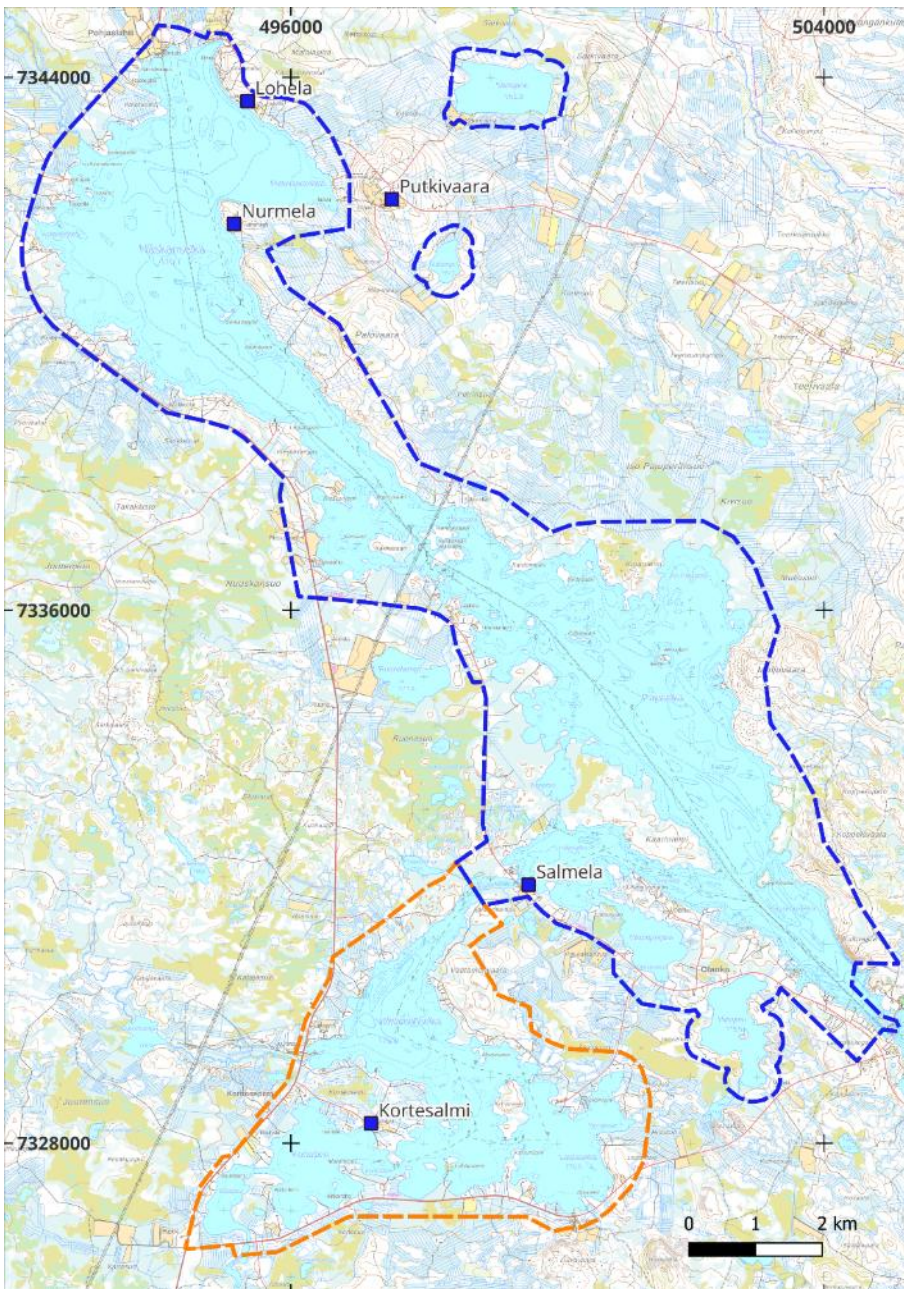
Kuva 6. Narvan kantatalon aluetta NÄRVÄNNIEMEN peltoalueen sekä metsän reunalla. Pohjoiseen.

Kuva 7. Korttesalmen kantatalon, nykyisen Savilahden aluetta. Itään.

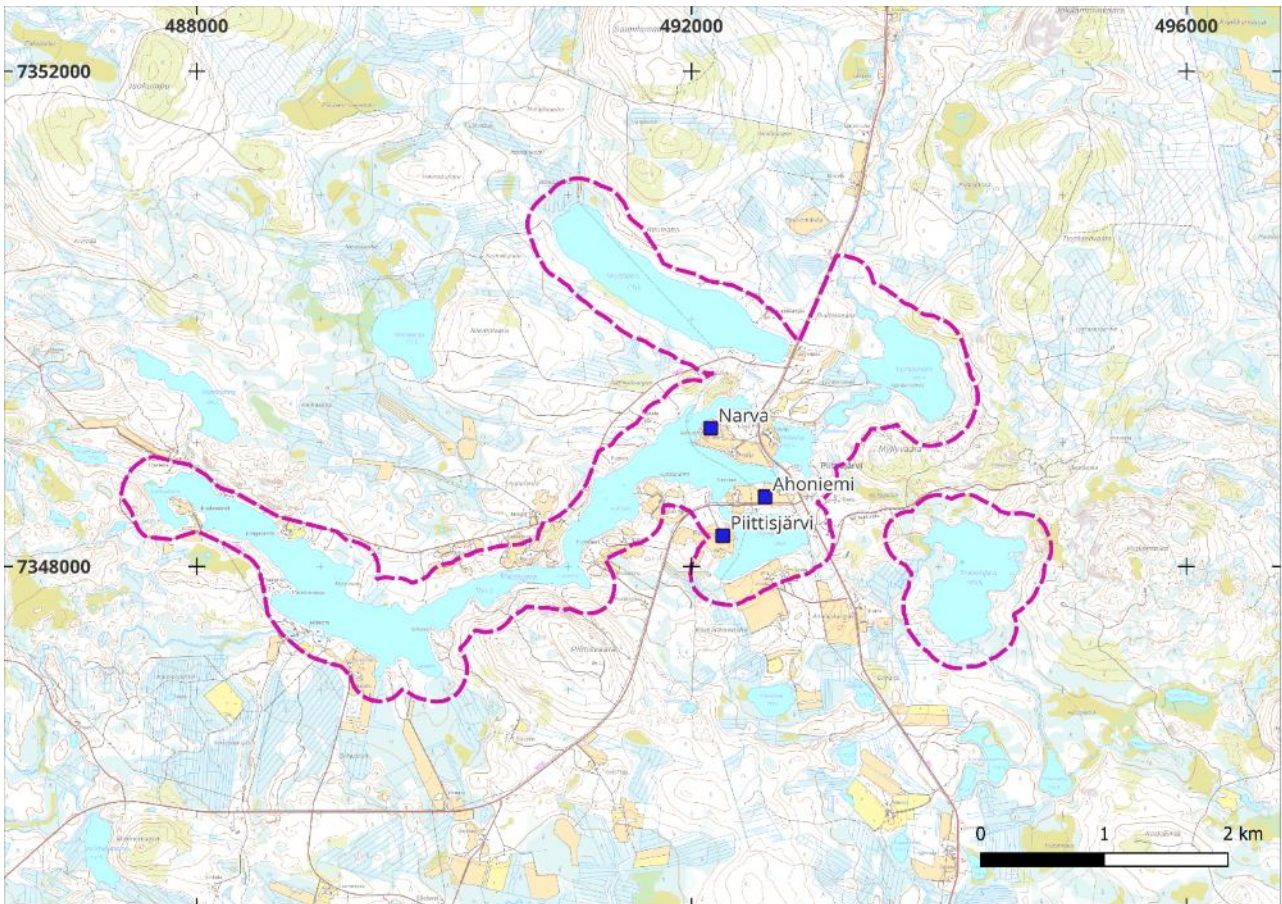
Nimi	Perustamisvuosi	N	E
Kortesalmi	1760	7328299	497201
Piittisjärvi	1795	7348248	492254
Narva	1800	7349117	492156
Salmela	1800	7331881	499568
Putkivaara	1800	7342172	497515
Nurmela	1848	7341801	495147
Lohela	1849	7343646	495352
Ahoniemi	1895	7348562	492595

Taulukko 1. Kaava-alueilla sijaitsevat kantatilat, niiden perustamisvuosi ja koordinaatit.

Kartta 3. Osa-alueilla A ja B sijaitsevat kantatilat.

Tilat on merkitty sinisillä neliöillä.

Kartta 4. Osa-alueella D sijaitsevat kantatilat.

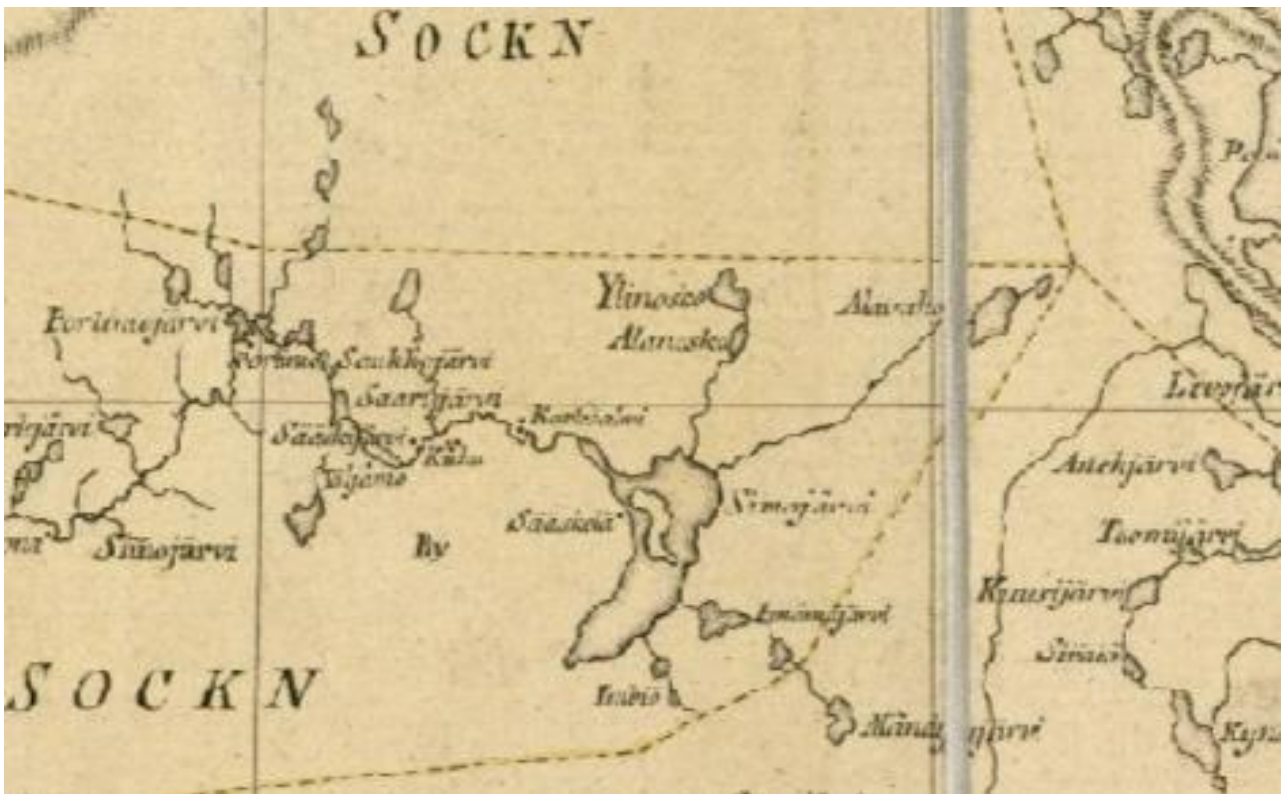
Tilat on merkitty sinisillä neliöillä.

Vanhin aluetta kuvaava suurimittakaavainen kartta on vuonna 1642 laadittu Kemin Lappia kuvaava kartta, johon on merkitty Simojärvi sekä sen eteläpuolelle Simojoki ja pohjoispuolelle Kemijoki. Hermelin kartastoon vuodelta 1798-99 Simojärven pohjoisosat on merkitty hyvin suurpiirteisesti ja siihen on ilmeisesti merkitty Paattinki- ja Näskäjärvet Yli- ja Alanaskoina. Korttesalmen kantatila on merkitty karttaan. Alueita kuvaavat pitäjänkartat on laadittu vuosina 1857 (Rovaniemi) sekä 1865 (Ranua). Pitäjänkarttoihin on merkitty edellä mainitut kantatilat sekä torpat. Pitäjänkarttoille on merkitty kaksi myllyä: toinen on osa-alueella A Särkijärvestä pohjoiseen merkityn Särkiojan varteen ja toinen osa-alueelle D Ristilammen ja Tyyräsenjärven väliselle Myllykoskelle. Karttaan on merkitty myös Pudasjärven ja Rovaniemen välinen raja Kortteselän pohjoispuolelle, josta se on kulkenut koilliseen kohti Olangonniemeä. Kaava-alueet ovat kuuluneet ennen vuoden 1917 itsenäistymistä eri seurakuntiin: pohjoisen Kemihaaran kylä on kuulunut Rovaniemeen ja etelän Simojärven ja Kortesperän alueet Pudasjärven seurakuntaan (Onnela 1990: 131, 149). Vuosina 1856-1876 laaditut Kemihaaran kylän isojakokartat kattavat osan osa-alueesta D Piittisjärvellä sekä pohjoisosan osa-alueesta A Näskänselällä, Särkijärvellä sekä Itälammella. Karttoihin on merkitty samat tilat, torpat ja myllyt kuin pitäjänkarttoihin lukuun ottamatta Lohelan tilaa. Näiden lisäksi Piittisjärven etelärannalle nykyiseen Autioniemeen on merkitty tontti, jonka viereen on ilmeisesti myöhemmin merkitty lyijykynällä ”Vanhatontti”.

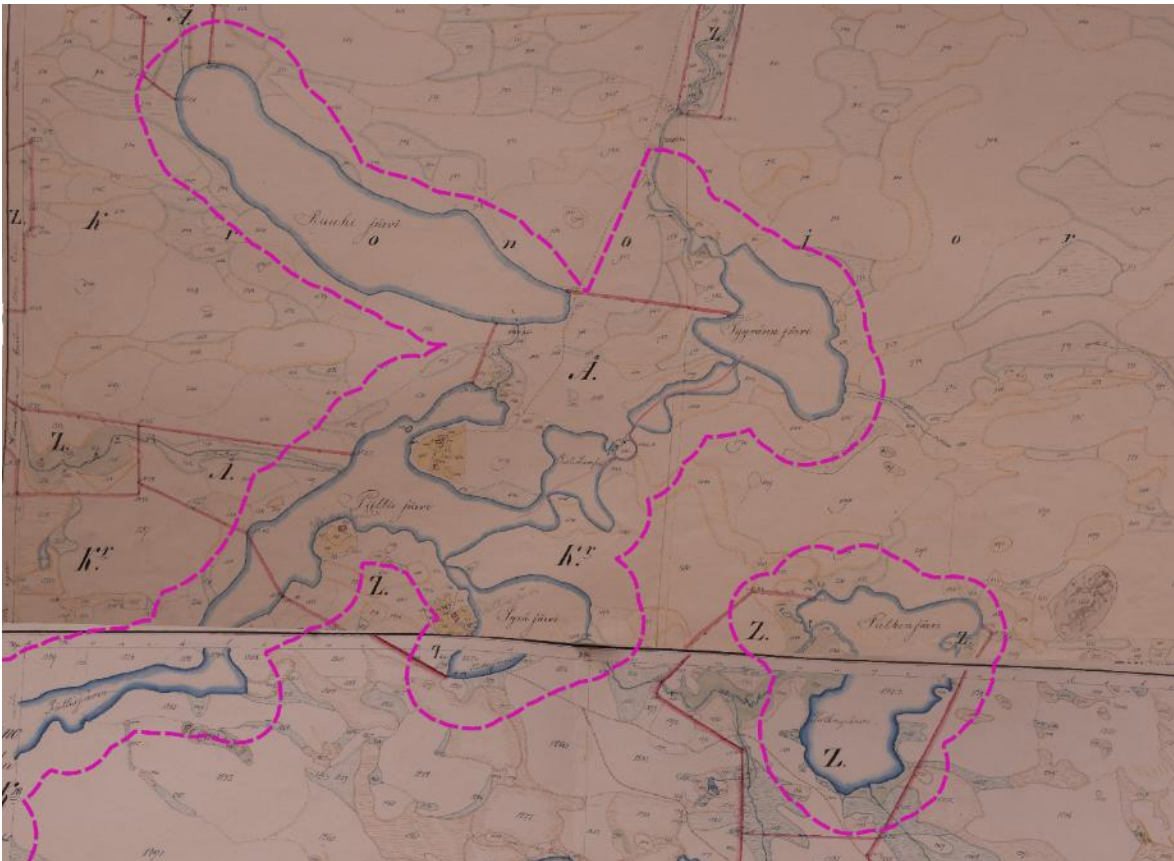
Pitäjänkartoilla ja Kemihaaran kylän isojakokartoilla ei ole kuvattu osa-alueen C Paattinki- eikä Näskäjärveä.

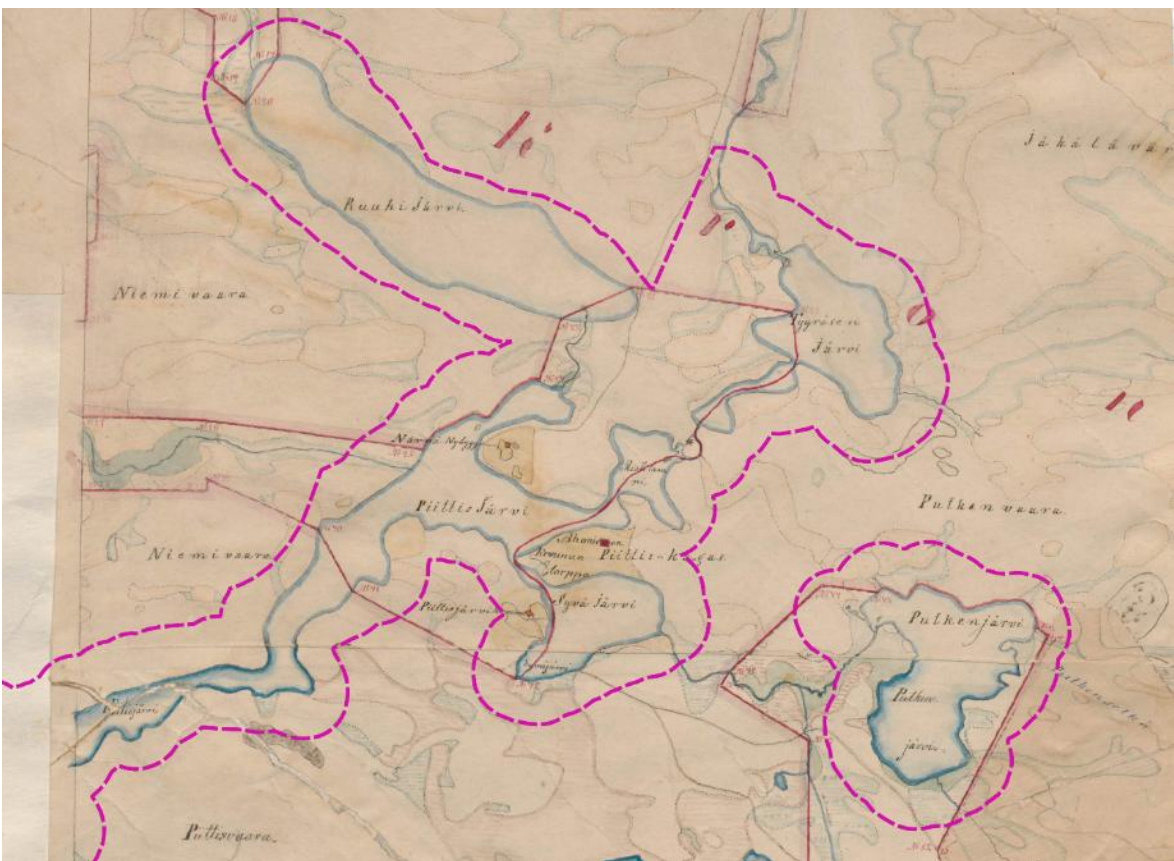
Kuva 8. Ote vuonna 1642 laaditusta Kemin Lappia kuvaavasta kartasta, johon on merkitty Simojärvi.

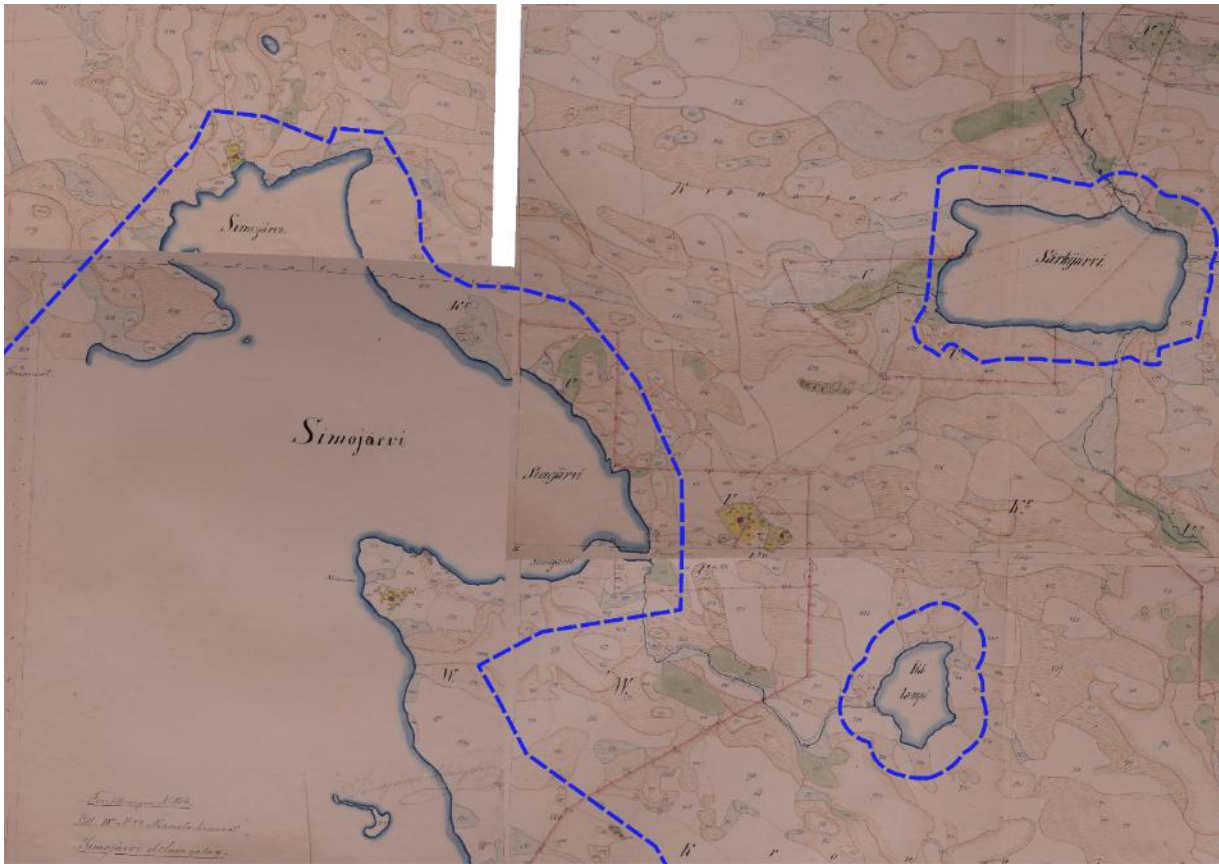
Kuva 9. Ote Hermelin kartasta vuodelta 1798-99, johon on merkitty Kortesalmi ja ilmeisesti Näskä- sekä Paattinkijärvet.

Kuva 10. Osa-alue D vuosina 1856-76 laadituilla Kemihaaran kylän isojakokartoilla.

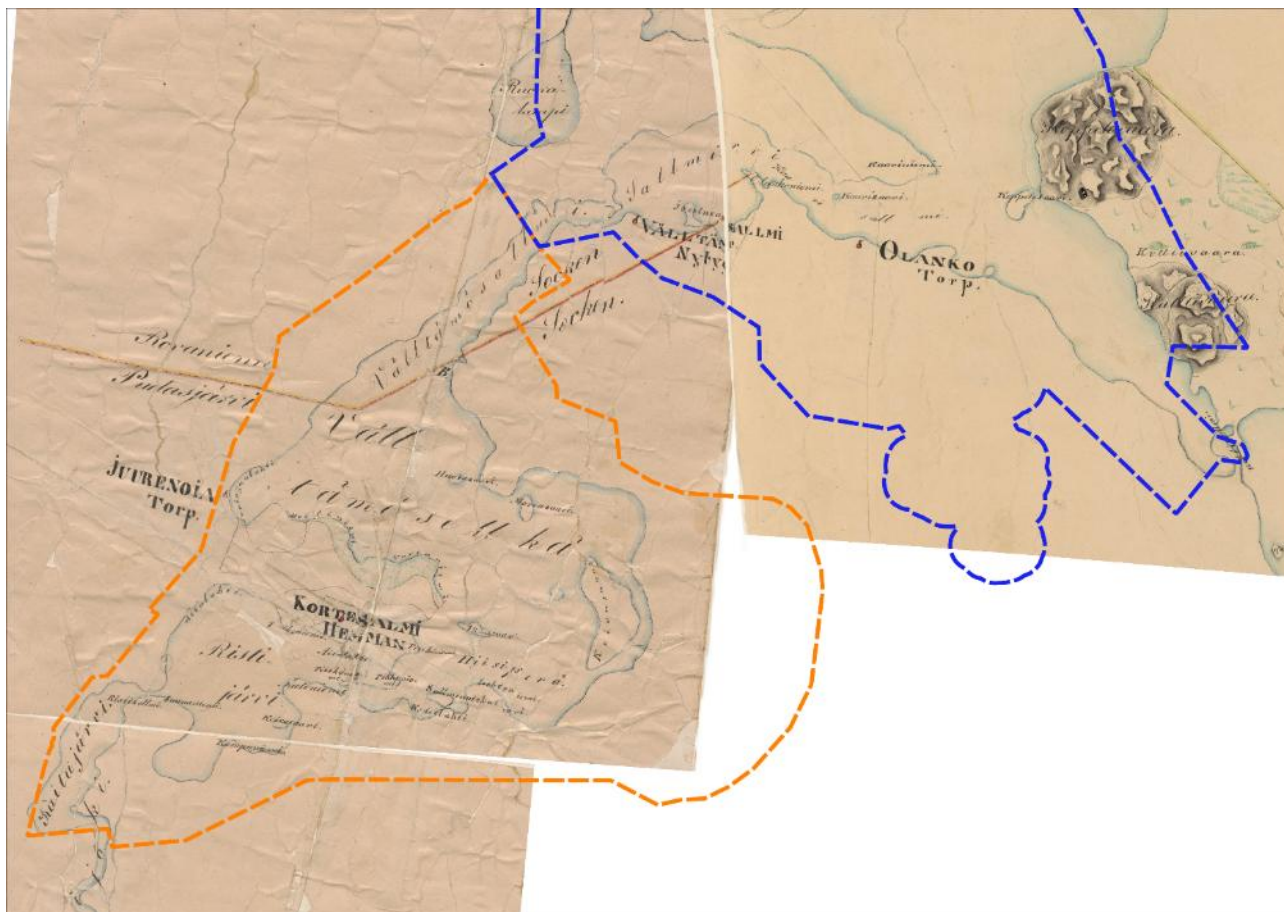
Kuva 11. Osa-alue D vuonna 1857 laaditulla Rovaniemen pitäjänkartalla.

Kuva 12. Osa-alueen A pohjoisosaa vuosina 1856-76 laadituilla Kemihaaran kylän isojakokartoilla.

Kuva 13. Osa alueen A pohjoisosaa vuonna 1857 laaditulla Rovaniemen pitäjänkartalla.

Kuva 14. Osa-alue B ja osa-alueen A eteläosaa vuonna 1865 laadituilla Ranuan pitäjänkartoilla.

3. Inventointityö

Esitöissä hankealuetta kuvaavia historiallisia karttoja (1600–1900-luvuilta) haettiin Kansallisarkiston Astia-verkkopalvelusta, Maanmittauslaitoksen Kiinteistötietojärjestelmästä sekä Jyväskylän yliopiston julkaisuarkistosta. 1900-luvun perus- ja topografiakarttoja tarkasteltiin paikkatietoaineistojen latauspalvelun Paitulin WMS-katselurapintoina. Pitäjänkartat sekä Kemihaaran kylän isojakokartat asetoitiin nykykartan päälle. Vanhat perus- ja topografiakartat ovat valmiiksi asetoituja WMS-katselurapintoina. Karttojen lisäksi Paikkatietoikkunasta tarkasteltiin historiallisia ilmakuvia. Vanhoista kartoista etsittiin inventointialueelle sijoittuvia mahdollisesti arkeologisesti mielenkiintoisia kohtia, kuten historiallisen ajan asutusta ja myllyn paikkoja. Maanmittauslaitoksen sivustolta ladattiin 5p laserkeilausaineisto, josta etsittiin arkeologisesti mielenkiintoisia maastonmuotoja, kuten tervahautoja tai kuoppajäänneksiä. Alueelta tarkastettiin myös GTK:n tuottamat 1:20 000 ja 1:200 000 mittakaavan maaperäkartat.

Ennen maastotöitä käytiin läpi alueen historiaa ja tunnettujen arkeologisten kohteiden tietoja. Kohdetietoja ja aikaisempien arkeologisten tutkimusten raportteja tarkasteltiin Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi). Ennen maastotöitä oltiin myös yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon työn toteuttamisesta, maastotöiden kohdentamisesta sekä mahdollisista uusista irtolöydöistä.

Maastotyöt tehtiin 14.-17.7., 28.7.-1.8., 15.-19.9.2025 ja 9.10.2025 (20 henkilötyöpäivää). Maastotyöt tekivät FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Antti Purmonen (28.7.-1.8.). Maastossa huomiottiin eri-ikäiset ja -tyyppiset arkeologiset kohteet. Maastotyöt painottuivat esitöiden sekä maastotöiden aikana arkeologisten kohteiden löytymisen kannalta potentiaalisiksi katsotuille paikoille. Maastotöissä rakennetut alueet jätettiin vähemmälle huomiolle ja maastotyöt pyrittiin kohdentamaan rakentamattomille alueille. Tutkimusmetodina oli hankealueen silmämääräinen havainnointi sekä lapionpistojen ja kuoppien teko muinaisjäänneksien löytymisen kannalta potentiaalisille maastonkohdille. Rautakautisten irtolöytöpaikkojen ympäristössä käytettiin metallinilmaisinta. Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineistossa havaitut anomaliat tarkastettiin.

Kaava-alueita voidaan pitää potentiaalisena sekä esihistoriaan että historialliseen aikaan ajoittuville arkeologisille kohteille. Suunnittelualueelta tunnetaan esihistorialliselle ajalle ajoittuvia asuinpaikkoja sekä pyyntikulttuuriin liittyviä kuoppajäänneksiä ja historiallisen ajan hautasaaria näiden sijoittuen osa-alueille A ja B. Historiallisen ajan asutus on sijoittunut pääosin nykyisinkin rakennetuille alueille. Historiallisen ajan elinkeinoista, esimerkiksi tervantuotannosta ja kalastuksesta, kertovat alueilla sijaitsevat tervahaudat sekä osa-alueella A sijaitseva Kenttäsaari. Alueilla on ollut myös savottatoimintaa 1800- ja 1900-luvuilla.

Inventoinnissa tehdyt havainnot dokumentoitiin valokuvoin ja muistiinpanoin. Havaintojen sijainnit sekä kuljetut reitit tallennettiin käsiGPS-paikantimilla (Garmin Montana 610 ja Garmin GPSMAP 65s, tarkkuus +/- 5–10 m). Inventointiraportin laati Hiltunen ja Kalle Luoto syksyllä 2025. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina.

4. Tulokset

Heilu Oy:n Kalle Luoto, Jussi-Pekka Hiltunen ja Antti Purmonen toteuttivat Simojärven pohjoisosien rantaosayleiskaavan arkeologisen inventoinnin kesällä ja syksyllä 2025.

Inventoidulta alueelta tunnettiin entuudestaan 20 arkeologista kohdetta, joista 16 on kiinteitä muinaisjäänköksiä ja neljä havaintokohdetta. Näistä Osa-alueella A sijaitsee kymmenen ennestään tunnettua kiinteää muinaisjäänköstä **Kultiharju 2**, **Olanko**, **Kaarisalmi**, **Välttämönsalmi**, **Ahosaari**, **Kantoniemi**, **Kenttäsaari 1**, **Simojärvi Isosaari**, **Kujala/Uutela** ja **Kenttälä** sekä kaksi havaintokohdetta **Koppelolahti** ja **Koppelosaari**. Osa-alueella B sijaitsee kuusi kiinteää muinaisjäänköstä **Korteniemi**, **Paloniemi**, **Juurenniemi**, **Koivusaari**, **Välttämönselkä Hautasaari** ja **Välttämönselkä** sekä kaksi havaintokohdetta **Kaitajärvi** ja **Aittoniemi**. Osa-alueilla C ja D ei sijaitse ennestään tunnettuja arkeologisia kohteita. Havaintokohteista kaikki muut ovat historiallisen ajan tervahautoja lukuun ottamatta **Koppelolahtea**, joka on 1900-luvun kellari.

Inventoinnin yhteydessä suunnittelualueelta tavattiin 30 aiemmin tunnistamatonta arkeologista kohdetta, joista yhdeksän on kiinteitä muinaisjäänköksiä, yhdeksän muita kulttuuriperintökohteita, kuusi löytöpaikkaa ja kuusi muuta kohdetta.

Aiemmin tunnistamattomista kiinteistä muinaisjäänköksistä **Vikkelänlahti** on kivikauden asuinpaikka, **Hautakangas** ajoittamaton kuoppajäänkö, **Olanko 2** historiallisen ajan tervahauta, **Kaariniemi** ajoittamaton kuoppajäänkö, **Pitkäniemi** kivikautinen asuinpaikka, **Rieskalahti** ajoittamaton kuoppajäänkö, **Linjaniemi** ajoittamaton kuoppajäänkö, **Palovaara 2** kivikautinen asuinpaikka ja **Putkenoja** ajoittamaton kuoppajäänkö.

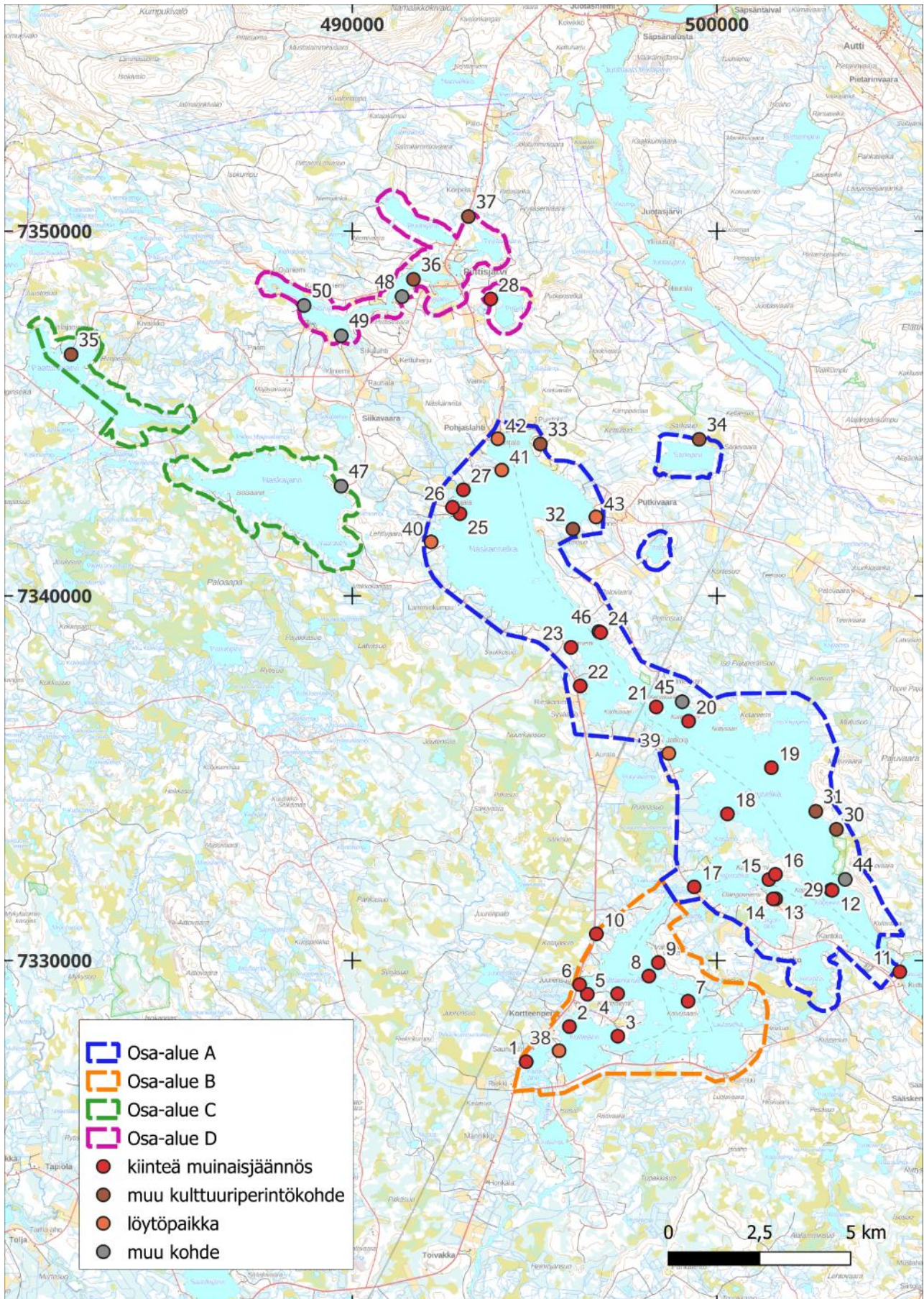
Muista kulttuuriperintökohteista **Koppelosaari 2** on historiallisen ajan asuinpaikka, **Koppelosuo** sekä **Muljuvaara** kämppien jäänköksiä **Nurmisuo** historiallinen asuinpaikka, **Lohelanaho** toisen maailmansodan taistelukaivanto, **Särkijärven mylly** historiallisen ajan myllynpaikka, **Olinniemi** historiallinen asuinpaikka, **Autioniemi** historiallinen asuinpaikka ja **Korpikoski** uittoon liittyvä kivirakenne.

Löytöpaikoista **Ruonaniemi**, **Koljonen**, **Paloniemi 2** sekä **Rantala** ovat kivikauden irtolöytöpaikkoja ja **Ristisalmi** sekä **Putkivaara** rautakauden irtolöytöpaikkoja.

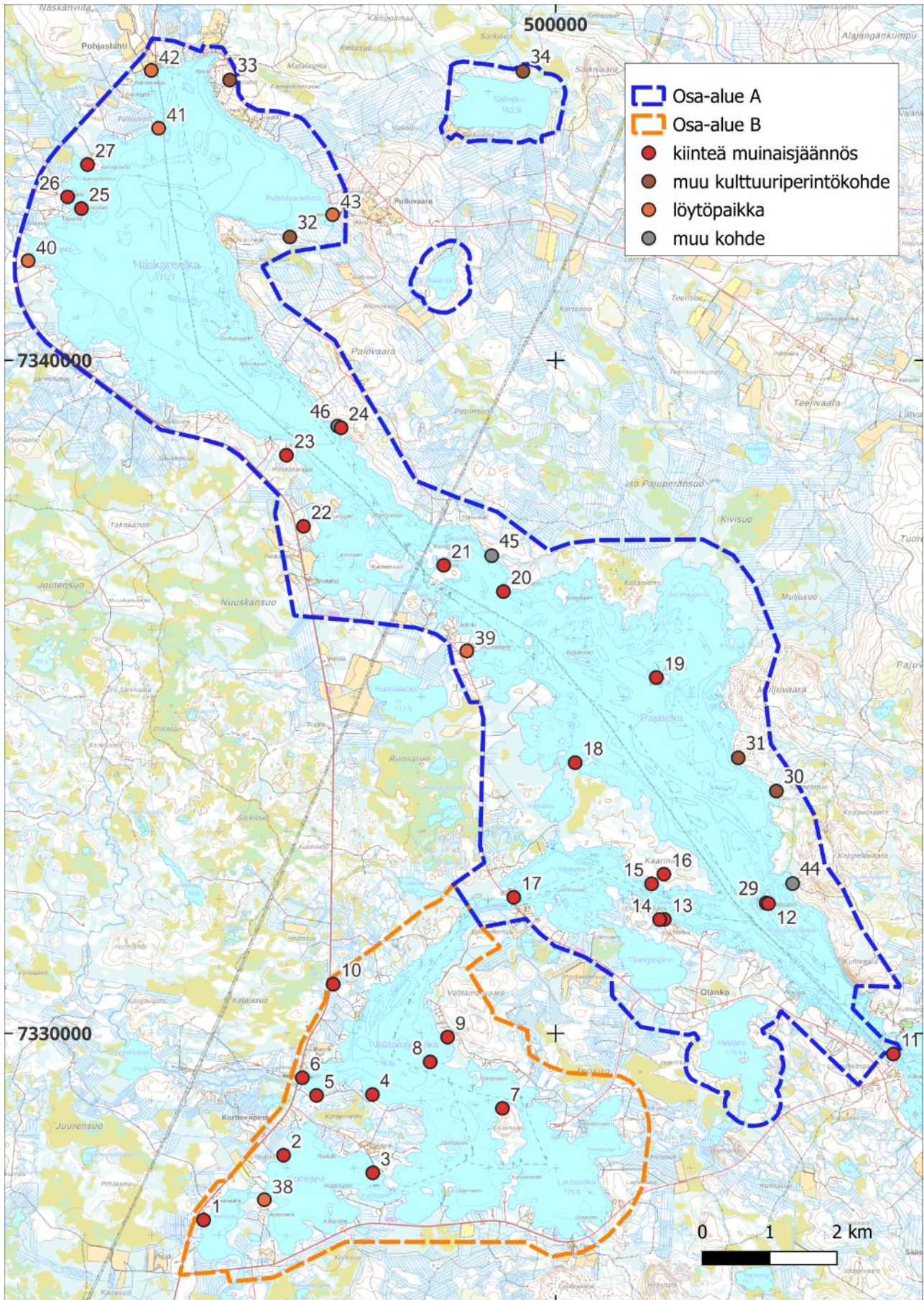
Muista kohteista **Takasalmi** on 1900-luvun rajamerkki, **Palovaara 1** on 1900-luvun merkkipuu, **Mäkelä** sekä **Paananen** ovat 1900-luvun viljelysryötkiötä ja **Lahtela** sekä **Siikalahti** ovat 1900-luvun kellareita.

Nyt tehdyn inventoinnin jälkeen kaava-alueelta tunnetaan 50 arkeologista kohdetta, joista 28 on kiinteää muinaisjäänköstä, yhdeksän muuta kulttuuriperintökohdetta, kuusi löytöpaikkaa ja seitsemän muuta kohdetta.

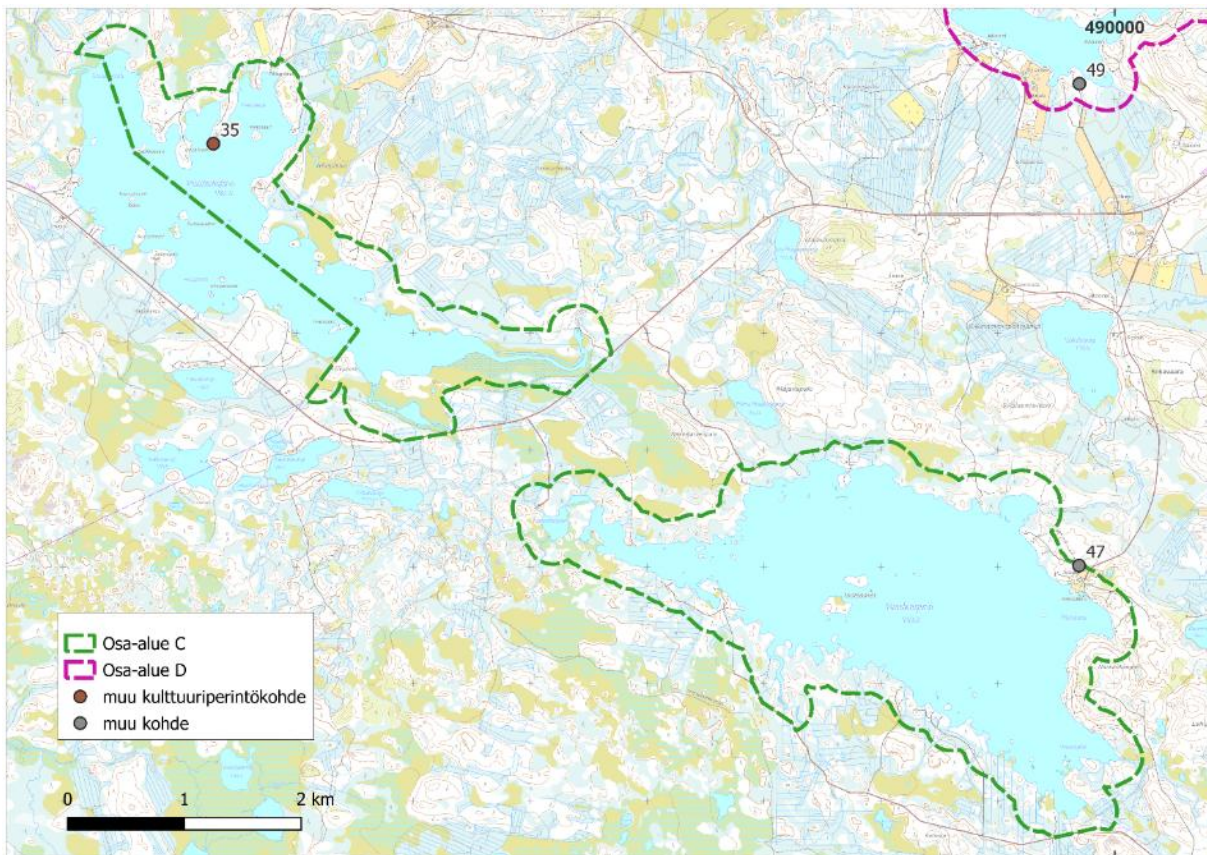
Jussi-Pekka Hiltunen	Kalle Luoto
Oulussa 23.10.2025	Tampereella 2.12.2025
Heilu Oy	Heilu Oy

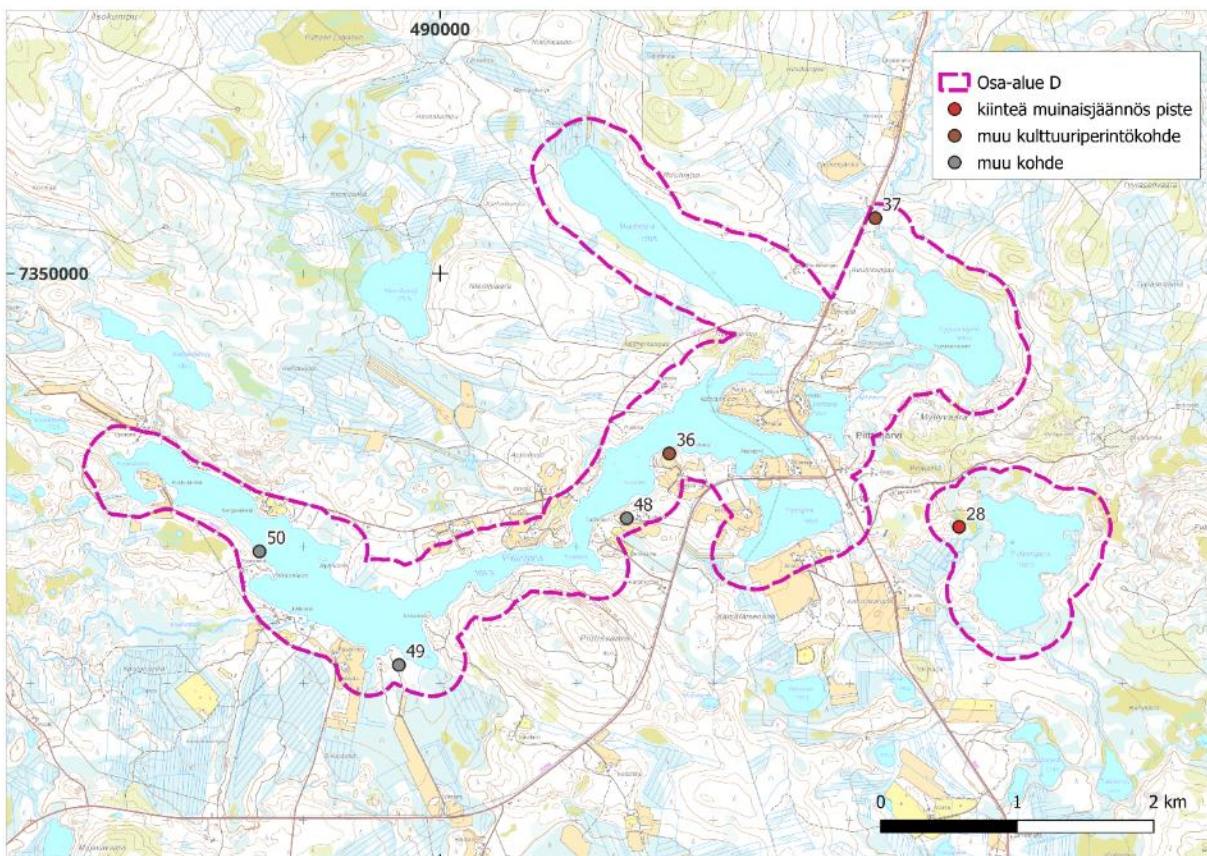
Kartta 5. Arkeologiset kohteet kaava-alueilla.

Kartta 6. Arkeologiset kohteet osa-alueilla A ja B.

Kartta 7. Arkeologiset kohteet osa-alueella C.

Kartta 8. Arkeologiset kohteet osa-alueella D.

Kohdeluettelo

Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Kaitajärvi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061870
2	Vikkelänlahti	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
3	Aittoniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061871
4	Paloniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton	683010085
5	Korteniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010084
6	Juurenniemi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010075
7	Koivusaari	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010086
8	Välttämönselkä Hautasaari	Ranua	hautapaikat	hautasaaret	historiallinen	683010087
9	Välttämönselkä	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010088
10	Hautakangas	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
11	Kultiharju 2	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	kalastuspaikat	ajoittamaton	1000025095
12	Koppelosaari	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	1000061872
13	Olanko 2	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
14	Olanko	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	ajoittamaton	683010089
15	Kaarisalmi	Ranua	hautapaikat	kesähaudat	historiallinen	1000013498
16	Kaariniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
17	Välttämönsalmi	Ranua	työ- ja valmistuspaikat, asuinpaikat	pyyntikuopat	kivikautinen	683010038
18	Pitkäniemi	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
19	Ahosaari	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	683010062
20	Kantoniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	1000013497
21	Kenttäsaari 1	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	pyyntikuopat	esihistoriallinen	1000013492
22	Rieskalahti	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
23	Linjaniemi	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
24	Palovaara 2	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	uusi kohde
25	Simojärvi Isosaari	Ranua	hautapaikat	hautasaaret	historiallinen	683010059
26	Kujala/Uutela	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen, mesoliittinen	683010028
27	Kenttälä	Ranua	asuinpaikat	-	kivikautinen	683010058
28	Putkenoja	Ranua	maarakenteet	kuopat	ajoittamaton	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
29	Koppelosaari 2	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	talonpaikat, kellarit, kaivannot	historiallinen	uusi kohde
30	Koppelosuo	Ranua	kivirakenteet, maarakenteet	kiukaat, kaivannot	historiallinen	uusi kohde
31	Muljuvaara	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet	kiukaat	historiallinen	uusi kohde

32	Nurmisuo	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet	kiukaat, kiviadat	historiallinen	uusi kohde
33	Lohealanaho	Ranua	puolustusvarustukset	taistelukaivannot	toinen maailmansota 1939–1945	uusi kohde
34	Särkijärven mylly	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	vesimyllyt	historiallinen	uusi kohde
35	Ollinniemi	Ranua	kivirakenteet, asuinpaikat, maarakenteet	kellarit, talonpohjat, kuopat	historiallinen	uusi kohde
36	Autioniemi	Ranua	asuinpaikat, kivirakenteet, maarakenteet	talonpohjat, röykkiöt, kuopat	historiallinen	uusi kohde
37	Korpikoski	Ranua	kivirakenteet	-	1900-luku	uusi kohde
LÖYTÖPAIKAT						
38	Ristisalmi	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	rautakautinen	uusi kohde
39	Ruonaniemi	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
40	Koljonen	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
41	Paloniemi 2	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
42	Rantala	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	kivikautinen	uusi kohde
43	Putkivaara	Ranua	löytöpaikat	irtolöytöpaikat	rautakautinen	uusi kohde
MUUT KOHTEET						
44	Koppelolahti	Ranua	kivirakenteet	kellarit	1900-luku	1000061873
45	Takasalmi	Ranua	kivirakenteet	rajamerkit	1900-luku	uusi kohde
46	Palovaara 1	Ranua	kulkuväylät	merkkipuut	1900-luku	uusi kohde
47	Mäkelä	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku	uusi kohde
48	Lahtela	Ranua	kivirakenteet, maarakenteet	kellarit, kuopat	1900-luku	uusi kohde
49	Siikalahti	Ranua	kivirakenteet	kellarit	1900-luku	uusi kohde
50	Paananen	Ranua	työ- ja valmistuspaikat	viljelyröykkiöt	1900-luku	uusi kohde

5. Arkeologiset kohteet (* uusi kohde)

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Kaitajärvi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7327225 E 494771 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Tervahauta sijaitsee Kaitajärven länsirannalla harvennetussa mäntymetsässä. Tervahaudan halkaisija on noin 8 metriä. Vallin leveys on noin 2 metriä. Haudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 0,7 metriä. Halssi suuntautuu kaakkoon Kaitajärvelle. Se on noin 6 metriä pitkä, 1 metrin leveä ja 0,5 metriä syvä.

Kartta 9. Kaitajärven (1) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

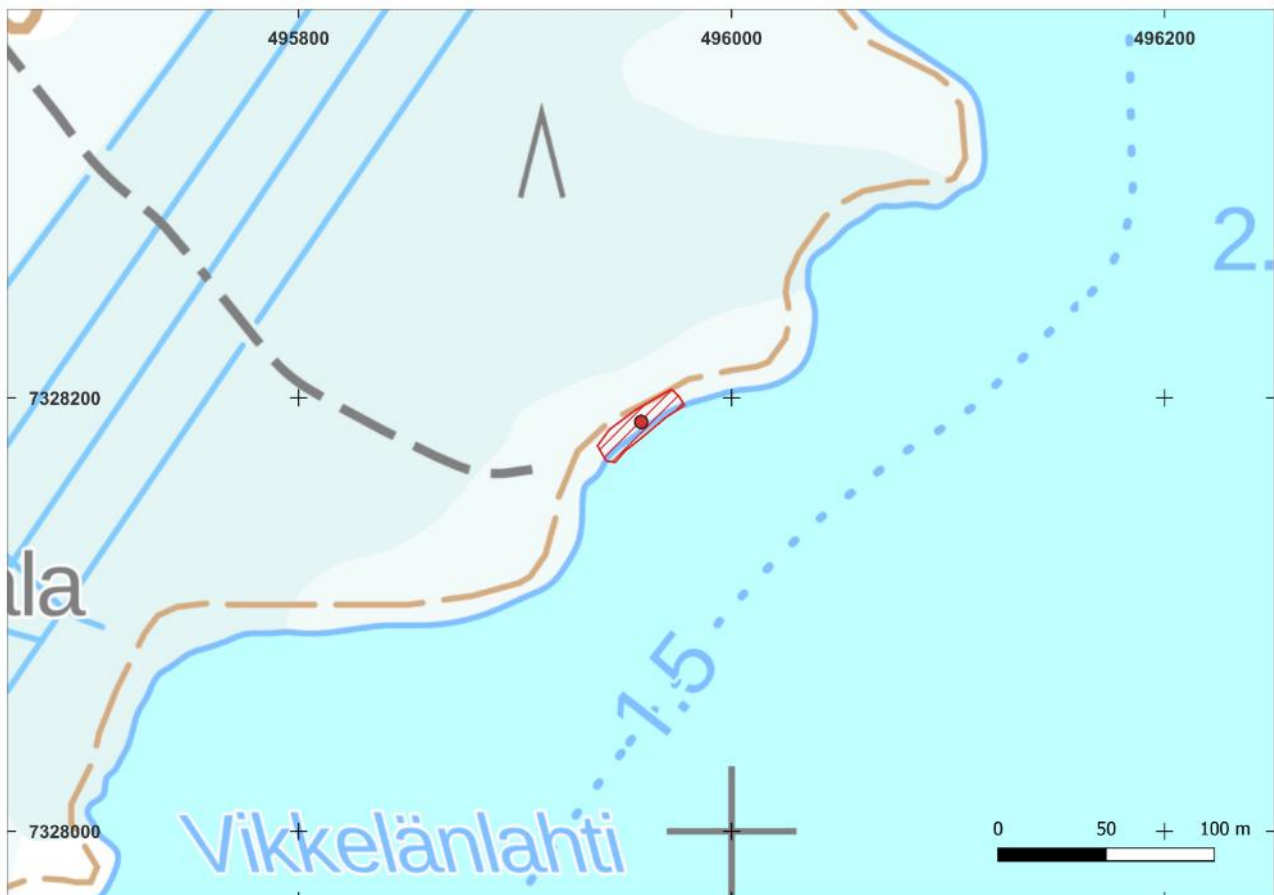

Kuva 15. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

2. Vikkelänlahti*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7328189 E 495958 z 177,5 m mpy
Koordinaattiselite:	löytöalueen keskikohta

Inventointi 2025: Kortejärven länsirannalla, Vikkelänlahden pohjoispuolella sijaitsevalta hiekkarannalta havaittiin inventoinnin yhteydessä noin 40 metrin matkalta kvartseja. Rannalta havaittiin veden pyöristämiä iskoksia sekä yksi mahdollinen kaavin (KM49920). Osa kvartseista on täysin pyöreitä ja luontaisia. Hiekkarannan luoteispuolella on loivasti kohti järveä laskeva noin 10 metriä leveä mäntyä kasvava hiekkakangas, joka muuttuu luoteessa suomalaisemmaksi. Kankaalle kaivettiin muutamia koekuoppia, mutta sieltä ei tehty havaintoja kivikaudesta.

Kartta 10. Vikkelänlahden (2) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 16. Hiekkarantaa, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kuvassa vasemmalla mäntyä kasvava hiekkakangas. Koilliseen.

3. Aittoniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7327928 E 497285 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Aittoniemessä sijaitsevan mökin pihalla on tervahauta, jonka halkaisija on noin 8 metriä. Vallin leveys on noin 2 metriä. Haudan syvyys pohjalta vallin yläreunaan mitattuna on noin 1,2 metriä. Halssi suuntautuu etelään kohti Kortessalmee. Tervahaudan kaakkoisreunalle on tehty maakellari.

Kartta 11. Aittoniemessä (3) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 17. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Lounaaseen.

4. Paloniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010085
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329090 E 7329090 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselän länsirannalla olevan Kortenien pohjoinen niemeke. Törmällä on tiheä pyyntikuopparyhmä.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnin yhteydessä. Kohteesta havaittiin neljä kuoppajäännöstä niemekkeen korkeimmalta kohdalta mökin pohjoispuolelta.

Kuoppa 1 on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,8 metriä. Ympärillä on valli, jonka leveys on noin 0,6 metriä ja korkeus noin 0,2 metriä. Heti sammaleen alla havaittiin kairauksessa hiilensekaista hiekkaa. Selvää huuhtoutumiskerrosta ei havaittu

Kuoppa 2 (N 7329087 E 497276) on kooltaan noin 1,3 x 1 x 0,3 metriä. Kuoppa on melko laakea ja kairauksessa havaittiin selkeä podsolimaannos.

Kuoppa 3 (N 7329084 E 497274) on kooltaan noin 1,3 x 1 x 1 metriä ja se on melko jyrkkäpiirteinen. Kairauksesta ei havaittu ehjää podsolimaannosta.

Kuoppa 4 (N 7329083 E 497270) on halkaisijaltaan noin 1,2 metriä ja sen syvyys on noin 0,2 metriä. Kuoppa on melko laakea ja kairauksesta havaittiin selkeä podsolimaannos.

Nykyisin heti kuoppien eteläpuolella on mökki, jota ei ilmeisesti ole ollut paikalla Kotivuoren 1990 inventoinnin aikaan. Kotivuori on havainnut vuonna 1990 paikalta seitsemän kuoppaa. On mahdollista, että osa etelärinteellä sijainneista kuopista on tuhoutunut esim. pihan muokkaukseen liittyvissä töissä. Kuopat 1,2 ja 4 vaikuttavat suhteellisen vanhoilta, mutta kuoppa 3 melko tuoreelta kaivannolta.

Kohteen sijainti on merkitty muinaisjäännösrekisteriin 25 metriä liian pohjoiseen Kortejärveen. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja sille laadittiin aluerajaus.

Kartta 12. Paloniemen (4) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 18. Kuoppa 1. Koilliseen.

Kuva 19. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

Kuva 20. Kuoppa 3. Pohjoiseen.

Kuva 21. Kuoppa 4. Pohjoiseen.

5. Kortenieniemi

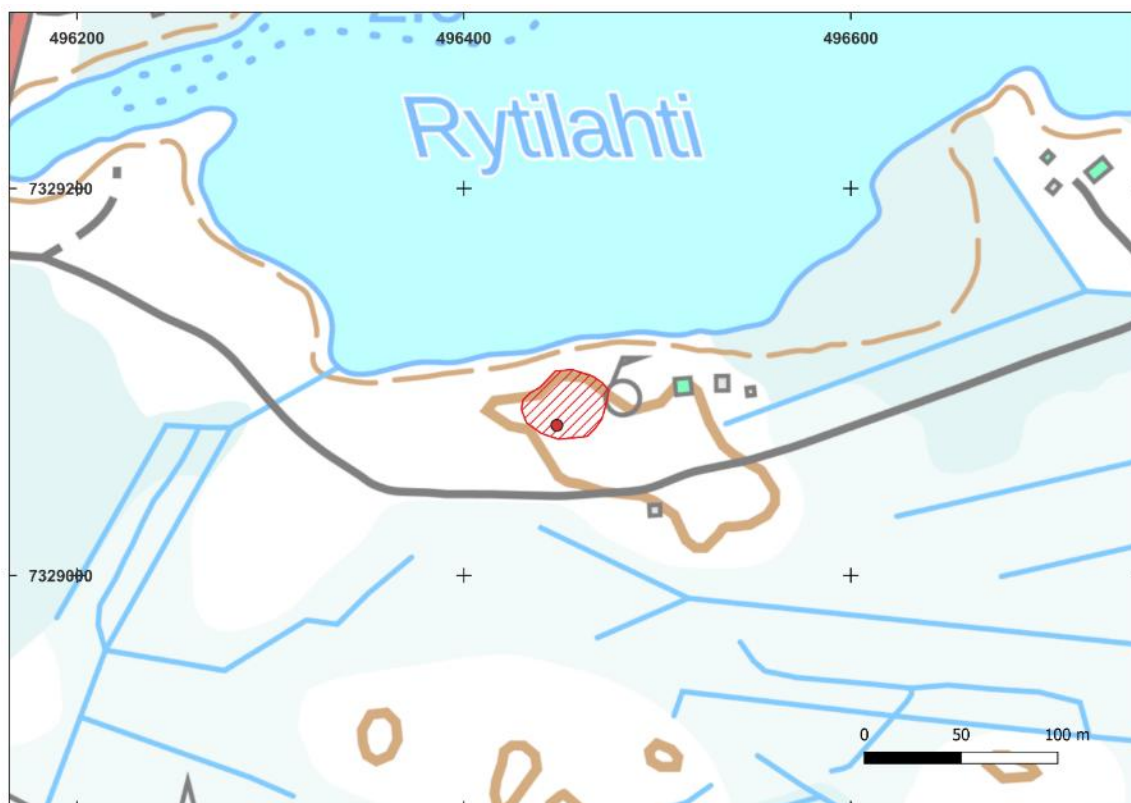
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010084
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329077 E 496448 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen koordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselän länsirannalla oleva kivikautinen asuinpaikka. Kortenienemen pohjoissivun tyvessä, Juurenjoen suulla oleva kohde on osittain auraamalla tuhottu. Paikalla on myös pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Metelinimentien pohjoispuolella, Rytilahden eteläpuolella sijaitsee tasainen niemenkärki soistuneemman metsän ympärillä. Alueelta havaittiin yksi kuoppajäännös, jonka koko on noin 3 x 2,2 x 0,6 metriä. Kuoppaan tehdystä lapionpistosta havaittiin podsolimaannos. Kyseessä on Kotivuoren vuoden 1990 inventoinnissa mainitsema pyyntikuoppa.

Alue kasvaa nykyisin harvennettua mäntymetsää. Alueen maaperä on paikoitellen melko kivistä. Alueella erottuu vielä vanhoja äestysuria. Alueelle tehtiin muutamia koekuoppa/pistoja, mutta niistä ei havaittu kivikauteen viittäviä merkkejä. Tasainen niemeke vaikuttaa hyvinkin potentiaaliselta kivikautiselle asuinpaikalle. Vuonna 1990 Kotivuori on havainnut niemekkeestä kvartsi-iskoksia äestyksen jälkeen.

Kohteen paikkatieto on merkitty muinaisjäännösrekisteriin noin 20 metriä liian koilliseen. Nyt tehdyssä inventoinnissa kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä Kotivuoren vuonna 1990 tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 13. Korteniemien (5) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 22. Yleiskuva tasaisesta niemekkeestä, josta on vuoden 1990 inventoinnissa löytynyt kvartsi-iskoksia. Koilliseen.

Kuva 23. Alueelta havaittu kuoppajäännös. Kaakkoon.

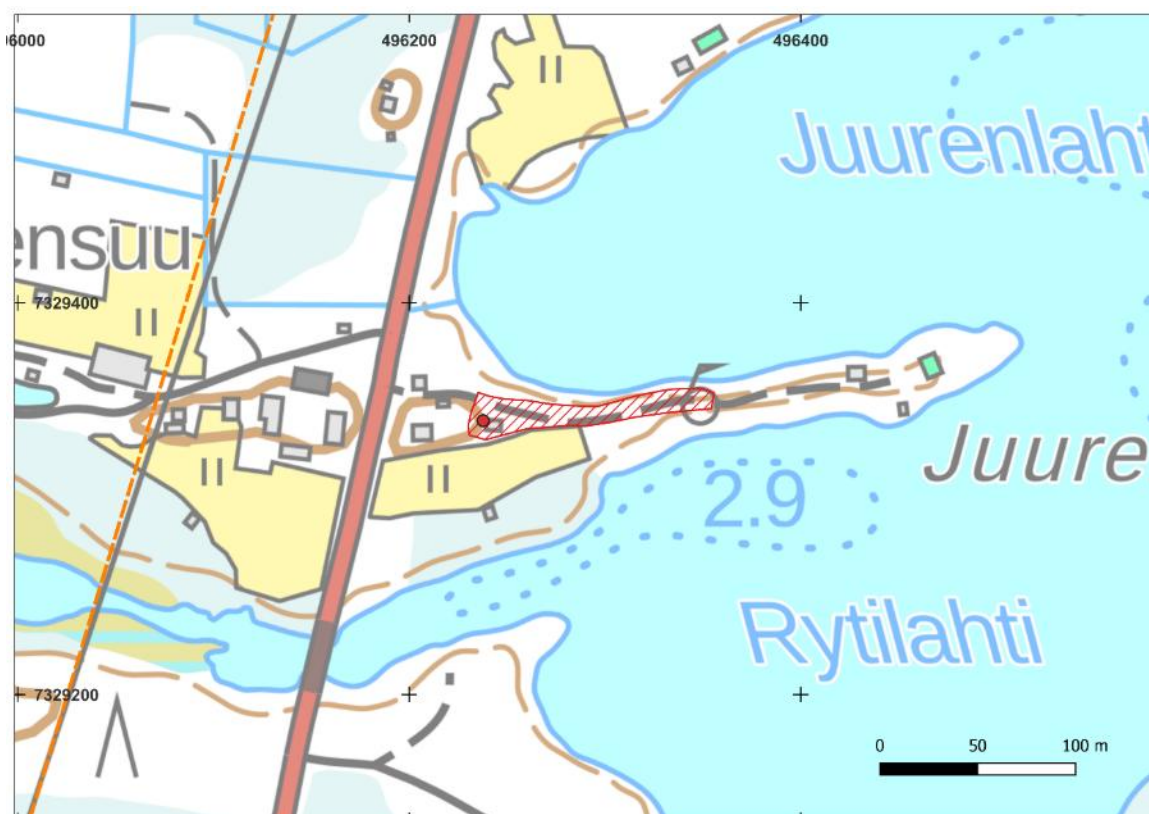
6. Juurenniemi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010075
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329339 E 496237 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen koordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärveen yhtyvän Välttämönselän länsirannalla olevan kapean niemen kivikautinen asuinpaikka. Paikalla on mahdollisia pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Juurenlahden ja Rytilahden välissä sijaitsevalta kapealta niemeltä on tavattu vuoden 1990 inventoinnissa ajouralta kvartsi-iskoksia. Niemekkeeltä on lisäksi tavattu kolme kuoppajäännöstä, joita on epäilty pyyntikuopiksi.

Kohde tarkastettiin nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä. Pellon pohjoispuolella sijaitsevan ladon länsipuolelta tavattiin yksi laakea kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,2 metriä. Sen syvyys on noin 0,2 metriä. Kuopassa on ehjä podsolimaannos. Niemen kärkeen johtavan tien pohjoispuolelta havaittiin muutamia epämääräisiä kuoppia/kaivantoja, jotka liittynevät tien rakentamiseen tai muuhun myöhempään maankäyttöön. Nyt tehdyn inventoinnin aikana mökille johtavalta tieltä ei tavattu kivikauteen viittavia merkkejä. Tien pohjoispuolelle tehtiin muutamia koekuoppia, joista ei tehty havaintoja kivikaudesta. Muinaisjäännösrekisteriin kohteen paikkatieto on merkitty noin 35 metriä pohjoiseen tieurasta Juurenlahteen. Nyt tehdyssä inventoinnissa kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä Kotivuoren vuonna 1990 tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 14. Juurenniemen (6) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

Kuva 24. Niemen kärkeen johtava tieura, josta on vuoden 1990 inventoinnissa löytynyt kvartsi-iskoksia. Itään.

Kuva 25. Laakea kuoppajäännös ladon länsipuolella. Etelään.

7. Koivusaari

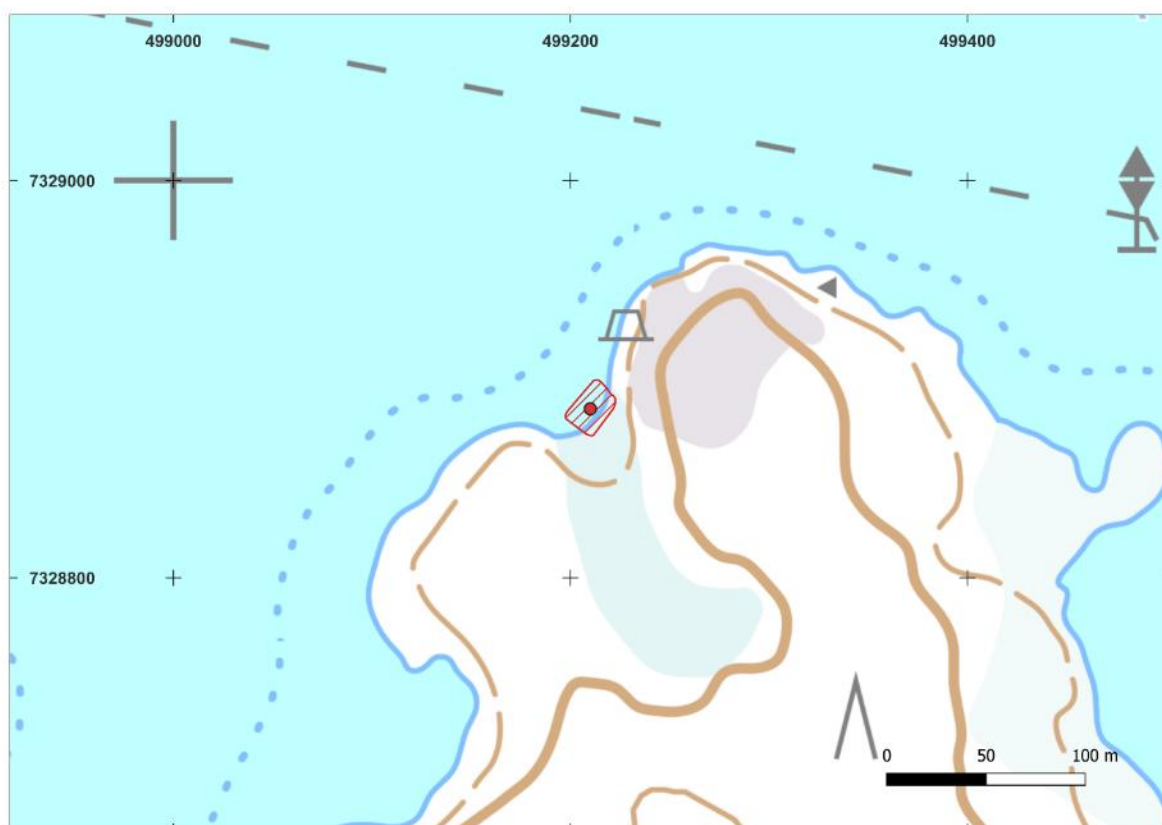
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010086
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Inga Nieminen inventointi 2012
Koordinaatit:	N 7328885 E 499210 z 176,5 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselällä oleva suuri saari. Sen pohjoispään luoteisosassa olevassa hiekkaperäisessä lahdessa on todettu kvartsi-iskoksia sekä ilmeisesti tulisijan rapautuneita kivi kivikautisen asunpaikan merkinä.

Kohde on todettu inventoinnissa 1990 ja tarkastettu uudelleen 2012, jolloin ei havaittu maanpäälle erottuvia merkkejä muinaisjäännöksestä. Löytöjä tai muuta kivikautiseen asutukseen viittaavaa tuolloin havaittu lukuun ottamatta poukaman itäpäässä, noin 4 metriä rannasta, veden alla havaittuja, noin puolentoista nyrkin kokoisia kiviä, joista yhtä nostettaessa havaittiin sen alapinta rapautuneeksi, kyseessä on mahdollisesti tulisijan jäännös, jossa noin metrin alalla on hajallaan noin 15 kiveä. Pohja on osittain tumman karikkeen peitossa, eikä koko aluetta voitu havainnoida. Matala vesialue loppuu noin 15 metrin päässä rannasta, jossa on ilmeisesti myös asuinpaikan raja.

Todennäköisesti matala muinainen hiekkaranta asuinpaikan merkkeineen on veden vaihtelun kuluttamana vähitellen suureksi osaksi huuhtoutunut.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Alueelta ei tehty uusia havaintoja ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Kartta 15. Koivusaaren (7) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 26. Koivusaaren hiekkaranta. Kaakkoon.

8. Välttämönselkä Hautasaari

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010087
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautasaaret
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Inga Nieminen inventointi 2012
Koordinaatit:	N 7329575 E 498137 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	gps-mittaus 2012

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Välttämönselällä on pieni saari, jonka korkeimmilla kohdilla on kesähautoja, purnuja ja myöhemmän kaivelun aiheuttamia kuopanteita. Simojärvessä on myös toinen Hautasaari (ks. Ranua Simojärvi Hautasaari 683500009).

Vuoden 2012 inventoinnissa saarella havaittiin mahdollinen kesähauta, mahdollinen lapsenhauta ja kaksi ilmeisesti säilytyskuoppaa, sekä yksi ilmeisesti moderni maanottokuoppa. Saaren keskellä olevasta hautakuopasta kaakkoon, saaren etelärannalla on kaksi syvää ja laajaa kuoppaa, jotka ovat ilmeisesti toimineet säilytyspaikkoina tai kellareina. Aikaisemman kohdekuvauksen (1990) mukaan kuoppia nimitetään tässä purnuiksi. Tiedot havainnoista on lisätty rekisterin alakohteet-välilehdelle.

Kuoppa 1 (N 7329567 E 498120): Saaren länsipäädyssä ja etelärannalla on havaittavissa ihmistoiminnasta syntyneitä kuoppia. Saaren korkeimmalla kohdalla on länsilounas-itäkoillisuuntainen, 2,5 metriä pitkä ja 1,2 metriä leveä, 0,5 metriä syvä hautamainen painauma. Muita selkeästi haudoiksi tulkittavia painaumuksia ei saarella havaittu.

Kuoppa 2 (N 7329567 E 498126): Hautapainanteesta noin neljä metriä itään on pieni, luodekaakko-suuntainen kuoppa, joka on kooltaan 1,1 x 0,6 metriä ja 0,4 metriä syvä. Kuopan reunoissa tuntui kiviä.

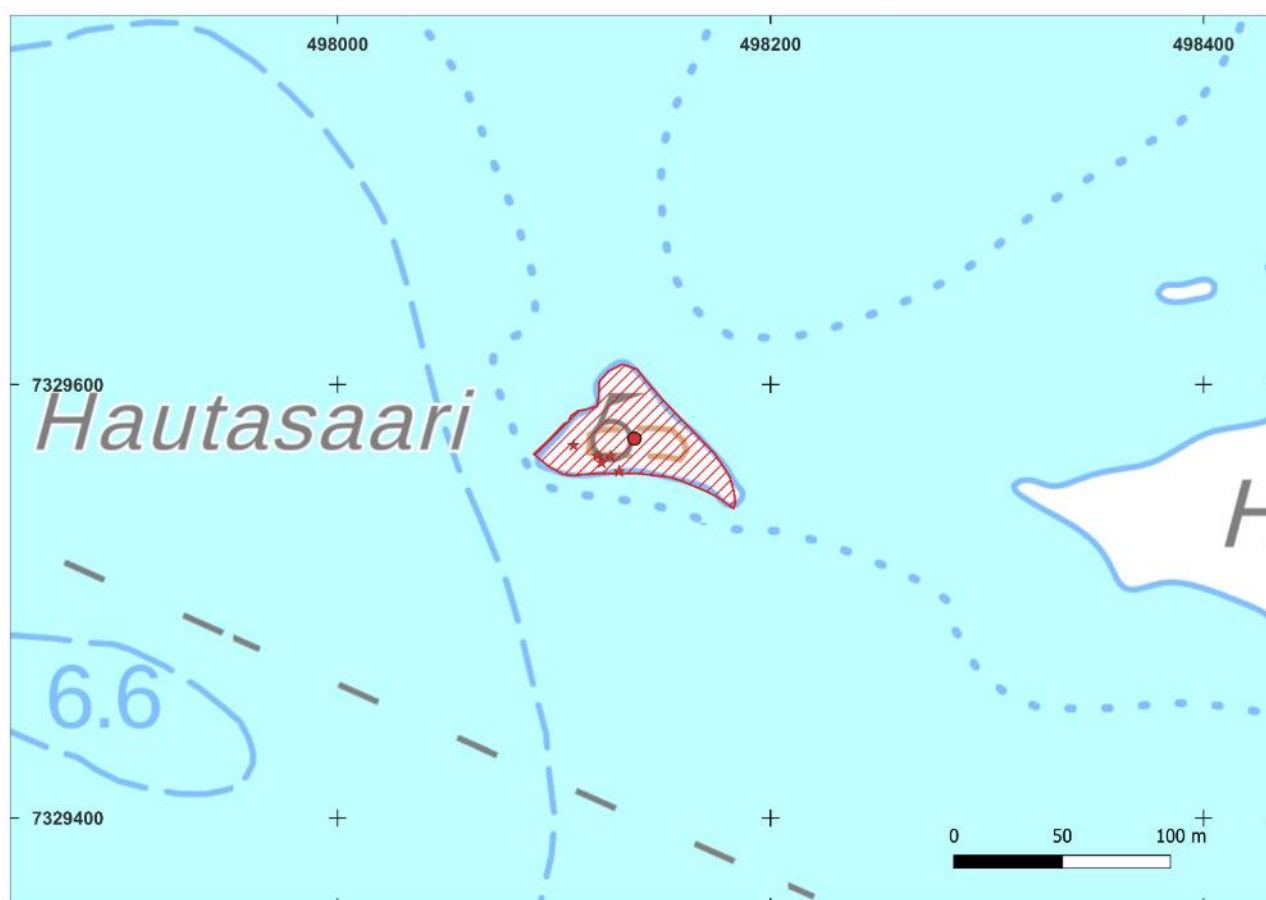
Nelikulmainen kuoppa (N 7329572 E 498109): Saaren itäpäässä olevan modernin nuotiopaikan pohjoispuolella, noin 3,5 metrin päässä on ilmeisesti moderni neliskanttinen kuoppa, joka on kooltaan 0,9 x 0,9 metriä ja syvyydeltään 0,4 metriä.

Painauma (N7329564 E 498122): Purnu 1:sen luoteispuolella on pohjoiseteläsuuntainen, pitkänomainen, matala painauma, joka on sivumitoiltaan noin 2,5 x 1 metriä ja 0,3 metriä syvä. Painauman eteläpääty on lähes kiinni Purnu 1:ssä. Painauma on hautamainen, mutta ei yhtä selkeä, kuin Kuoppa 1.

Purnu 1 (N 7329564 E 498122): Purnu 1 on kahdesta purnusta läntisempi. Sen pituus on 4,3 metriä ja leveys 4 metriä. Kuopan eteläreunasta lähtee halssimainen suuaukko kohti noin 7 metrin päässä olevaa vesirajaa. Käytävän selkeästi havaittavissa oleva osuus on 2 metriä pitkä ja 1,4 metriä leveä. Kuopan syvyys syvimmästä peräosasta mitattuna on 1,8 metriä. Kuoppa on jyrkkäreunainen ja pohjastaan reunoilta valuneen hiekan pyöristämä.

Purnu 2 (N 7329560 E 498130): Purnu 2 on Purnusta 1 noin viisi metriä itään. Purnu on 2.4 metriä leveä ja 2.2 metriä pitkä. Purnun eteläreunassa on 1.2 metriä leveä aukko kohti etelää. Purnun syvyys on 1.5 metriä. Purnu on jyrkkäreunainen ja muodoltaan pyöreä.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Muinaisjäännösrekisteriin merkitty kuoppa 2 ei paikannettu maastosta. Sen sijainti on merkitty muinaisjäännösrekisteriin samalle kohdalle, jossa sijaitsee alakohteeksi merkitty Purnu 2. Purnuiksi merkityt kaksi syvää ja melko jyrkkäreunaista kuoppaa eivät vaikuta purnuilta vaan pikemminkin esimerkiksi kellarin tai joltakin vastaavan kuopalta niin kuin on todettu jo vuoden 2012 inventoinnissa. Ainoastaan kuoppa 1 vaikuttaa lähinnä haudaksi tulkittavalta, muut kuopat ja painanteet liittyvät todennäköisesti johonkin muuhun.

Kartta 16. Välttämönselkä Hautasaari (8) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 27. Haudaksi tulkittu kuoppa 1. Pohjoiseen.

Kuva 28. Muinaisjäännösrekisteriin merkitty purnu 1. Etelään.

9. Välttämönselkä

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010088
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7329944 E 498395 z 176,5 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskipiste

Muinaisjäännösrekisteri: Simojärven Välttämönselän itärannalla olevassa pienessä lahdekkeessa todettu muinainen oleskelusija. Löydöt liusketta ja kvartsia.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Hiekkarannalta on löytynyt vuoden 1990 inventoinnin yhteydessä kvartsiesineitä, -iskoksia sekä liuskeiskoksia. Nykyisin hiekkarannan kohdalla on laituri sekä veneenlaskupaikka. Molemmat rakenteista ovat kevytrakenteisia eivätkä ole todennäköisesti vaikuttaneet kohteen säilyneisyyteen. Hiekkarannasta koilliseen sijaitsee mökki sekä muita rakennuksia. Hiekkarannalta ei havaittu kivikautteen viittäviä merkkejä.

Muinaisjäännösrekisteriin merkitty paikkatieto on noin 25 metriä luoteessa kohteen todellisesta sijainnista. Kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus Kotivuoren 1990 tekemien havaintojen sekä nyt maastossa nähdyn perusteella.

Kartta 17. Välttämönselän (9) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 29. Hiekkarantaa, josta vuoden 1990 inventoinnissa on löytynyt kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Kaakkoon.

10. Hautakangas*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7330730 E 496696 z 186,5 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen keskikohta

Inventointi 2025: Hautakankaan luoteisosassa, kankaan korkeimmalla kohdalla noin 45 metriä Pekkalantiestä itään sijaitsee kuoppajäännös. Kuopan koko on noin 6 x 5 metriä ja sillä on syvyyttä noin 0,6 metriä. Kuopan ympärillä erottuu noin 1–1,2 metrin levyinen valli, jolla on korkeutta noin 0,2 metriä. Alueen maaperä on kivikkoista. Myös kuopan pohjalla sekä vallissa on kiviä. Kivet ovat täysin sammaleen peitossa. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 18. Hautakankaan (10) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen B raja on merkitty oranssilla katkoviivalla.

Kuva 30. Kaira on pystyssä kuoppajäännöksen keskellä. Länteen.

11. Kultiharju 2

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000025095
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, kalastuspaikat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Inga Nieminen 2012 Timo Sepänmaa & Janne Soisalo inventointi 2021
Koordinaatit:	N 7329693 E 505018 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	gps-mittaus

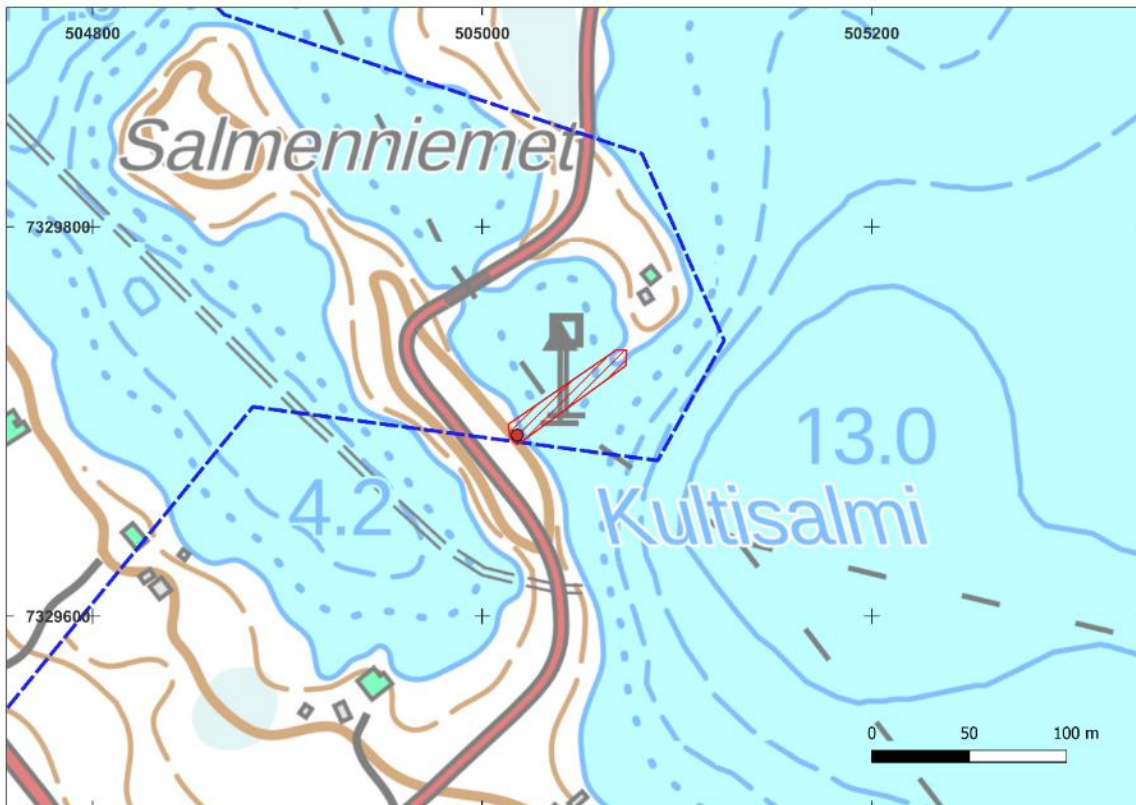
Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee vedessä Simojärven Kultisalmen länsiosassa lähellä hiekkapohjaista mäntymetsää kasvavaa aluetta. Rannat ovat kivikkoisia.

Kohde on tarkastettu maastossa syyskuussa 2012. Kohteessa havaittiin rannoilla muutaman metrin matkalla erottuva harva kiveys, joka leveimmillään on noin metrin levyinen. Kohde sijaitsee puoliksi valtion ja puoliksi yksityisen omistuksessa olevalla alueella. Valtion puolella, veden alla, noin 5 metriä rannasta kohtisuoraan rantaviivaan nähden, on noin metrin etäisyydellä toisistaan kaksi, noin 15 senttimetriä halkaisijaltaan olevaa hirttä, joissa on 15 senttimetriä leveät ja noin 5 senttimetrin syvyiset, muodoltaan kulmikkaat lovekset. Hirret erottuvat noin metrin matkalla ja katoavat pohjahiekkaan. Salmen koillisrannalla, yksityisessä omistuksessa olevalla maalla pato erottuu matalana ja kapeana kiveyksenä.

Vuoden 2021 inventoinnissa kohdetta tarkasteltiin lähimmillään noin 10 metrin päästä. Kohde oli veden alla ja vaikutti siltä, että kohde oli samassa kunnossa kuin vuonna 2012 oli havainnoitu.

Kohteen aluerajaus perustuu vuoden 2012 havaintoihin.

Inventointi 2025: Kohdetta tarkasteltiin lounaisrannalta. Veden ollessa matala syyskuussa salmen koillisrannalta erottui patoon liittyvää matalaa ja kapeaa kiveystä. Kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen siltä osin, kun sitä oli näkyvillä. Kohde on suurimmaksi osaksi veden alla.

Kartta 19. Kultiharju 2 (11) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

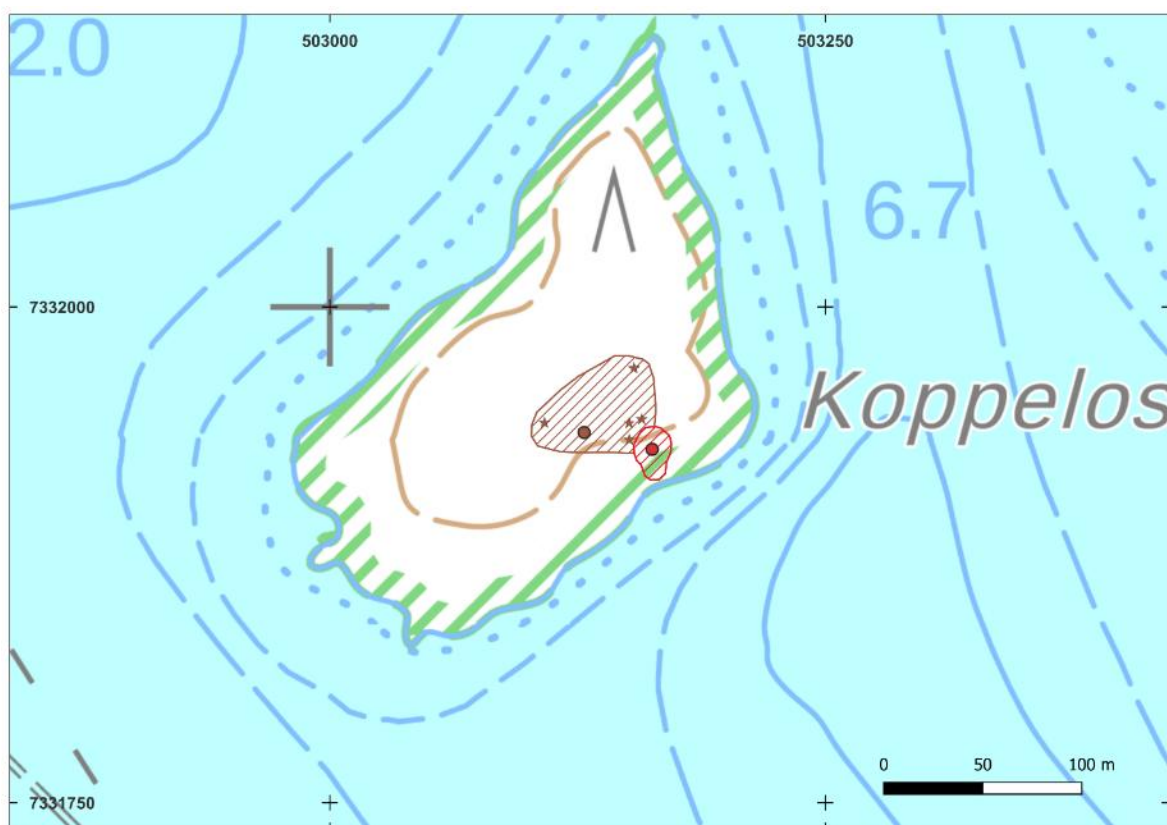
Kuva 31. Kohde on suurimmaksi osaksi veden alla. Koilliseen.

12. Koppelosaari

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000061872
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös, entinen havaintokohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7331928 E 503163 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	Maanmittauslaitoksen laser 5p aineisto

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Koppelosaaren eteläosassa sijaitsee tervahauta. Tervahauta on halkaisijaltaan noin 17 m ja 1,3 m syvä. Tervahaudan vallit ovat 4–5 m leveät 0,6–1,1 m korkeat. Vallin länsipuolella on eläimen tekemiä koloja. Tervahaudan halssi antaa etelään ja on kooltaan 3 x 8 x 1,5 m. Vallista otetusta kairauksesta havaittiin hiilensekainen maakerros. Heti tervahaudan luoteisvallin reunalle on tehty kellari, joka kuuluu muu kulttuuriperintökohteeseen Koppelosaari 2.

Kartta 20. Koppelosaari (12) ja Koppelosaari 2 (29) kohdekartta.

Koppelosaari on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Koppelosaari 2 on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Siihen kuuluvat alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä.

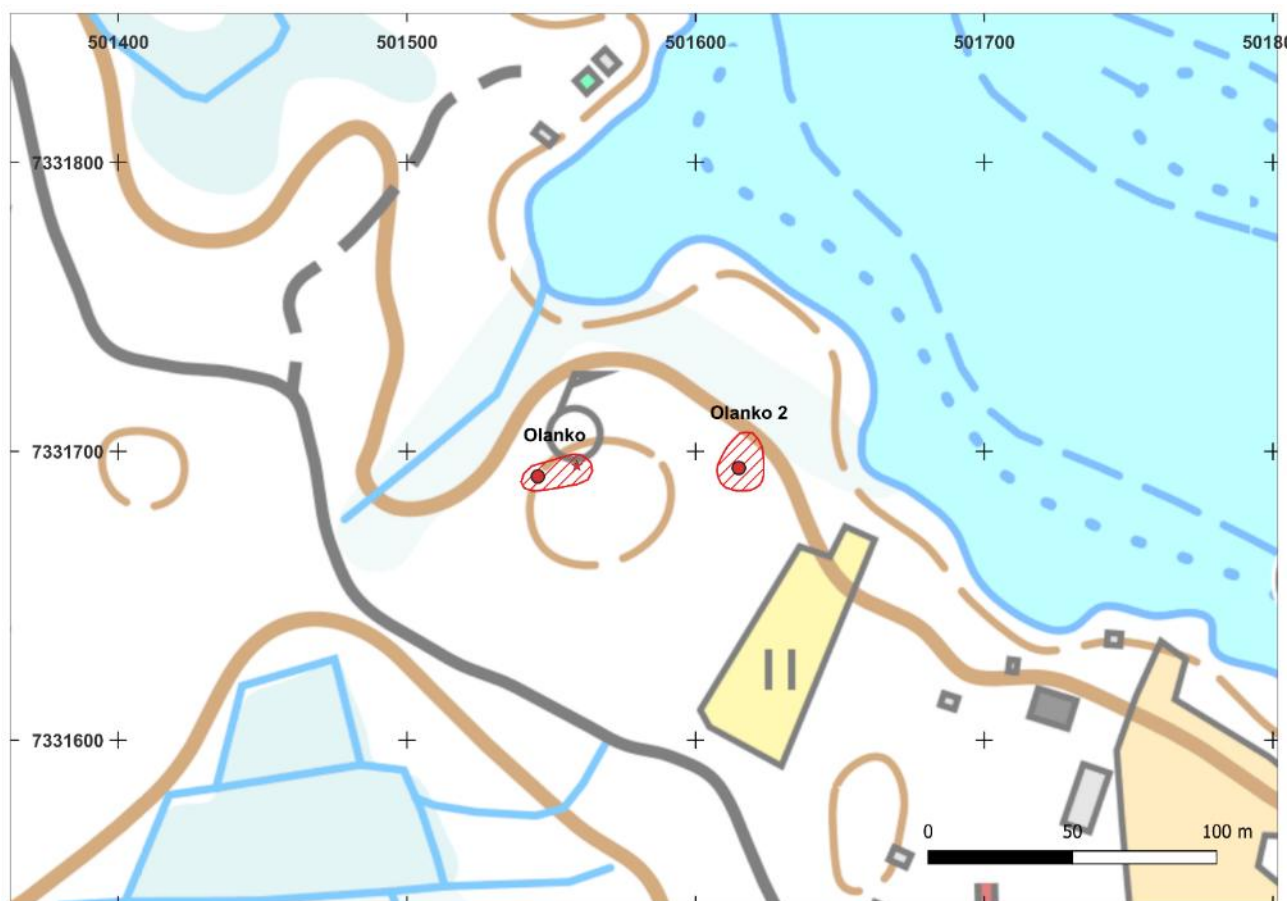

Kuva 32. Koppelosaaren tervahauta. Etelään.

13. Olanko 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7331694 E 501615 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	tervahaudan keskipiste

Inventointi 2025: Olangontiestä noin 100 metriä pohjoiseen, Kaarisalmen etelärannalla sijaitsee tervahauta. Tervahaudan halkaisija on noin 11 metriä. Vallin leveys on noin 3 metriä. Sen syvyys vallin yläreunasta pohjalle on noin 0,8 metriä. Halssi suuntautuu pohjoiseen kohti Kaarisalmea. Halssi on noin 4 metriä pitkä, 2 metriä leveä ja 1,2 metriä syvä. Tervahaudan päällä kasvaa koivuja sekä mäntyjä. Ympäristö on harvennettua mäntymetsää.

Kartta 21. Olanko (14) ja Olanko 2 (13) kohdekartta.

Kohteet on merkitty punaisilla pistellä ja punaisella vinorasterilla. Kohteen Olanko alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 33. Kaira on pystyssä tervahaudan pohjalla. Koilliseen.

14. Olanko

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010089
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7331691 E 501545 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Pajuselän etelärannalla oleva pyyntikuoppa. Olangon tilasta noin 300 m länsiluoteeseen sijaitsevan törmän niskalla.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Kohde sijaitsee noin 65 metriä Oangontiestä pohjoiseen. Kivikkoisen mäenkumpareen länsireunalla on Kotivuoren mainitsema pyyntikuoppa (Kuoppa 1), jonka koko on noin 4,4 x 2,8 x 0,6 metriä. Kuopan 1 päällä kasvaa nuorta männikköä.

Kuopasta 1 noin 14 metriä itään havaittiin toinen kuoppajäännös, kuoppa 2 (N 7331695 E 501558), jonka koko on noin 2,1 x 1,8 x 0,4 metriä. Kuopan länsireunalla kasvaa jykevää mäntyä. Kummassakaan kuopassa ei havaittu selkeää vallia ympärillä. Kivisyyden vuoksi pohjalta ei saatu ehjää maaperäkairausa. Kuopat voivat olla pyyntikuoppia tai olla myös esimerkiksi säilytykseen liittyviä kuoppia.

Kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin noin 25 metriä liikaa pohjoiseen sen oikeasta sijainnista. Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kohdekartta on kohteen 5.13 Olanko 2 yhteydessä.

Kuva 34. Kuoppa 1. Itään.

Kuva 35. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

15. Kaarisalmi

Kunta: Ranua
 Muinaisjäännöstunnus: 1000013498
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat, kesähaudat
 Ajoitus: historiallinen
 Aiemmat tutkimukset: Pirjo Rautiainen inventointi 2008
 Koordinaatit: N 7332221 E 501426 z 177 m mpy
 Koordinaattiselite: pitkänomaisen kuopan koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven keskiosan länsirannalla on suuri Kaariniemi, jonka eteläpuolella Olangonniemen välisessä Kaarisalmessa on hyvin pieni saari, kooltaan noin 30 x 20 m. Korkeimmillaan saari on noin 2 m järvenpinnasta. Se keskellä on kaksi kuoppaa. Pitkänomainen kuoppa on kooltaan 2,1 x 0,7 m ja syvyydeltään 40 cm. Siitä noin kaksi metriä on likimain pyöreä kuoppa, halkaisijaltaan noin 1,7 m ja syvyydeltään 40 cm. Ainakin pitkänomainen kuoppa lienee kesähauta. Sen vieressä on muutama suurehko kivi.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Saarelta paikannettiin molemmat kuopat. Likimain pyöreän kuopan koordinaatit ovat N 7332220 E 501428. Kuopat vaikuttavat enemmänkin esimerkiksi säilytyskuopilta kuin haudoilta. Kuopat on tehty kivikkoiseen maaperään. Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kartta 22. Kaarisalmen (15) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 36. Pitkänomainen kuoppa. Etelään.

Kuva 37. Pyöreämpi kuoppa. Etelään.

16. Kaariniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7332366 E 501608 z 184,5 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan keskikohta

Inventointi 2025:

Noin 230 m koilliseen raportin kohteesta 5.15. Kaarisalmesta sijaitsee yksittäinen kivinen kuoppajäännös, joka on kooltaan 3,5 x 4 x 1,4 m. Kuoppa on pyöreä ja sen sisäreunoilla on kiviä ladotun omaisesti. Kuopassa on 1,2 m leveät ja 10–40 cm korkeat vallit. Kuopan sisällä kasvaa varttuneita kuusia ja sitä peittää runsas, varpujen ja sammalen hallitsema aluskasvillisuus. Kivisyyden vuoksi pohjalta ei saatu ehjää maaperäkairausta. Kyseessä voi olla esimerkiksi säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 23. Kaariniemen (16) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 38. Antti Purmonen dokumentoimassa Kaariniemen kuoppajäännöstä. Koilliseen.

17. Välttämönsalmi

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010038
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat työ ja valmistuspaikat, pyyntikuopat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Markku Torvinen tarkastus 1988 Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7332021 E 499378 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännös 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee Ranuan kirkosta noin 28 kilometriä koilliseen Halkoselän länsirannalla. Lounaaseen laskevan Välttämönsalmen itäpään pohjoisrannalla oleva asuinpaikka on pahoin turmeltunut soranotossa ja mökkirakentamisessa. Asuinpaikkaa on säilynyt kahdella alueella sorakuopan kaakkois- ja pohjoispuolella. Näiden ja tien länsipuolella on muutamia pyyntikuoppia.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Alueella sijaitsee useita rakennuksia. Alueen pohjoisosassa sijaitsee suuri, jo osin pusikoitunut maanottoalue.

Eteläisemmästä mökkirakennuksesta (vanha retkeilykeskuksen rakennus) noin 16 metriä kaakkoon hiekkarannalta (N 7332027 E 499408) havaittiin pintapoiminnalla selkeitä kvartsi-iskoksia sekä yksi kvartsiesine (KM49921). Kotivuori on löytänyt samaiselta hiekkarannalta vuonna 1990 myös kivikauteen ajoittuvia löytöjä.

Vanhan venevajan itäpuolelta havaittiin vallien ympäröimä kuoppajäännös 1, jonka halkaisija on noin 2 metriä ja syvyys noin 0,5 metriä. Vallin leveys tästä on noin 0,8 metriä. Vallin korkeus on noin 0,2 metriä. Kuopata otetusta kairauksesta havaittiin podsolimaannos, mutta ei selkeää kulttuurikerrosta. Tästä noin 80 metriä pohjoiseen pohjoisimman mökkirakennuksen sekä rantasaunan välistä havaittiin toinen kuoppajäännös, jonka pohjalta otetusta kairauksesta ei havaittu ehjää podsolimaannosta, joten kyseessä on melko nuori kaivanto.

Kuoppajäännös 1 länsipuolelle, rakentamattomalle hiekkatörmälle tehtiin muutamia koekuoppia, joista ei kuitenkaan havaittu kivikauteen viittavia merkkejä. Jos asuinpaikkaa on ollut myös rantaa korkeammalla hiekkakankaalla, on se ilmeisesti tuhoutunut myöhemmän maankäytön yhteydessä. Maanottoalueen pohjoispuolelta ei tehty havaintoja kivikaudesta.

Simojärventien länsipuolelta, tiestä noin 50 metriä havaittiin kuoppajäännös 2 (N 7332082 E 499178), jonka koko on noin 2 x 1,2 x 0,4 metriä. Kuopasta otetusta kairauksesta havaittiin ehjä podsolimaannos. Kuopan ympärillä ei erotu selvää vallia. Kyseessä on ilmeisesti yksi aikaisemmissa tutkimuksissa havaituista pyyntikuopista. Tien länsipuolelta ei havaittu muita kuoppajäännöksiä.

Inventoinnin yhteydessä kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus maastossa tehtyjen havaintojen sekä aikaisempien tutkimuksien perusteella.

Kartta 24. Välttämönsalmen (17) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 39. Kuoppajäännös 1. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Pohjoiseen.

Kuva 40. Ranta-aluetta, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Itään.

Kuva 41. Kuoppajäännös 2. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Luoteeseen.

18. Pitkäniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7334022 E 500290 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikohta

Inventointi 2025: Pitkäniemen lounaispuolella, Pajuselän lounaisrannalla sijaitsee noin 30 metriä pitkä hiekkaranta, josta löydettiin veden pyöristämiä kvartsi-iskoksia (KM49922). Kvartseja havaittiin eniten hiekkarannan keskiosasta. Hiekkarannan kaakkois- ja luoteispuolella on pienialaiset metsäsaarekkeet, eteläpuolella on suota. Ranta-alue on pääsääntöisesti melko kivetön, mutta keskiosaan vedenrajaan on kasattu kiviä kasaan. Suojainen poukama on ollut otollinen paikka kivikauden asuin- tai leiripaikalle.

Kartta 25. Pitkäniemen (18) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 42. Hiekkarannan keskiosan löytöaluetta, jossa on myös kasattu kiviä kasaan vesirajaan. Länteen.

19. Ahosaari

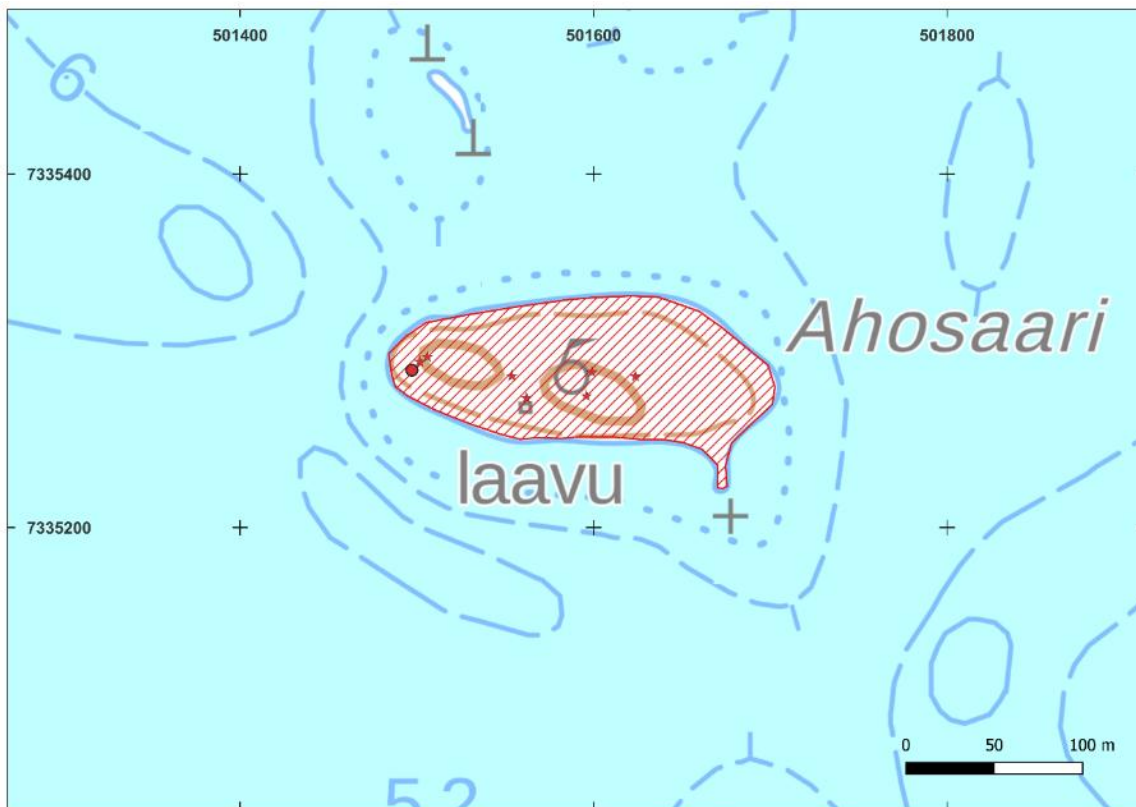
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010062
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990 Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7335289 E 501497 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Pajuselän keskivaiheilla oleva suurehko saari. Sen keskivaiheilla ja länsipäässä on joukko kuoppia, joita vuoden 1990 inventoinnissa arvioitiin pyyntikuopiksi. Inventoinnissa 2008 löydettiin kaikkiaan kahdeksan pitkänomaista (2 - 4 m ja 0,7 - 1,5 m leveitä) kuoppaa. Muotonsa puolesta ne voivat olla ennemminkin kesähautoja, joiden sijaksi saari on sopiva. Kuopista kolme sijaitsee toisiaan lähellä aivan saaren länsikärjessä, loput viisi ovat saaren keskiosassa. Saaressa on metsähallituksen tulenpitorakenteita.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Saaren länsipäässä sijaitsee kolme kuoppaa lähekkäin toisiaan ja loput viisi kuoppaa enemmän keskellä saarta. Saaressa sijaitsevat kuopat vaikuttavat kesähautoilta.

Kuoppa 1 on kooltaan noin 2 x 1,5 x 0,5 metriä. Kuoppa 2 (N 7335293 E 501501) on kooltaan noin 2,2 x 1,4 x 0,7 metriä. Kuoppa 3 (N 7335296 E 501506) on kooltaan noin 2,1 x 1,3 x 0,6 metriä. Kuoppa 4 (N 7335285 E 501553) on kooltaan 2 x 1 x 0,4 metriä. Kuoppa 5 (N 7335273 E 501562) on kooltaan 3 x 1,2 x 0,6 metriä. Kuoppa 6 (N 7335274 E 501596) on kooltaan noin 3 x 1,2 x 0,3-0,6 metriä. Kuoppa 7 (N 7335287 E 501599) on kooltaan noin 3 x 2 x 0,6 metriä. Kuoppa 8 (N 7335285 E 501623) on kooltaan noin 3,3 x 1,7 x 0,5 metriä.

Ennen inventointia kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin pistemuotoisena. Nyt tehdyssä inventoinnissa yksittäiset kuoppajäännökset dokumentoitiin ja kohteelle laadittiin aluerajaus.

Kartta 26. Ahosaaren (19) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 43. Kuoppa 3. Itään.

Kuva 44. Kuoppa4. Kaakkoon.

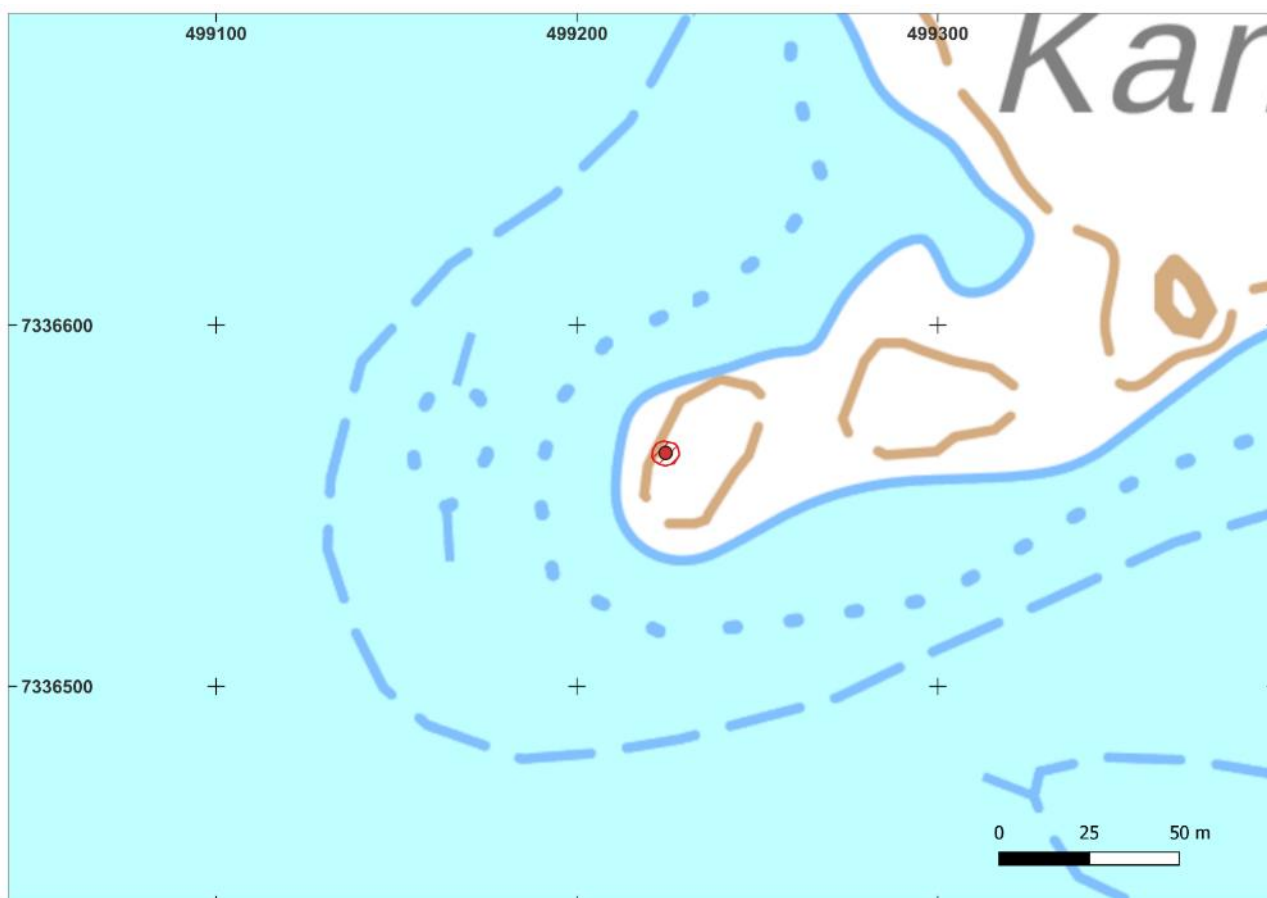
Kuva 45. Kuoppa 5. Luoteeseen.

20. Kantoniemi

Kunta: Ranua
 Muinaisjäännöstunnus: 1000013497
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: maarakenteet, kuopat
 Ajoitus: ajoittamaton
 Aiemmat tutkimukset: Pirjo Rautiainen inventointi 2008
 Koordinaatit: N 7336565 E 499223 z 177 m mpy
 Koordinaattiselite: kuoppajäännöksen koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven itärannalla sijaitsevassa Kantoniemessä on kuoppajäännös, mahdollinen pyyntikuoppa. Se on soikea ja kooltaan 2,2 x 2 m ja syvyydeltään 60 cm. Koepistossa kuopasta paljastui pieniä kiviä ja selvä huuhtoutumiskerros. Kuoppa sijaitsee aivan pitkähkön niemen kärjessä. Muita rakenteita ei havaittu kuopan löytämisen yhteydessä inventoinnissa 2008.

Inventointi 2025: Kantoniemi tarkastettiin vuoden 2025 inventoinnissa ja kohde on muinaisjäännösrekisterin mukainen. Muinaisjäännösrekisterin havaintoihin lisäys, että kuopan itä-eteläpuolella on selkeä, noin 1,2 m levyinen ja 20 cm korkea valli. Vallia ei havaittu vastakkaiselta puolelta.

Kartta 27. Kantoniemen (20) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 46. Kantoniemen kuoppajäännös. Kaakkoon.

21. Kenttäsaari 1

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000013492
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat ehdotus: kalakenttä
Ajoitus:	esihistoriallinen ehdotus: historiallinen aika
Aiemmat tutkimukset:	Pirjo Rautiainen inventointi 2008
Koordinaatit:	N 7336955 E 498339 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan a koordinaatit

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven pohjoisosassa sijaitsevan Kenttäsaaren itä- ja pohjoisosassa on kuusi pyyntikuoppaa. Ne on tehty saaren keskellä sijaitsevan lammen ympärille, lammen ja Simojärven väliselle kannakselle. Eteläisimmät kaksi kuoppaa (A ja B) ovat vierekkäin, muut ovat Kenttäsaaren pohjoisosassa hajanaudessa jonossa, C ja D lähekkäin. Kuopat ovat halkaisijaltaan noin 1,6 - 4 m ja noin 40 - 80 cm syviä. Osaan tehdyissä koepistoissa oli maaperän huuhtoutumiskerrosta. Ne ovat suurimmaksi osaksi mäntykankaalla.

Alakohteet:

Kenttäsaari 1 C: kuopista koillisin, halkaisijaltaan 2,8 m ja syvyydeltään 60 cm.

Kenttäsaari 1 D: Pyyntikuoppa lounaaseen kuopasta C, halkaisijaltaan 2,3 m, syvyys 65 cm. Koepistossa paljastui huuhtoutumiskerrok.

Kenttäsaari 1 E: Pyyntikuopista pohjoisin, yksittäinen, halkaisijaltaan 2,3 m ja syvyydeltään 50 cm.

Kenttäsaari 1 F: Pyyntikuopista läntisin, yksittäinen ja suurin, halkaisijaltaan 4 m ja syvyydeltään 80 cm. Koepistossa paljastui huuhtoutumiskerrok.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Kuopat C, D, E ja F ovat muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukaisia. Vuoden 2008 inventoinnissa on dokumentoitu myös kuopat A ja B, mutta niiden tietoja ei ole lisätty muinaisjäännösrekisteriin. Kuoppa A on kooltaan noin 2,3 x 1,6 metriä ja sen syvyys on noin 0,4 metriä. Vuoden 2008 inventoinnissa koepistossa havaittiin huuhtoutumiskerrok. Kuoppa B (N 7336972 E 7336972) on halkaisijaltaan noin 3 metriä ja sen syvyys on noin 0,7 metriä.

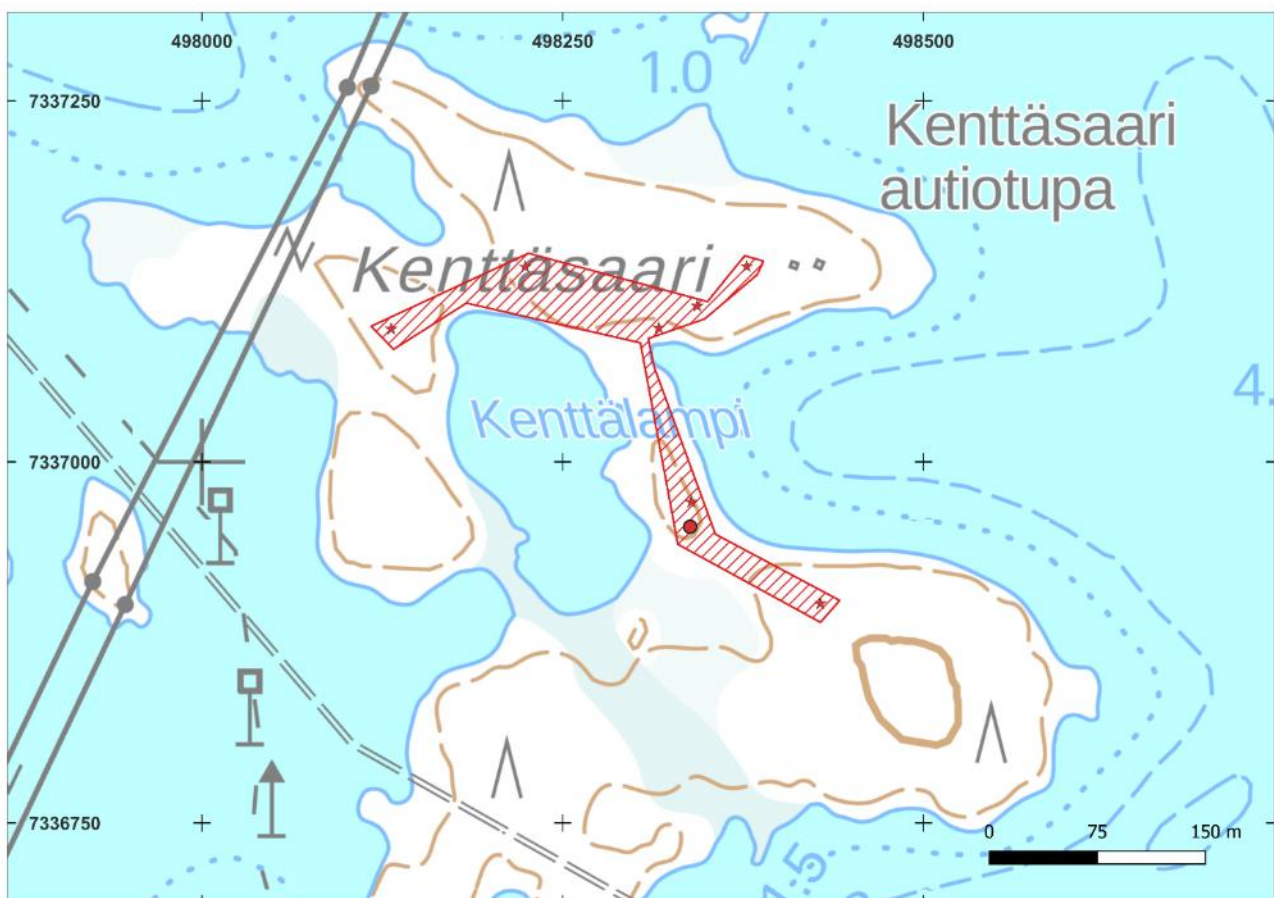
Kuopasta A noin 105 metriä kaakkoon havaittiin uusi kuoppajäännös, Kuoppa G (N 7336901 E 498428), jonka koko on noin 2,2 x 1,6 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä. Kuoppaan tehdystä kairauksesta havaittiin noin 8 cm paksu huuhtoutumiskerrok.

Vuoden 2008 inventoinnissa saarella sijaitsevan autiotuvan länsipuolelta, kuopasta c noin 45 metriä koilliseen on havaittu kämpän jäänteet, joka on vuoden 2008 raportissa nimetty Kenttäsaari 3. Nyt tehdyssä inventoinnissa paikalta havaittiin samainen rakennuksen/kämpän jäännös (N 7337135 E 498377). Maastossa erottuu varvikon peittämä rakennuksen/kämpän pohja, jonka koko on noin 4 x 4 x 0,3 metriä. Vuoden 2008 inventoinnissa mainitaan, että siitä erottuisi alin lahonnut hirsikerta. Tätä ei kuitenkaan nyt tehdyssä inventoinnissa havaittu.

Vuoden 2008 inventoinnissa Kenttäsaaren eteläosasta on havaittu toinen kämpän jäännös, Kenttäsaari 2. Paikalta on vuonna 2008 havaittu ainoastaan neljä nurkkakiveä sekä poikkeama kasvillisuudesta. Paikka tarkastettiin nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä, mutta paikalta ei tavattu kämpän jäännöstä.

Perimätiedon mukaan Kenttäsaarella on ollut kalakenttä, jonka oikeus on ollut Kemihaaran kylän tiloilla numerot 27 (Nurmela), 21 (Putkivaara) ja 20 (Vaarala) ennen isojakoa. Ranuan kylien isojako on tehty vuosien 1840–1880 aikana. Saaresta havaitut kuoppajäännökset sekä rakennuksen pohja liittyyneen tähän kalakenttään. Kalakenttään viittaa myös saaren nimi.

Kohteen tyyppin muuttaminen kalakentäksi ja ajoituksen historialliseksi olisi perusteltua inventoinnissa tehtyjen havaintojen perusteella.

Kartta 28. Kenttäsaari 1 (21) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 47. Kuoppajäännös E. Pohjoiseen.

Kuva 48. Kuoppajäännös B. Kaakkoon.

Kuva 49. Kuoppajäännös G. Kaira on pystyssä kuopan pohjalla. Länteen.

Kuva 50. Rakennuksen/kämpän jäännös autiotuvan länsipuolella. Luoteeseen.

22. Rieskalahti*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7337534 E 496255 z 184 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan keskikohta

Inventointi 2025: Rieskalahden luoteispuolelta, Simojärventiestä noin 120 metriä itään havaittiin kaakkoon laskevan niemekkeen kärjestä loivapiirteinen kuoppa/painanne, jonka koko on noin 5,5 x 3,5 metriä. Sen syvyys on noin 0,6-0,8 metriä. Pohjalta otetusta maaperäkairauksesta havaittiin selkeä noin 5-8 cm paksu huuhtoutumiskerros. Alueen ympäristö on jyrkää harvennettua mäntymetsää, kuopan kohdalla ei kasva puita.

Kuopan/painanteen tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 29. Rieskalahden (22) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 51. Kaira on pystyssä kuopan/painanteen pohjalla. Luoteeseen.

23. Linjaniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7338591 E 496001 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kuopan 1 koordinaatit

Inventointi 2025: Linjaniemen ja Rieskakankaan välissä olevalla kuivalla kankaalla sijaitsee kaksi kuoppaa rantaan johtavan polun pohjois- sekä eteläpuolella. Alueella kasvaa harvakseltaan vaivaiskoivuja sekä kuusia. Aluskasvillisuus on rehevää ja sitä hallitsee sammal, varvut sekä suopursut.

Polun pohjoispuolella sijaitsee pyöreän muotoinen kuoppa 1, jonka halkaisija on noin 3 metriä. Sen ympärillä on noin 1,2 metrin levyinen ja 0,3 metriä korkea valli. Kuopan syvyys on noin 1 metrin. Kuopan pohjalla on ohut, muutaman sentin huuhtoutumiskerros.

Polun eteläpuolella sijaitsee neliön muotoinen kuoppa 2 (N 7338579 E 496009), josta erottuu pienet vallit. Kuopan sivut ovat noin 1,5 metriä ja se on 0,5-1 metriä syvä. Kuopan vallit ovat 1 metrin leveät ja 20–50 cm korkeat. Kuopan pohjalta havaittiin 8 cm turvekerros, jonka jälkeen ohut 2 cm huuhtoutumiskerros. Kuopan pohjalla on kiviä.

Kuoppien tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä, mutta paikallisilta saadun tiedon mukaan niitä on pidetty säilytykseen, ilmeisesti kalan, liittyvinä kuoppina.

Kartta 30. Linjaniemen (23) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 52. Kuoppa 1. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Koilliseen

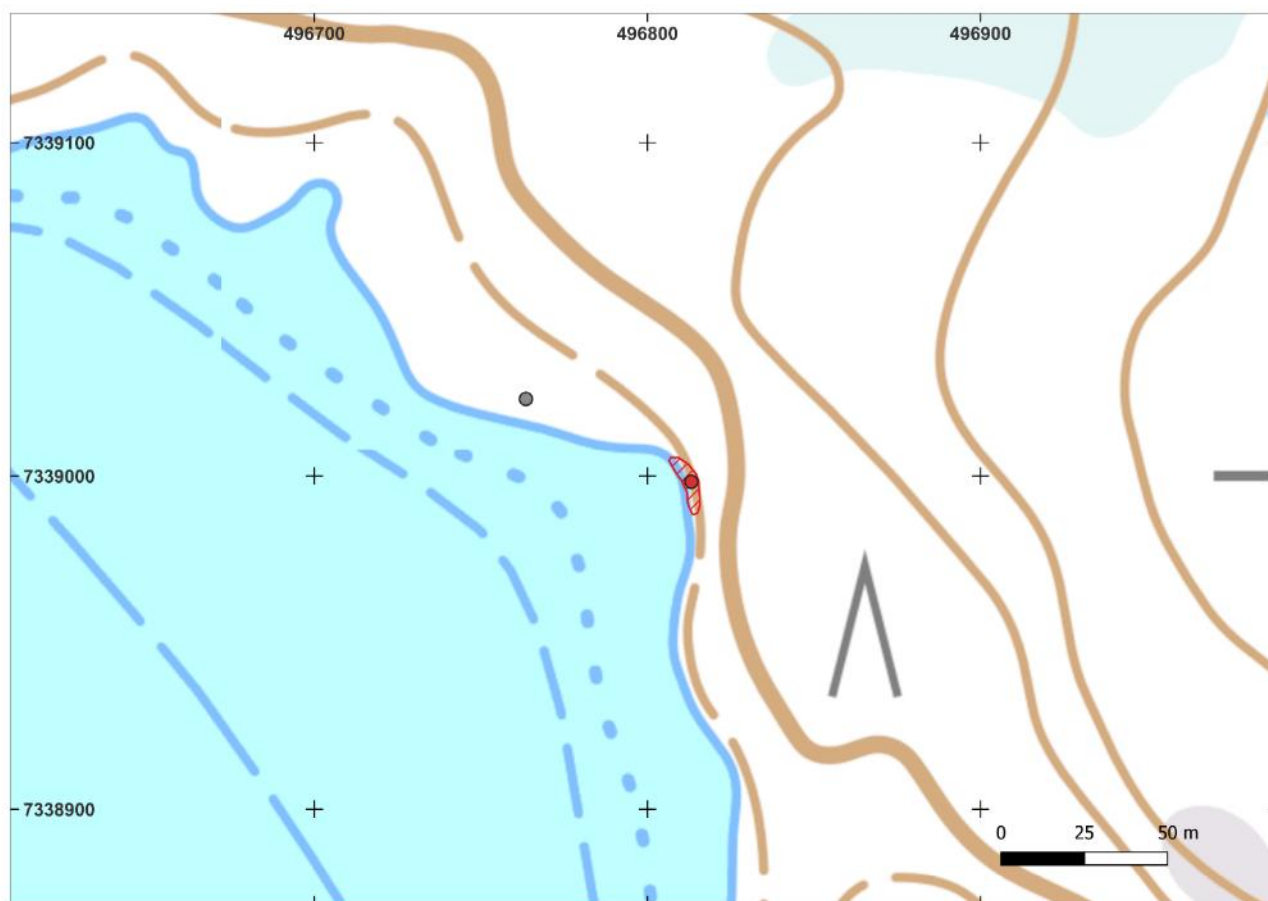

Kuva 53. Kuoppa 2. Lapio on pystyssä sen pohjalla. Etelään.

24. Palovaara 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7338998 E 496813 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikoordinaatti

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, Salmenkarintiestä noin 580 metriä lounaaseen sijaitsee noin 20 metriä pitkä hiekkaranta, josta löytyi inventoinnin yhteydessä veden pyöristämiä kvartsi-iskoksia (KM49923). Rannan itäpuolella maasto nousee jyrkästi kohti Palovaaraa ja maaperä on metsän puolella kivikkoisempaa. Suojainen poukama on ollut otollinen paikka kivikauden asuintai leiripaikalle.

Kartta 31. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.

Palovaara 2 on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Palovaara 1 on merkitty harmaalla pisteellä.

Kuva 54. Jussi-Pekka Hiltunen tarkastamassa ranta-aluetta, josta löytyi kivikaudelle ajoittuvia löytöjä. Pohjoiseen.

25. Simojärvi Isosaari

Kunta: Ranua
 Muinaisjäännöstunnus: 683010059
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat, hautasaaret
 Ajoitus: historiallinen
 Aiemmat tutkimukset: Hannu Kotivuori 1990
 Inga Nieminen 2012
 Koordinaatit: N 7342257 E 492955 z 179 m mpy
 Koordinaattiselite: gps-mittaus 2012

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Näskänselän luoteisrannan tuntumassa olevan Isosaaren pohjoisosassa on korkeimmilla kohdilla kesähautoja, purnuja ja mahdollisesti muitakin kuopanteita.

Kohde tarkastettiin elokuussa 2012. Saaren pohjoisosa on saaren muita osia korkeampi ja kuopat keskittyvät tälle alueelle. Kohdekuvauksessa käytetään sanaa kuoppa selkeärajaisesta kaivannosta ja sanaa kuopanne muodoltaan ja luonteeltaan epämääräisemmästä kaivannosta. Saaren pohjoisosan itäpäädyssä on pyöreä, osittain sammaleen peittämä tulisija, joka on todennäköisesti hautoja huomattavasti nuorempi. Tiedot rakenteista on lisätty rekisterin alakohteet-välilehdelle. Tulkinta: Hautasaari, jossa olevia kuoppia on ilmeisesti kaiveltu myös niiden mahdollisen hautakäytön päädyttyä. Osa kuopista on mahdollisesti alun perinkin muita kuin hautakuoppia. Aikaisemmassa inventoinnissa mainittuja purnuja ei vuoden 2012 tarkastuksessa alueella havaittu.

Alakohteet:

Kuoppa 1 (N 7342303 E 492910)

Kuvaus: Kuoppa on kuopista läntisin, pohjois-eteläsuuntainen ja pitkänomainen. Sen mitat ovat 1.3 x 0.9 metriä ja syvyys 0.6 metriä. Kuopan pitkällä sivuilla on havaittavissa matalaa maavallia. Kuopan seinämissä tuntuu kiviä. Kuoppa on jyrkkäreunainen ja sitä on mahdollisesti kaiveltu myös hautakäytön päätyttyä. Kuopan eteläpuolella noin 2.5 metrin päässä on pieni pyöreä kuoppa, jonka halkaisija on 0.3 metriä ja syvyys 0.3 metriä. Pitkänomaisen kuopan länsipuolella on kaksi vastaavaa pientä, muodoltaan epämääräistä kuoppaa.

Kuoppa 2 (N 7342313 E 492918)

Kuvaus: Kuoppa on pohjois-eteläsuuntainen pitkänomainen kuopanne, jonka mitat ovat 1.2 x 1.7 metriä ja syvyys 1.2 metriä. Kuopannetta on ilmeisesti kaiveltu mahdollisen hautakäytön jälkeen. Kuopanteen pitkällä sivuilla on havaittavissa vallia.

Kuoppa 3 (N 7342307 E 492927)

Kuvaus: Kuoppa on itä-länsisuuntainen, 2 metriä pitkä ja 1.2 metriä leveä kuopanne, jonka syvyys on 0.4 metriä. Kuopanteen länsipääty on itäpäätyä jyrkempi ja pohjoisreuna eteläreunaa loivempi, eivätkä kuopan kaikki tämänhetkiset reunat vaikuta samaan aikaan kaivetuilta.

Kuopanteen eteläreunalla on havaittavissa maavallia. Kuoppien 2 ja 3 puolivälissä on noin 0.5 x 0.3 metrin kokoinen ja 0.2 metriä syvä, jyrkkäreunainen kuoppa.

Kuoppa 4 (N 7342305 E 492929)

Kuvaus: Kuopan 3 itäpuolella, noin metrin päässä, on itä-länsisuuntainen kuoppa (4), jonka pituus on 1.2 metriä, leveys 0.6 metriä ja syvyys noin 0.3 metriä. Kuopan eteläpuolella on maavallia. Kuoppa 4 vaikuttaa kuopan 3 jatkeelta.

Kuoppa 5 (N 7342310 E 492924)

Kuvaus: Kuoppa on itä-länsisuuntainen, pituudeltaan noin 1.7 metriä ja leveydeltään noin metrin. Kuopan länsipääty on itäpäätyä syvempi, ja sen syvin kohta on 0.5 metriä syvä. Kuopan 5 koillispuolella on noin 0.2 metriä syvä, 0.7 x 0.3 metriä leveä, lounais-koillis-suuntainen, pieni kuoppa.

Kuoppa 6 (N 7342305 E 492940)

Kuvaus: Kuoppa on pohjois-eteläsuuntainen, 3.3 metriä pitkä ja noin kolme metriä leveä sekä 0.6 metriä syvä, laaja kuoppa. Kuoppien 5 ja 6 välissä, niiden eteläpuolella, on matala ja epämääräinen, noin 1.5 x 1.0 metrin kokoinen, noin 0.2 metriä syvä painauma.

Kuoppa 7 (N 7342304 E 492959)

Kuvaus: Kuoppa on koillis-lounaissuuntainen ja muodoltaan epämääräinen. Sen pituus on noin 3.2 metriä ja leveys noin 2.4 metriä sekä syvyys 0.7 metriä. Kuopan koillis- ja kaakkoispuolilla on havaittavissa maavallia.

Inventointi 2025: Simojärvi Isosaari käytiin tarkastamassa vuoden 2025 inventoinnissa ja kohde on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Aiemmin dokumentoidut seitsemän kuoppaa havaittiin saaren pohjoisosasta. Saaressa on myös pienempiä ja epämääräisempiä kuoppia, jotka eivät vaikuta kovinkaan vanhoilta ja liittyyneen alueen myöhempään maankäyttöön.

Vuoden 1990 inventoinnissa Kotivuori on ilmeisesti löytänyt Isosaaren rantavedestä sekä sen länsipuolelta Pikkusaaren huuhtoutuneelta rannalta yksittäisiä kivikautisia irtolöytöjä (KM26496). Löytöjen tarkempi paikkatieto ei ole tiedossa. Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Isosaaresta ei tehty minkäänlaisia havaintoja kivikaudesta. Ennen nyt tehtyä inventointia Isosaarta tai Pikkusaarta ei ole merkitty myöskään muinaisjäännösrekisteriin kivikautisina asuinpaikkoina. Kotivuoren havaintojen perusteella Pikkusaari (N 7342167 E 493184) on liitetty alakohteeksi Isosaarelle.

Kartta 32. Simojärvi Isosaari (25) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä.

Kuva 55. Kuoppa 6. Pohjoiseen.

Kuva 56. Kuoppa 2. Pohjoiseen.

26. Kujala/Uutela

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010028
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen, mesoliittinen
Aiemmat tutkimukset:	Jukka Juntunen ilmoitus 1986 Markku Torvinen tarkastus 1987 Hannu Kotivuori 1990
Koordinaatit:	N 7342429 E 492751 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	keskikoordinaatti

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Ranuan kirkosta noin 33 kilometriä pohjoiskoilliseen Simojärven Näskänselän luoteisrannalla. Asuinpaikkahavaintoja on neljältä alueelta: Kujalan pohjoispuolisen lahden pohjoisrannalta noin 100 metrin matkalta, Kujalan talon kohdalta rannasta, Kujalan ja Uutelan välisen rannan puolimaista sekä Uutelan talon rannasta. Asuinpaikan löytöaineisto ajoittuu pääosin mesoliittiseen kivikauteen.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Eteläisempi, Kujalan ja Uutelan välinen muinaisjäännösalue on vahvasti pusikoitunut ja heinittynyt eikä kyseiseltä alueelta tehty uusia havaintoja. Pohjoisemmalle alueelle on alakohteen koordinaatin kohdalle rakennettu terassilaituri sekä pieni laavu. Rakennus on tehty betonirumpujen päälle, joten oletettavasti kohdalla ei ole muokattu maata. Jos kohdalla on kivikauden rakenteita maanalla, ne ovat todennäköisesti säilyneitä.

Kartta 33. Kujala/Uutelan (26) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Alakohde on merkitty punaisella tähdellä.

Kuva 57. Eteläisempi muinaisjäännösalue on heinittynyt ja pusikoitunut. Etelään.

Kuva 58. Pohjoisemmalle löytöalueelle on rakennettu terassilaituri sekä pieni laavu. Eteläkaakkoon.

27. Kenttälä

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	683010058
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7342909 E 493045 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	löytöalueen keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Simojärven Näskänselän luoteisrannalla oleva Kenttälä on nimensä mukaisesti vanha kalakenttä. Kivikautiset löydöt vastaavat läheisen Kujalan/Uutelan tilojen aineistoa. Kohde on osin veden huuhtoma, muuten mökkirakentamisen turmelema.

Inventointi 2025: Kohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Vuonna 1990 Kotivuori on löytänyt kivikautisia asuinpaikkalöytöjä (KM26495) rantavedestä mökkiasutuksen eteläpuolelta. Paikalta on löytynyt kvartsi-iskoksia ja -esineitä, liuskeiskoksia- ja taltta sekä palaneita kiviä. Kotivuoren muistiinpanojen perusteella kyseessä on alue, jossa on nykyisin tuotu kiviä sekä ilmeisesti maata. Löytöalueet ovat mahdollisesti säilyneitä tuodun maan ja kivien alla. Löytöalueen pohjoispuolella on mökkirakentamista sekä piha-aluetta.

Kotivuori on ilmeisesti löytänyt vähäisiä kivikauden löytöjä myös noin 70 metriä luoteeseen olevalta toisen mökin rannalta, mutta näistä ei ole tarkempia tietoja. Vuoden 1990 inventoinnin löytöluettelossa mainitaan myös, että Kenttälän talon portin luota, löytöalueesta noin 80 metriä koilliseen on löytynyt tuodusta irtomaakasasta liusketaltan teelmä.

Nyt tehdyssä inventoinnissa alueelta ei tehty havaintoja kivikaudesta. Kohteelle laadittu aluerajaus perustuu Kotivuoren vuoden 1990 löytöhavaintoihin. Aluerajauksen kohdalta on Kotivuoren mukaan löytynyt kvartseja, palanutta kiveä sekä liusketaltta.

Kotivuoren mukaan Kenttälän talon paikalla on sijainnut vanha kalakenttä. Kotivuoren havaintojen perusteella Kenttälän piha-alue on ajettua maata, joten kalakenttä on mitä ilmeisemmin tuhoutunut, jos sellainen on paikalla sijainnut. Nyt tehdyssä inventoinnissa kalakenttää ei tehty havaintoja.

Kartta 34. Kenttälän (27) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 59. Antti Purmonen tarkastamassa vuoden 1990 löytöaluetta. Kohdalla on kiviä sekä tuotua maata. Lounaaseen.

Kuva 60. Kenttälän talo sekä aluetta, josta vuoden 1990 inventoinnissa oli löytynyt liusketaltan teelmä maakasasta. Etelään.

28. Putkenoja*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7348146 E 493800 z 173 m mpy
Koordinaattiselite:	kuoppajäännöksen keskikohta

Inventointi 2025: Putkenjärven länsipuolella, Putkenojasta noin 90 metriä pohjoiseen, kaakkoon laskevan niemekkeen kärjessä on kuoppajäännös. Kuopan halkaisija on noin 4 metriä ja sen syvyys on noin 0,5 metriä. Kuopan ympärillä on valli, joka on noin 1 metrin leveä ja 0,2 metriä korkea. Vallissa on kiviä sekä maata, valli on täysin sammaleen peitossa. Kuopan keskelle tehdystä lapionpistosta havaittiin noin 5-10 cm paksu huuhtoutumiskerros. Kuopan päällä sekä ympärillä kasvaa harvennettua mäntymetsää. Kuopan tarkempi funktio ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä. Kyseessä voi olla esimerkiksi jonkin tilapäisasumuksen, kuten kodanpohja tai säilytykseen liittyvä kuoppa.

Kartta 35. Putkenojan (28) kohdekartta.

Kohde on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla.

Kuva 61. Lapio on pystyssä kuoppajäännöksen pohjalla. Kaakkoon.

Muut kulttuuriperintökohteet

29. Koppelosaari 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, talonpaikat kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kaivannot
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7331936 E 503128 z 181 m mpy
Koordinaattiselite:	rakennuksen pohjan koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven Koppelosaassa, saaren kaakkoisosassa on yhden rakennuksen pohja, kolme kellarikuoppaa sekä kaksi suorakaiteen muotoista kaivantoa. Rakennuksen pohja on kooltaan noin 6 x 6 metriä. Rakennuksen seinälinjat erottuvat noin 1 metrin leveinä ja 0,3 metriä korkeina maavalleina. Kellari 1 (N 7331933 E 503151) sijaitsee rakennuksen pohjasta noin 23 metriä itään. Se on kooltaan noin 4,5 x 4,5 metriä ja sen syvyys on noin 1,5 metriä. Kellari 2 (N 7331941 E 503151) sijaitsee noin 7 metriä pohjoiseen kellarista 1 ja kellari 3 (N 7331941 E 503108) noin 43 metriä länteen kellarista 1. Kellarit 2 ja 3 ovat samankokoisia kuin kellari 1. Heti kellarin 2 itäpuolella on suorakaiteen muotoinen kaivanto, kaivanto 1 (N 7331943 E 503157), joka on kooltaan noin 8 x 6 x 1,2 metriä. Tästä noin 22 metriä pohjoiseen havaittiin toinen suorakaiteen muotoinen kaivanto, kaivanto 2 (N 7331969 E 503153), joka on kooltaan noin 10 x 3 x 1,2 metriä.

Heti rakenteiden kaakkoispuolella on Koppelosaaren tervahauta. Vuoden 1967 topografisella kartalla saareen ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1958 ilmakuvasa alueella erottuu selkeä avonainen alue sekä yksi rakennus. Ilmeisesti etelärannalla on vielä näkyvissä viljelysalaa. Vuoden 1972 ilmakuvasa alue on jo osaksi metsittynyt ja rakennusta ei enää ole saareessa. Perimätiedon mukaan saareessa on sijainnut tila, joka on siirretty Koppelosaaren vastaiselle koillisrannalle. Vuoden 1958 ilmakuvasa koillisrannalla on jo rakennuksia, joten siirto on tapahtunut ilmeisesti ennen tätä. Inventoinnin yhteydessä ei saatu tietoon, milloin tila on Koppelosaareen perustettu.

Kohdekartta on kohteet Koppelosaari 1 yhteydessä.

Kuva 62. Koppelosaari sekä koillisranta vuoden 1958 ilmakuvassa.

Kuva 63. Koppelosaari sekä koillisranta vuoden 1968 topografisella kartalla.

Kuva 64. Rakennuksen pohja. Koilliseen.

Kuva 65. Kellari 1. Etelään

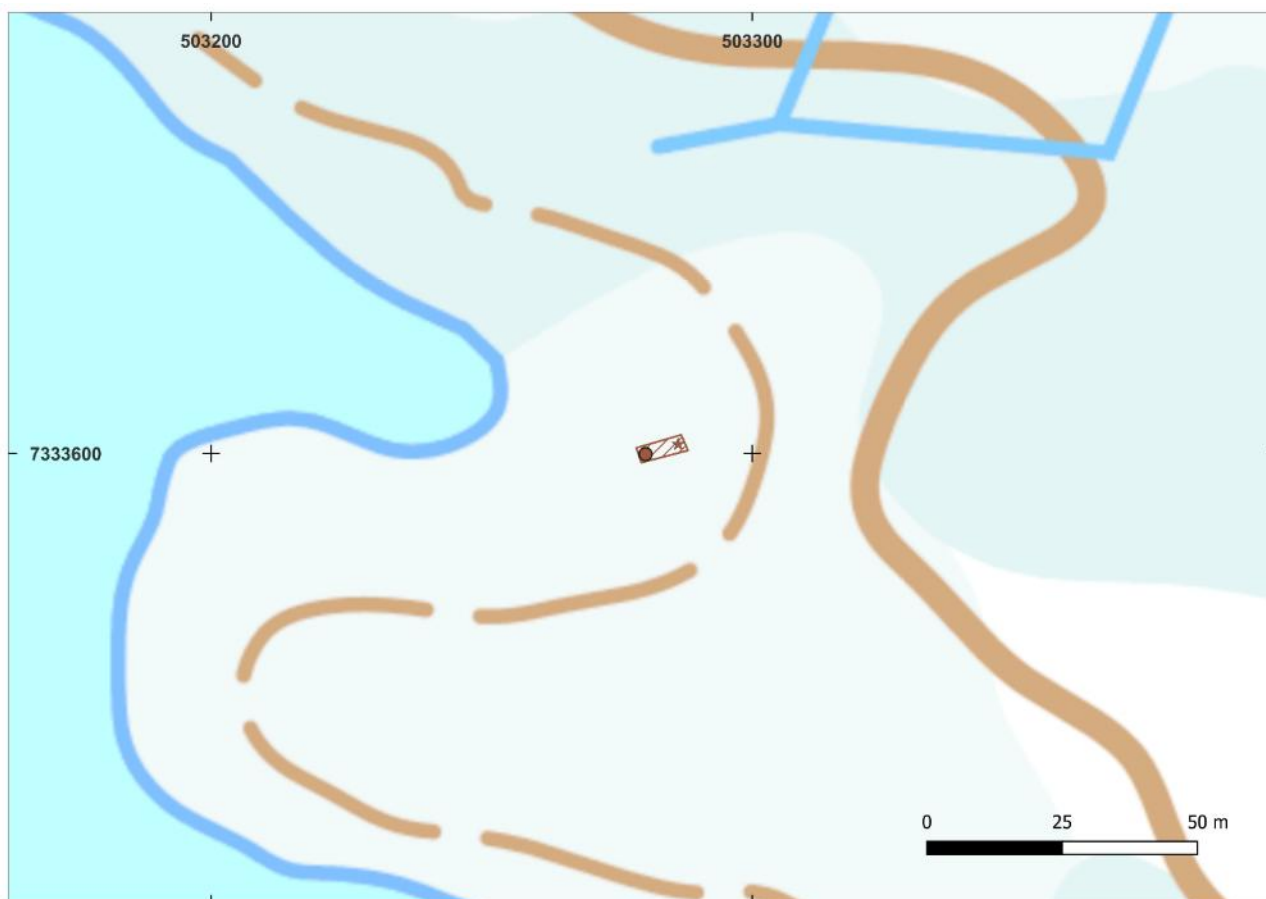

Kuva 66. Kaivanto 1. Länteen.

30. Koppelosuo*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kaivannot
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7333599 E 503280 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	kiukaan koordinaatit

Inventointi 2025: Koppelosuon länsipuolella, Simojärven rannasta noin 30 metriä itään sijaitsee kiukaan jäännös sekä maakuoppa. Kiukaan koko on noin 2,5 x 2,5 x 0,4 metriä. Osa kiukaan kivistä on sammaleen peitossa ja osa esillä. Kiukaasta noin 5 metriä koilliseen sijaitsee kuoppa, jonka koko on noin 1,5 x 1,5 x 0,5 metriä. Paikalla on ilmeisesti sijainnut savottaan tai johonkin muuhun liittyvä kämppä, josta on enää jäljellä kiuas sekä ilmeisesti maakellarin kuoppa. Kämppää ei ole merkitty vanhoille kartoille eikä sitä erota myöskään historiallisista ilmakuvista.

Kartta 36. Koppelosuon (30) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä.

Kuva 67. Koppelosuon kiukaan jäännös. Pohjoiseen.

Kuva 68. Koppelosuon maakellarin jäännös. Pohjoiseen.

31. Muljuvaara*

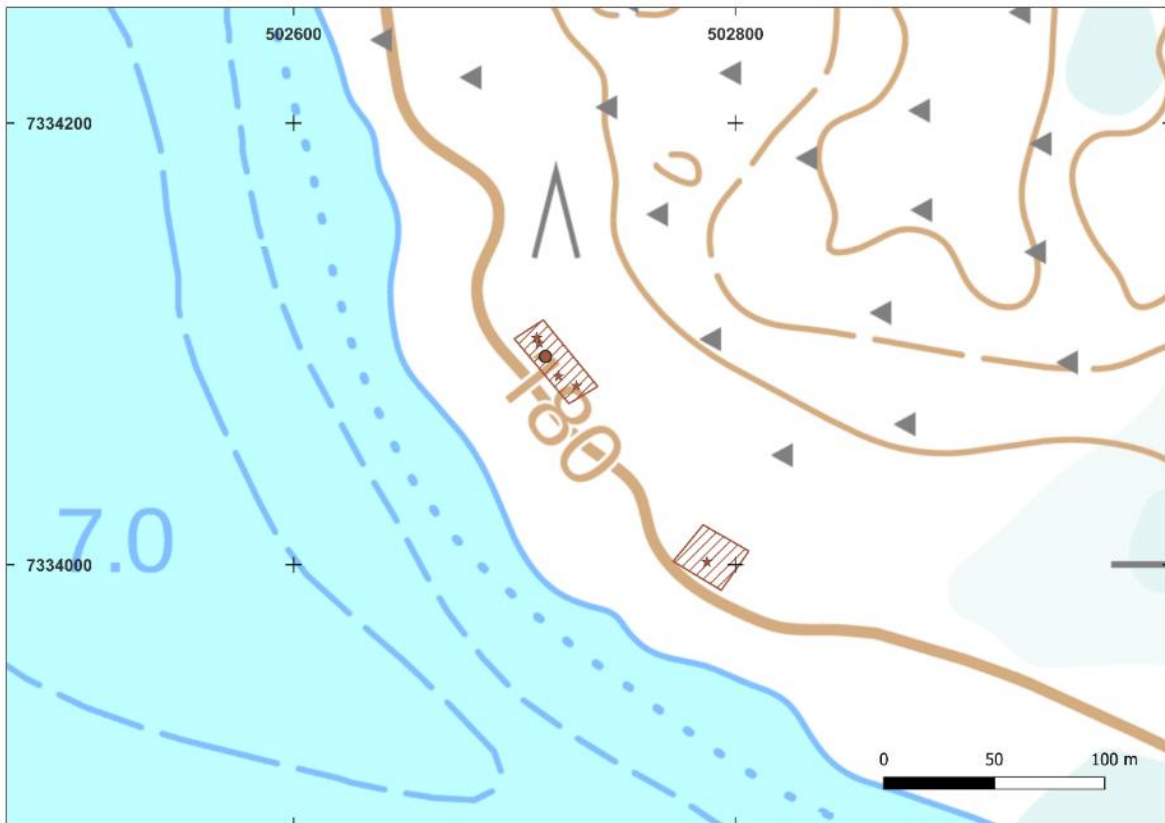
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat kivirakenteet, kiukaat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7334094 E 502714 z 180 m mpy
Koordinaattiselite:	kämpän 1 kellarin koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, rannasta noin 50 metriä koilliseen sijaitsee kahden savottakämpän jäännökset. Kämpät sijaitsevat noin 100 metrin päässä toisistaan. Suurempi kämpistä on pohjoisempaa ja pienempiä etelämpänä.

Suurempi kämppä, kämppä 1 on kooltaan noin 30 m x 8,5 m. Kämpästä on jäljellä sammaloitunut luonnonkivistä tehty kivijalka, kellari sekä neljä uuninjäännöstä. Rannanpuoleisella sivulla, lähes kämpän keskikohdalla on kellarin jäännös. Se on kooltaan noin 5 x 4 metriä ja sen syvyys on noin 1,5 metriä. Kellarin reunoilla erottuu jonkin verran säilyneitä hirsii. Uuninpohjat jakautuvat melko tasaisesti kämpän kivijalan sisäpuolelle. Uuni 1 (N 7334081 E 502728) on kooltaan noin 2 m x 1,5 m x 0,9 metriä. Uuni 2 (N 7334085 E 502719) on kooltaan noin 1,5 m x 1,2 m x 0,8 metriä. Uuni 3 (N 7334100 E 502711) on kooltaan noin 3 m x 2 m x 1,1. Uuni 4 (N 7334102 E 502710) on kooltaan noin 1,2 m x 0,8 m x 0,8. Uuni 1 on kaakkoisin ja uuni 4 luoteisin. Uunin 3 rakenteissa on esillä sementtiä, kyseessä voi mahdollisesti olla leivinuuni.

Pienempi kämppä, kämppä 2 (N 7334001 E 502787) on kooltaan noin 10,5 m x 8,5. Kämpästä on jäljellä luonnonkivistä tehty kivijalka sekä yksi luonnonkivinen uuninjäännös keskellä rakennusta. Uuni on kooltaan noin 3 x 3 x 0,7 metriä.

Kämppeä ei ole merkitty vanhoille kartoille eikä niitä erota myöskään historiallisista ilmakuvista. Vuoden 1968 topografiselle kartalle on merkitty Muljuvaaralta ja Pajuvaaralta johtavat polut kämppeiden kohdalle.

Kartta 37. Muljuvaaran kohdekartta (31).

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä.

Kartta 38. Muljuvaara vuoden 1968 topografiakartalla.

Kuva 69. Kämpän 1 kaakkoisosaa. Kuvassa erottuvat uunit 1 ja 2. Pohjoiseen.

Kuva 70. Kämpän 1 kellari. Länteen.

Kuva 71. Kämpän 1 uuni 4. Länteen.

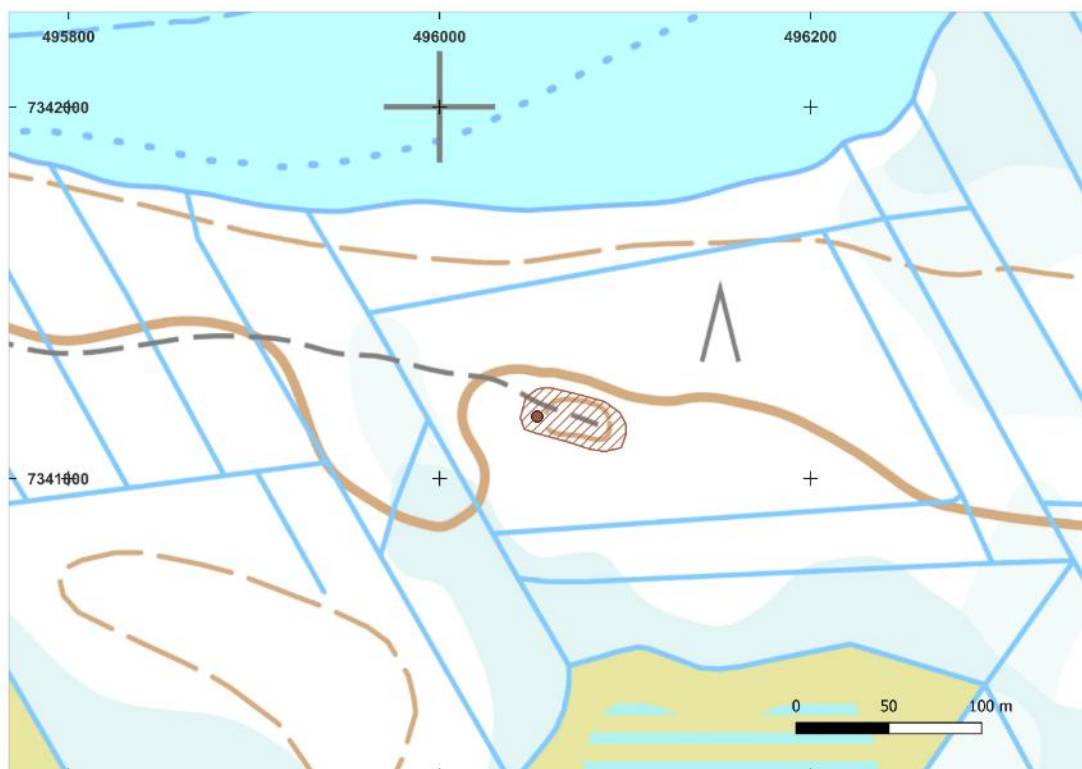
Kuva 72. Kämpä 2. Kaakkoon.

32. Nurmisuo*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat kivirakenteet, kiukaat, kiviaidat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7341833 E 496052 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin koordinaatit

Inventointi 2025: Nurmisuon pohjoispuolella, Putkivaaranlahden etelärannasta noin 120 metriä etelään sijaitsee kellarin tai rakennuksen pohja sekä aidan/muurin jäännös. Paikalta havaittu kellarin tai rakennuksen pohja on kooltaan noin 4 x 3,5 x 0,8 metriä. Sen ympärillä on noin 1 metrin leveä ja 0,3 metriä korkea maavalli. Sen eteläreunalla kasvaa jyrkää kuusi. Tästä noin 15-20 metriä itään on aukea, osaksi heinittynyt ja ruohoa kasvava kenttämainen alue, jonka eteläreunalla on noin 20 metriin matkalla noin 0,6-0,4 metriä korkean kivistä tehdyn aidan tai muurin jäännös.

Aluetta kuvaaviin vanhoihin karttoihin (1800–1900-luvut) kohdalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1968 topografiakartalle alueen vierestä on kulkenut polku Nurminiemestä Putkivaaraan. Vuoden 1959 ilmakuvassa kohdalla erottuu aukea alue, mutta rakennuksia ei ilmakuvasta erota. Perimätiedon mukaan paikka on autioitunut 1900-luvun alkupuolella.

Kartta 39. Nurmisuon (32) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla.

Kuva 73. vuoden 1959 ilmakuvasa erottuu aukea alue rakenteiden kohdalla.

Kartta 40. Nurmisuo vuoden 1968 topografisella kartalla.

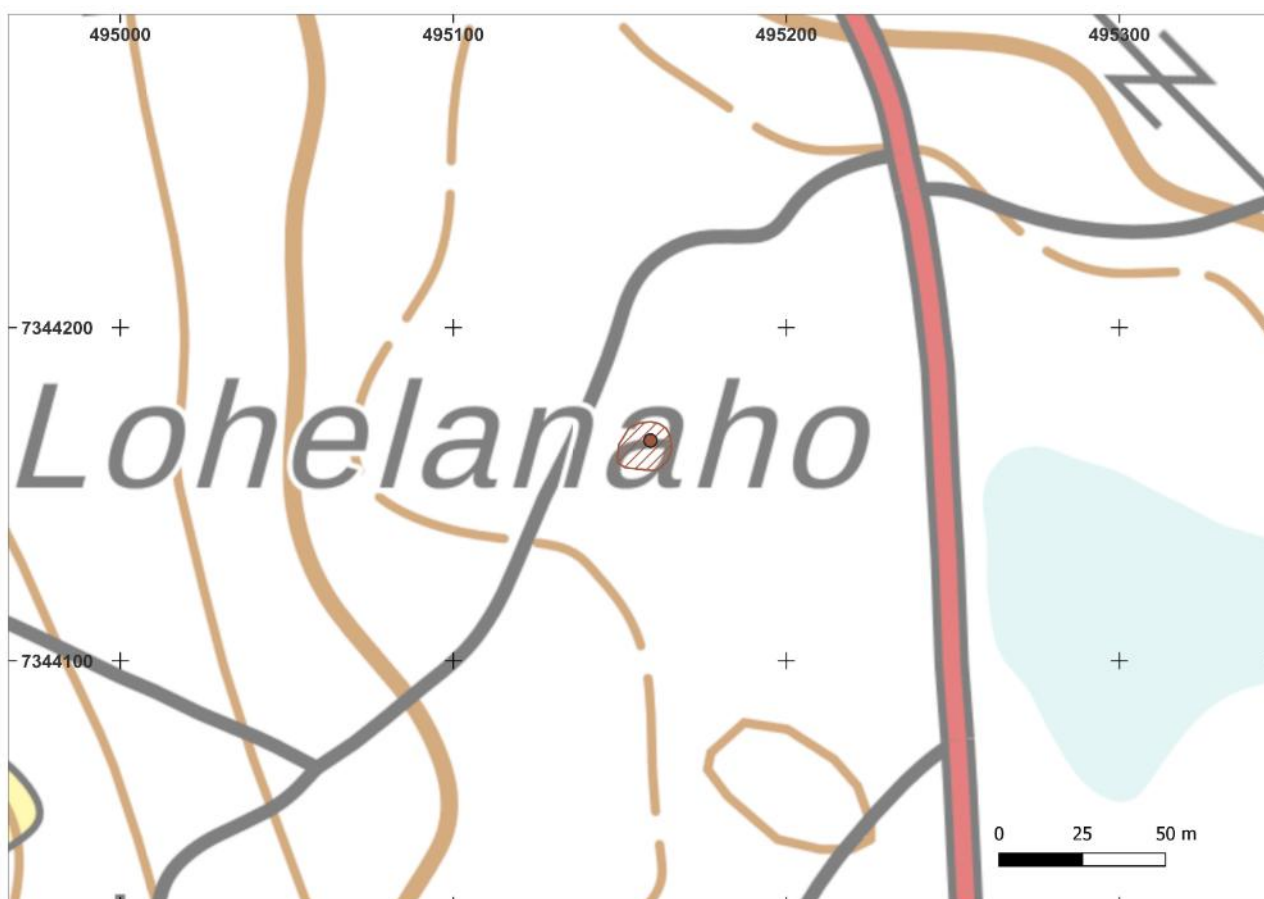

Kuva 74. Kellarin tai rakennuksen pohja. Koilliseen.

33. Lohelanaho*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	puolustusvarustukset, taistelukaivannot
Ajoitus:	toinen maailmansota 1939–1945
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7344166 E 495159 z 203 m mpy
Koordinaattiselite:	taistelukaivannon koordinaatit

Inventointi 2025: Lohelanahontiestä noin 20 metriä itään, Lohelanahontien ja Teerivaarantien välisellä alueella sijaitsee taistelukaivanto. Taistelukaivanto sijaitsee länteen laskevan mäenrinteen laella. Kaivanto on noin 15 metriä pitkä ja se kulkee kolmeen eri suuntaan. Syvyyttä kaivannolla on noin 0,6-0,7 metriä. Itäosassa kaivantoa on yksi tuliasema. Tuliasema on noin 1 metrin leveä ja 2 metriä pitkä. Kaivannon pohjalla on suuria kiviä, jotka on tuotu sinne myöhemmin. Perimätiedon mukaan taistelukaivanto on saksalaisten sotilaiden tekemä ja siitä on vartioitu sen länsipuolelle avautuvaa Simojärveä.

Kartta 41. Lohelanahon (33) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla.

Kuva 75. Taistelukaivannon pohjalle on tuotu kiviä. Koilliseen.

34. Särkijärven mylly*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7344295 E 499515 z 163 m mpy
Koordinaattiselite:	myllyrakennuksen koordinaatit

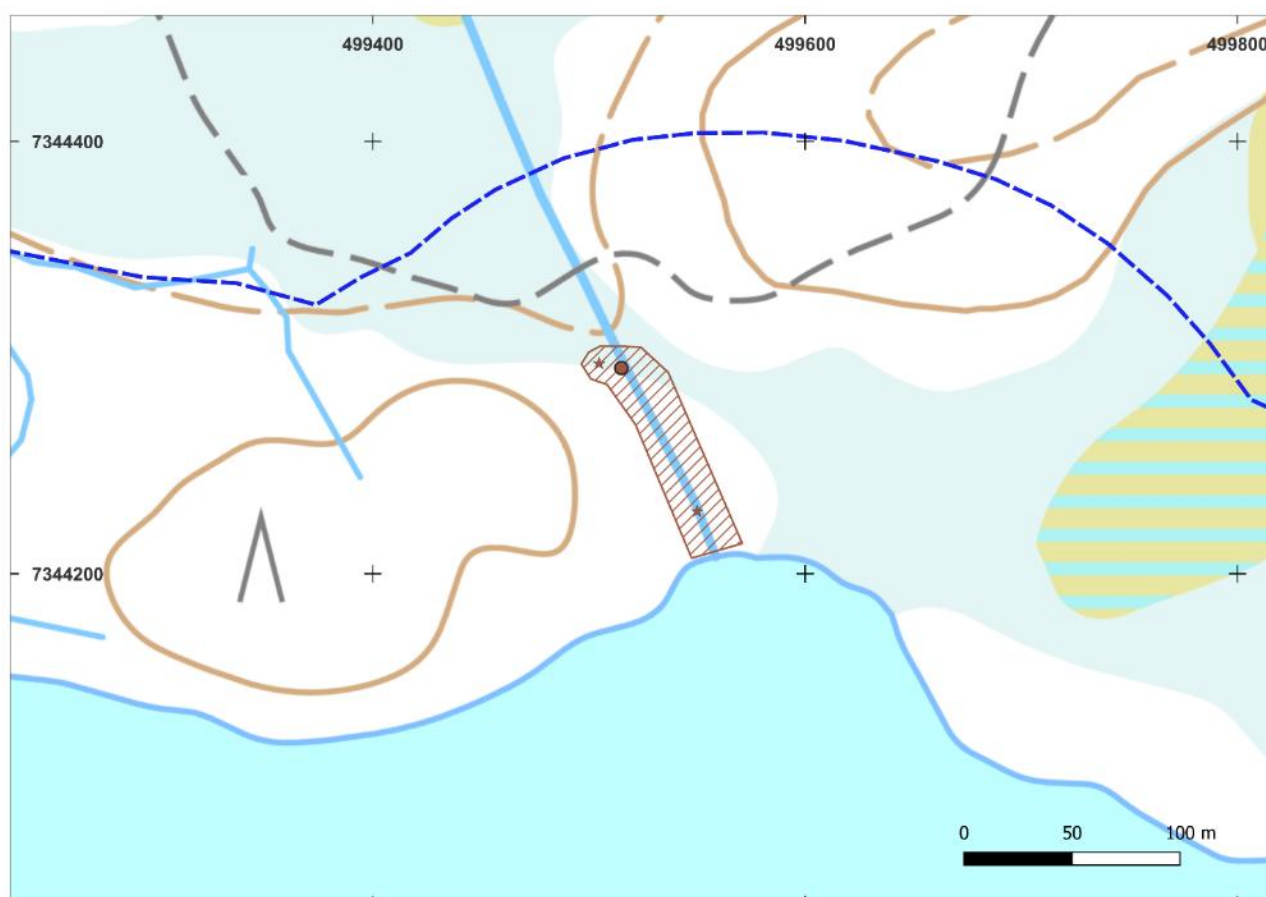
Inventointi 2025: Särkijärven pohjoisosassa, Särkijärvestä Juotasjärveen laskevan Särkiojan varrella sijaitsee vesimyllyn jäännökset. Paikalla on sortunut mylly, josta on vielä esillä noin 6-7 hirsikertaa. Rakennuksen koko on noin 8 x 8 metriä. Sortuneen rakennuksen keskellä on myllynkivi, jossa on kiinni puusta sekä metallista tehty ratas.

Myllystä noin 10 metriä länteen sijaitsee hirsirakennuksen jäännös (N 7344297 E 499504). Rakennuksesta on jäljellä noin 4 hirsikertaa. Rakennuksen koko on noin 4 x 4 metriä.

Särkiojan itäpuolella on kuivunut sivu-uoma. Uoman leveys on noin 2-4 metriä ja sillä on syvyyttä noin 1 metri.

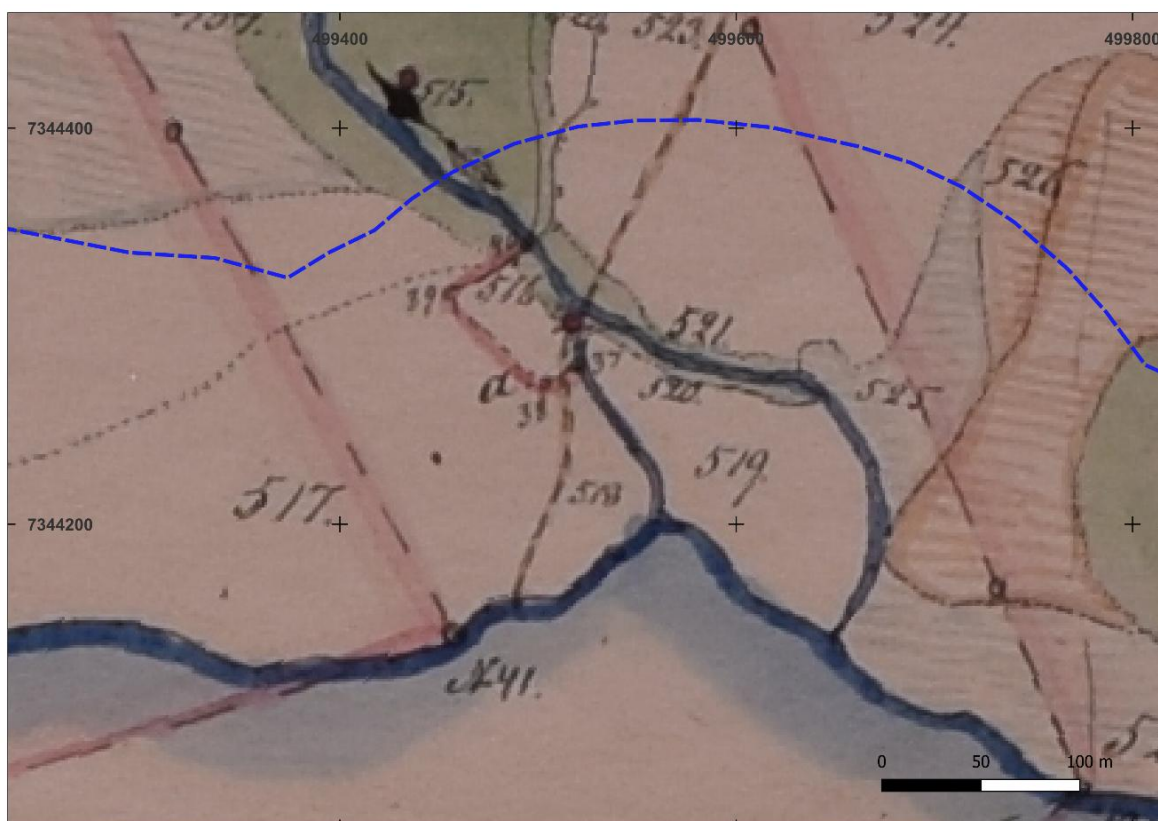
Myllystä noin 70 metriä etelään lähellä Särkijärven rantaa on luonnonkivistä tehty pato (N 7344228 E 499550). Sen leveys on noin 3,5 metriä, korkeus noin 0,4 metriä. Padossa ovat kivet ovat suhteellisen pieniä patoamista varten ja kivet ovat aseteltu melko löyhästi kiinni toisiinsa. On mahdollista, että kohdalle rakennettu pato on tehty kohdalle jälkikäteen.

Mylly on merkitty vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartalle sekä vuoden 1857 pitäjänkartalle. Myllyä ei ole merkitty 1900-luvun taloudellisille-, topografisille- tai peruskartoille. Vuosien 1958 ja 1961 ilmakuvassa paikalla erottuvat sekä mylly että sen länsipuolella sijaitseva rakennus, vuoden 1947 ilmakuva on hyvin epätarkka eikä rakennuksia erota siitä selvästi.

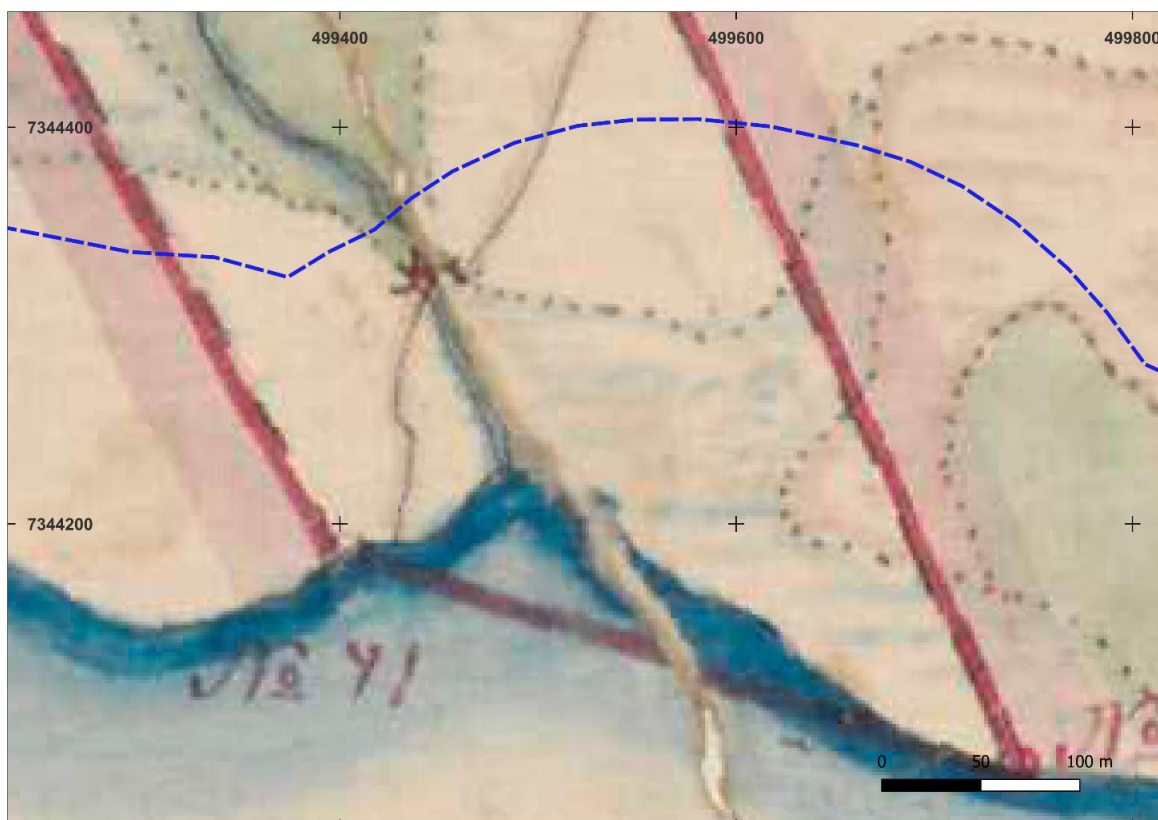

Kartta 42. Särkijärven myllyn (34) kohdekartta.

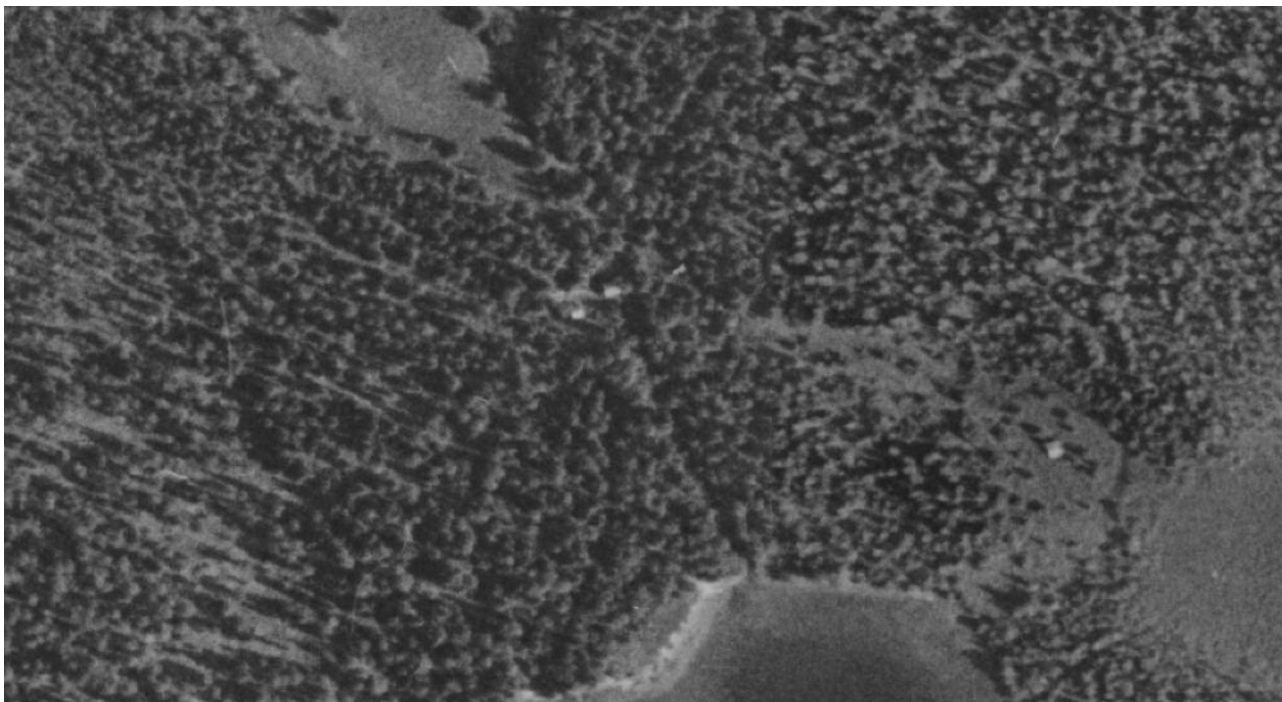
Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla tähdillä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 76. Särkijärven mylly vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla. Osa alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 77. Särkijärven mylly vuoden 1857 pitäjänkartalla. Osa alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 78. Särkijärven mylly vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kuva 79. Sortunut myllyn rakennus. Itään.

Kuva 80. Myllynkivi sekä siinä kiinni oleva puusta ja metallista tehty ratas. Pohjoiseen.

Kuva 81. Myllyn länsipuolella sijaitsevan rakennuksen jäännös. Lounaaseen.

Kuva 82. Luonnonkivistä tehty pato Särkijärven rannan läheisyydessä. Lounaaseen.

Kuva 83. Kuivunutta sivu-uomaa myllyn itäpuolella. Pohjoiseen.

35. Ollinniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit asuinpaikat, talonpohjat maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7346622 E 482288 z 193 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin koordinaatit

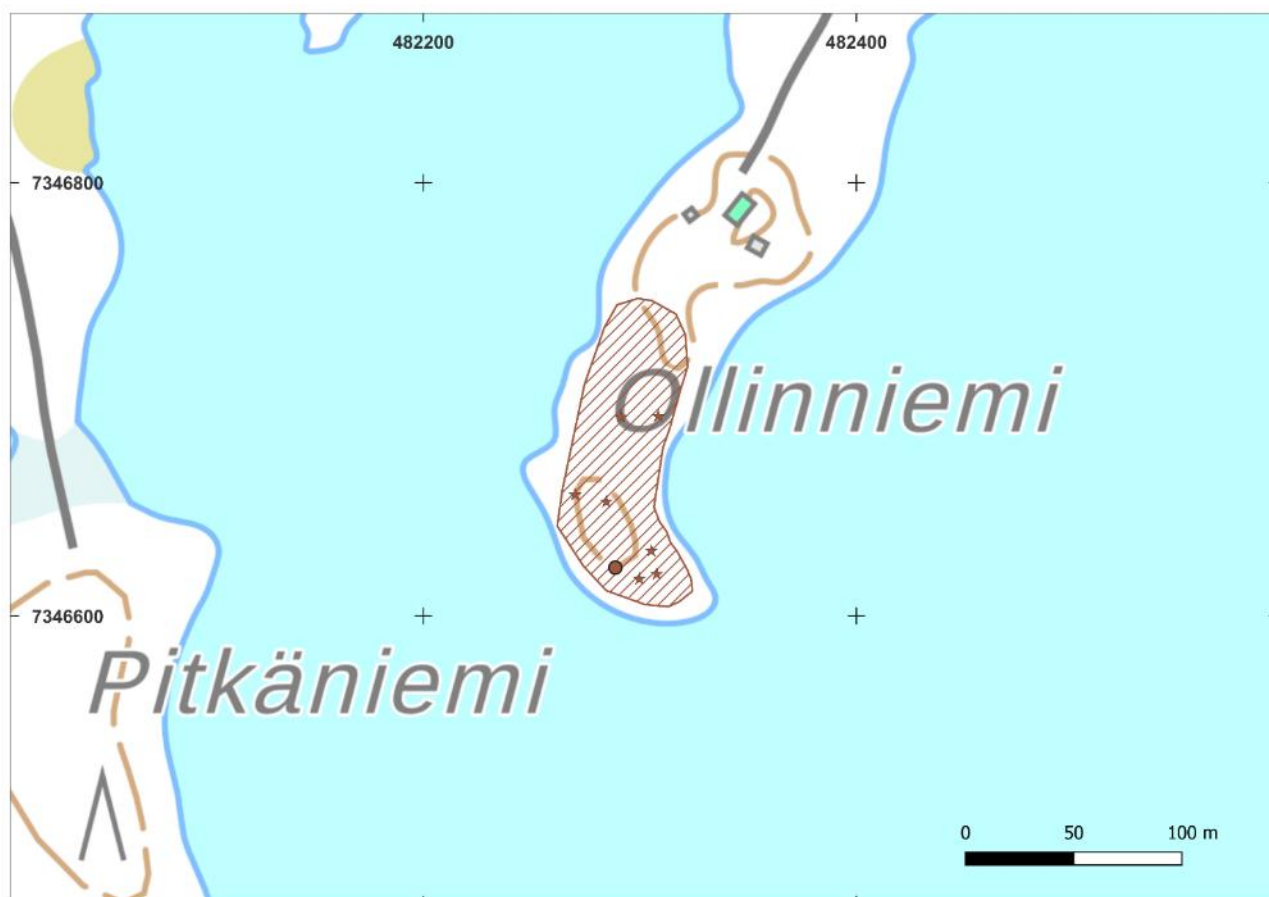
Inventointi 2025: Paattinkijärven pohjoisrannalla, Ollinniemen eteläkärjessä sijaitsee kivistä tehdyn kellarin jäännös, rakennuksen pohja, kuoppajäännöksiä sekä kaksi kivistä raivauskasaa.

Kellarin jäännös on kooltaan noin 5 x 4 x 1,2 metriä. Kellarin seinälinjat erottuvat noin 1 metrin leveänä kivivallina. Osa kivistä erottuu sammaleen alta, osa kivistä on sammaleen peitossa. Kellarin oviaukko erottuu noin 1 metrin leveänä aukkona eteläosassa. Kellarista noin 20 metriä itään sijaitsee rakennuksen pohja (N 7346619 E 482307), joka erottuu ympäristöstä huonosti. Sen koko on noin 5 x 5 metriä. Sitä kiertää ilmeisesti luonnonkivinen kivijalka, jonka korkeus on noin 0,3 metriä. Kivet eivät ole esillä, mutta tuntuvat sammaleen alla ainakin sen etelälaidalla.

Kellarin ja rakennuksen pohjan välissä sijaitsee raivauskasa 1 (N 7346617 E 482299), joka on tehty maakiven viereen sekä osaksi sen päälle. Sen koko on noin 4 x 4 x 1,1 metriä. Osa kivistä on sammaleen peitossa. Raivauskasa 2 (N 7346630 E 482305) sijaitsee rakennuksen pohjasta noin 11 metriä pohjoiseen. Kivet ovat raivattu pitkänomaiseksi kasaksi, jonka pituus on noin 12 metriä ja leveys noin 2,5 metriä. Sen korkeus on noin 0,5-1 metriä. Osa kivistä on esillä ja osa sammaleen peitossa.

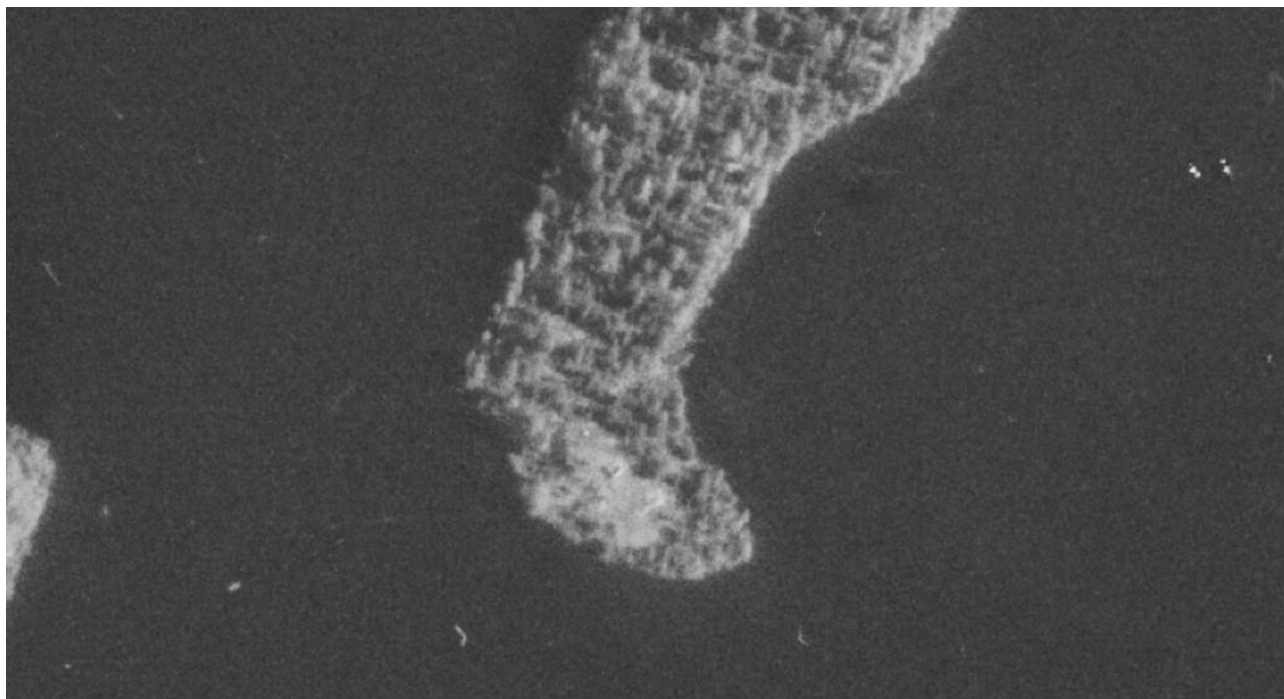
Rakenteiden pohjoispuolelta havaittiin viisi kuoppajäännöstä. Kuoppa 1 (N 7346652 E 482305) on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,7 metriä ja se on loivapiirteinen. Kuopan pohjalla on kiviä eikä siitä saatu maaperäkairauksista. Kuoppa 2 (N 7346656 E 482270) on kooltaan noin 3 x 2,2 x 1,3 metriä ja se on jyrkkäreunainen. Maaperäkairauksessa ei havaittu huuhtoutumiskerrosta. Kuoppa 3 (N 7346692 E 482291) on kooltaan 4 x 2,5 x 0,6 metriä ja se on melko loivapiirteinen. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuoppa 4 (N 7346692 E 482308) on kooltaan noin 2,5 x 2 x 0,6 metriä ja on melko loivapiirteinen. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuoppa 5 (N E) on kooltaan noin 3,5 x 2 x 0,8 metriä. Maaperäkairauksesta havaittiin huuhtoutumiskerros. Kuopat tai ainakin osa niistä voi liittyä niemen eteläkärjestä tavattuihin rakenteisiin ja olla esim. säilytykseen liittyviä kuoppia.

1900-luvun perus- tai topografiakartoille kohdalle ei ole merkitty rakennuksia. Vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartat eikä vuoden 1857 pitäjänkartat yllä alueelle, mutta esimerkiksi Suomen yleiskarttoihin vuodelta 1864-1873 Paattinkijärven rannoille ei ole merkitty asutusta. Vuoden 1959 sekä 1961 ilmakuvissa alueella erottuu avonainen alue, josta erottuu myös ilmeisesti joitakin rakennuksia.

Kartta 43. Ollinniemen (35) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty ruskeilla pisteillä.

Kuva 84. Ollinniemi vuoden 1961 ilmakuvassa.

Kuva 85. Kellarin jäännös. Luoteeseen.

Kuva 86. Rakennuksen pohja erottuu heikosti maastosta. Itään.

Kuva 87. Raivauskasa 1. Etelään.

Kuva 88. Kuoppa 2. Etelään.

Kuva 89. Kuoppa 4. Koilliseen.

36. Autioniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, talonpohjat kivirakenteet, röykkiöt maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7348683 E 491678 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	rakennuksen pohjan koordinaatit

Inventointi 2025: Piittisjärven etelärannalla, Autioniemi-nimisen mäkialueen korkeimmalla kohdalla sijaitsee rakennuksen pohja, raivauskasa sekä muutama kaivantoja. Rakennuksen pohja on kooltaan noin 6 x 4 x 0,6 metriä. Sen kaakkois- ja luoteisosassa erottuu syvemmät kohdat, joissa on ilmeisesti ollut maakellarin paikat. Pohjan itäosassa on maatömpäre, jonka halkaisija on noin 2,2 metriä ja korkeus noin 0,7 metriä. Kairalla kokeiltaessa siinä ei tuntunut kiviä, joten kyseessä ei ole ilmeisesti kiuas. Maatömpäreestä havaittiin ainoastaan vaaleaa hiekkaa. Pohjan etelä- ja itäpuolella on muutamia jyrkkäpiirteisiä kaivantoja, joiden koko vaihtelee noin 1,2-3 x 1,2-2,5 metriä ja syvyys noin 0,5-0,7 metriä. Ne voivat liittyä alueella sijainneeseen rakennukseen tai olla tätä myöhempiä.

Rakennuksen pohjasta noin 57 metriä itään, mäen itään laskevan rinteiden reunalla on noin 12 metriä pitkä, 3 metriä leveä ja 0,4 metriä korkea kivinen raivauskasa (N 7348674 E 491736). Osa kivistä on sammaleen peitossa, osa ei. Raivauskassa liittyyne alueella sijainneeseen asutukseen.

Vuoden 1856-76 Kemihaaran jakokunnan uudistuskartalle kohdalle on merkitty tontti sekä sen eteläpuolelle peltoaluetta. Kohdalle on ilmeisesti merkitty lyijykynällä teksti ”Vanhatontti”. Vuoden 1857 pitäjänkartalle tonttia ei ole merkitty. 1900-luvun perus- tai topografiakartoille kohdalle ei ole merkitty rakennuksia eikä myöskään historiallisissa ilmakuvissa alueella erotu rakennuksia. Perimätiedon mukaan paikka olisi autioitunut 1800-luvun loppupuolella, ilmeisesti 1890-luvulla.

Kohde on huomioitu historiallisen ajan rakennuksen perustana Kotivuoren 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa ja karttaotteessa. Kyseisessä raportissa se on nimellä Rantala.

Kartta 44. Autioniemen (36) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kartta 45. Autioniemi Vuoden 1856-76 Kemihaaran isojakokartalla.

Kuva 90. Rakennuksen pohja. Kaira on pystyssä sen pohjalla. Pohjoiseen.

Kuva 91. Rakennuksen pohjan itäosassa sijaitseva maätömpäre. Etelään.

Kuva 92. Jyrkkäpiirteinen kaivanto rakennuksen pohjan eteläpuolella. Kaakkoon.

Kuva 93. Mäkialueen itäreunalla sijaitsevaa raivauskasaa. Pohjoiseen.

37. Korpikoski*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet
Ajoitus:	1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7350405 E 493187 z 164 m mpy
Koordinaattiselite:	alueen keskikoordinaatti

Inventointi 2025: Piittisjoen Korpikoskella, Piittisjoen länsirannalla on noin 185 metrin matkalla Piittisjoen perkuuseen liittyvää kiviraivannetta, joka liittyy 1900-luvun uittoihin alueella. Kiviraivanteen leveys vaihtelee noin 3-5 metrin välillä ja sen korkeus on noin 0,3-0,5 metriä. Paikoitellen kivet ovat sammaleen peitossa ja paikoitellen ne ovat esillä. Kiviraivanne erottuu vuosien 1959 ja 1960 ilmakuvissa.

Korpikosken kohdalla erottuu vuosien 1959 ja 1960 ilmakuvissa patorakenne, joka on merkitty myös vuoden 1970 peruskartalla (N 7350315 E 493199). Kyseessä on mitä ilmeisemmin uittopato. Padon kohdalla erottuu nykyisin koskessa noin 4 metrin leveydeltä kiviä, jotka ovat osaksi esillä veden pinnan yläpuolella. Voi olla, että kyseiset kivet liittyvät paikalla sijainneeseen patorakenteeseen, mutta paikalta ei kuitenkaan enää paikannettu mitään selkeitä patorakenteita.

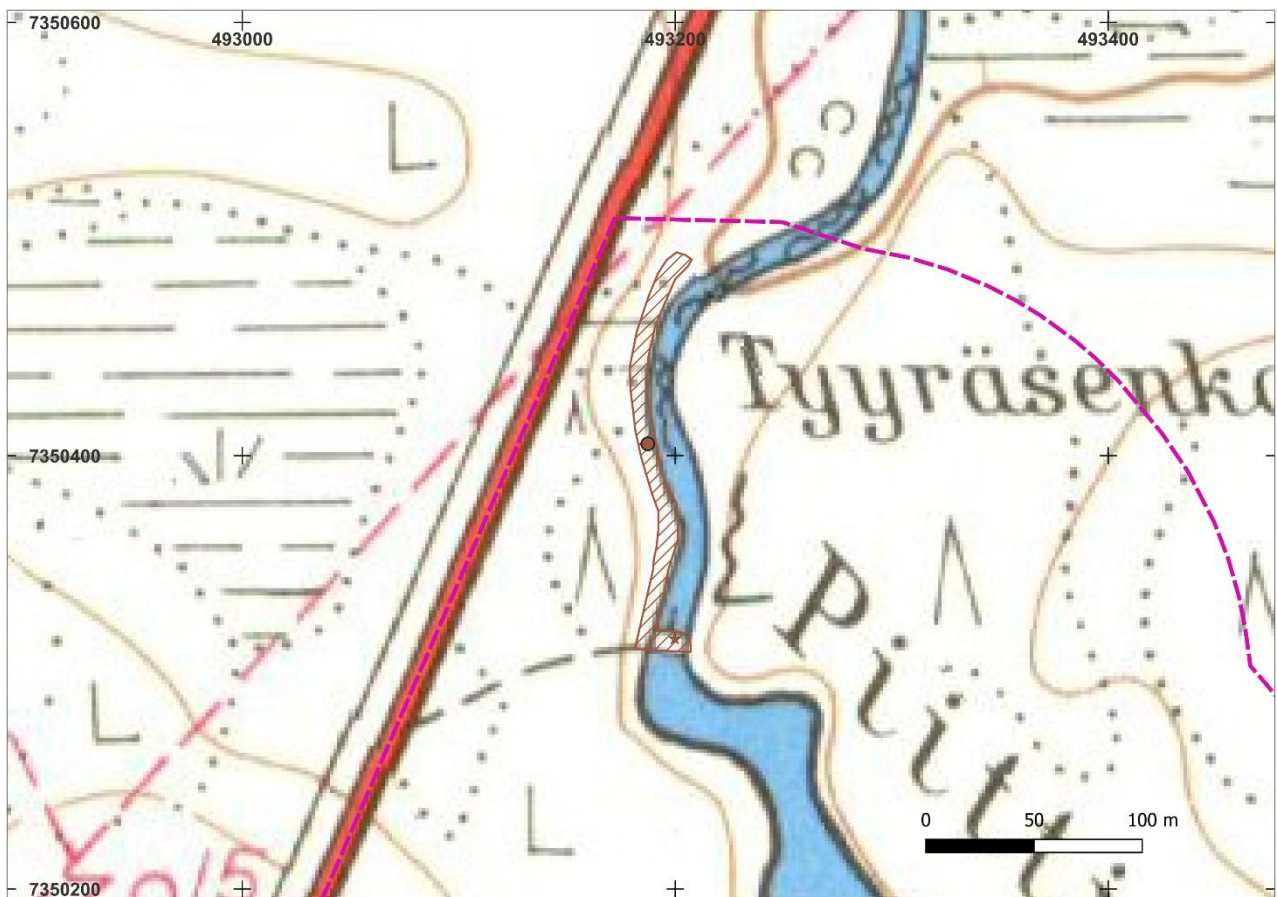

Kartta 46. Korpikosken (37) kohdekartta.

Kohde on merkitty ruskealla pisteellä ja ruskealla vinorasterilla. Alakohde on merkitty ruskealla tähdellä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla katkoviivalla.

Kuva 94. Korpikosken pato ja kiviraivanteet vuoden 1961 ilmakuvasa.

Kartta 47. Korpikoski vuoden 1970 peruskartalla.

Kuva 95. Kiviraivannetta alueen pohjoisosassa Piittisjoen länsirannalla. Pohjoiseen.

Kuva 96. Vanhoissa ilmakuvissa ja 1970 peruskartalle merkityn padon paikka. Itään.

Löytöpaikat

38. Ristisalmi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppe:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	rautakautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7327528 E 495668 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	Metsähallituksen aineisto

Inventointi 2025: Simojärven Ristisalmesta on löytynyt 1800-luvun lopulla sulkua ("tammea") tehdessä rautakaudelle ajoitettu pitkähamarainen partakirves (KM3296: 6). Löytöluettelon perusteella sen on löytänyt Petter Salmela Simojärven kylän Järvelän talosta. Löydön diarointipäivämäärä on 1.9.1896.

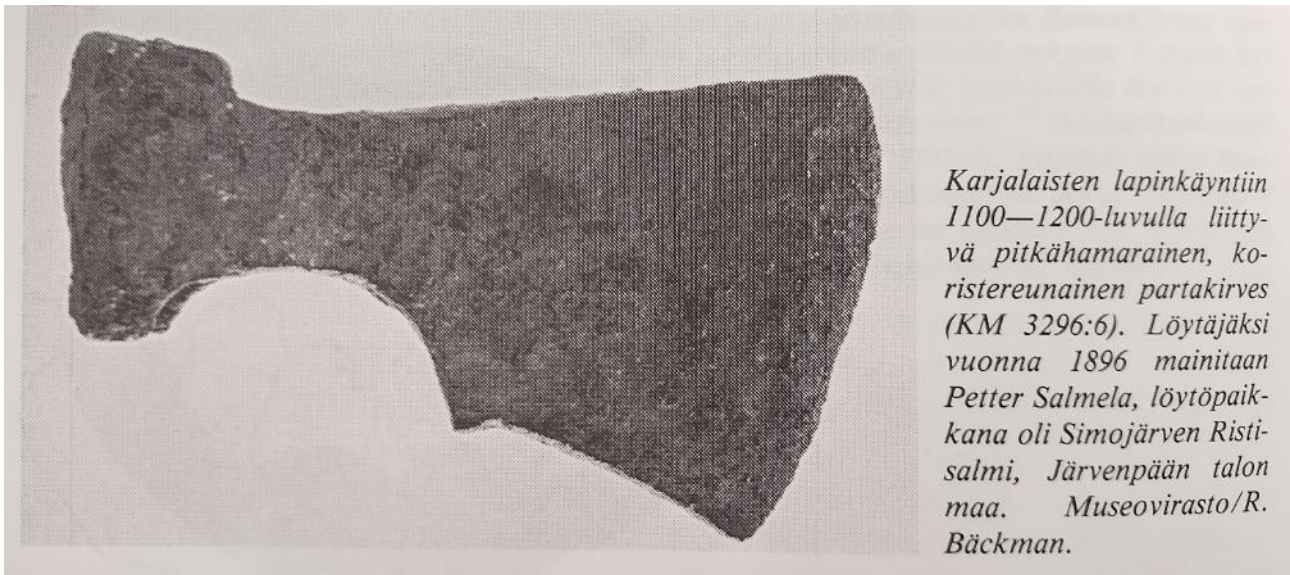
Kohteen paikkatieto on määritetty Metsähallituksen aineiston perusteella, johon se on merkitty irtolöytöpaikkana. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä. Kohde on merkitty Kotivuoren karttaan samalle kohdalle.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Ristisalmen etelärantaa sekä metsäkangasta käytiin läpi silmä määräisesti sekä metallinilmaisimella. Paikalta ei tehty havaintoja, joka viittaisi kiinteää muinaisjäännökseen.

Kartta 48. Ristisalmen (38) kohdekartta.

Kohde on merkitty oransilla pisteellä.

Kuva 97. Ristisalmeista löytynyt rautakaudelle ajoittuva partakirves (Kuva: Hiltunen 1990: Ranuan historia, sivu 44).

39. Ruonaniemi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7335682 E 498682 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven Ruonaniemeltä on löytynyt 1960-luvulla kivikaudelle ajoitettu tuura (KM17433: 1). Löytöluetteloa ei löydy Museoviraston muinaiskalupäiväkirjasta digitoituna, joten tarkempia tietoja löydöstä ei saatu. Muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 9.1.1968. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä. Kohde on merkitty Kotivuoren raportissa Ruonaniemen eteläpuolelle Ruonalahden ja Ruonaojan läheisyyteen.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikan ympäristö tarkastettiin, mutta paikalta ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kivikautiselle asuinpaikalle sopivat paikat Ruonaniemessä ja sen eteläpuolella olevassa niemekkeessä ovat nykyisin rakennettuja.

Kartta 49. Ruonaniemen (39) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

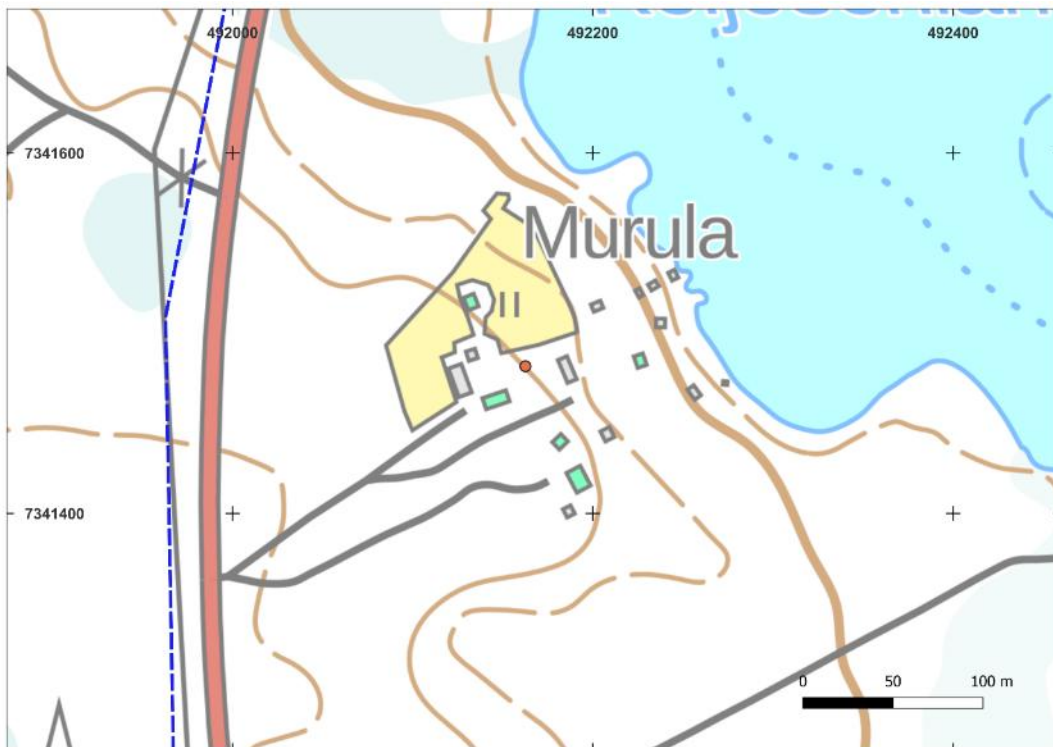
Kuva 98. Ruonaniemen löytöpaikan ympäristöä Ruonaojan varressa. Itään.

40. Koljonen*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7341481 E 492162 z 185 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio

Inventointi 2025: Simojärven länsirannalla sijaitsevan Koljosen talosta (nykyinen Murula) on löytynyt kivikaudelle ajoitettu pohjalainen kourutalta (KM3282: 14). Museoviraston muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 15.7.1896. Digitoidussa löytöluettelossa on ainoastaan mainittu, että kyseinen talta on kooltaan 102 x 32 x 21 mm ja että se on Koljosen talosta Kemihaaran kylästä.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä käytiin Murulassa ja tarkastettiin Murulan sekä Koljosenlahden ranta-alueita. Löydön tarkempi löytökonteksti ei selvinnyt inventoinnin yhteydessä, mutta on mahdollista, että kyseinen löytö on tullut esiin esimerkiksi peltotöiden yhteydessä. Alueelta ei havaittu mitään kiinteää muinaisjäännökseen viittaavaa. Löytöpaikkaa ei ole huomiota Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa. Löytöpaikan tarkempaa sijaintia ei voitu paikantaa nyt tehdyssä inventoinnissa, joten koordinaattipiste on vain hyvin karkea arvio.

Kartta 50. Koljosen (40) kohdekartta.

Kohde on merkitty oransilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 99. Murula, entinen Koljonen. Länteen.

41. Paloniemi 2*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori 1990
Koordinaatit:	N 7343450 E 494102 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven länsirannalta, Paloniemen itäkärjestä on löytynyt vuonna 1947 kivikaudelle ajoitettu reikäkivi (KM 11809: 1). Ranuan historia -teoksessa mainitaan, että kyseinen löytö on pallonuija (Juntunen 1990: 52). Löytöluetteloa ei löydy Museoviraston muinaiskalupäiväkirjasta digitoituna, joten tarkempia tietoja löydöstä ei saatu. Muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 6.11.1947. Löytöpaikka on huomiota myös Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä. Kohde on merkitty Kotivuoren raportissa Paloniemen itäkärjessä olleelle peltoalueelle.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikka ja sen lähialueet tarkastettiin. Löytöpaikka on vanhaa, heinittynyttä peltoaluetta, josta ei tehty havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä. Inventoinnin yhteydessä saatiin tieto, että Paloniemen eteläosassa sijaitsevalta polulta, löytöpaikasta noin 200 metriä länsilounaaseen on löytynyt aikoinaan polun pinnasta kvartsi-iskoksia (N 7343412 E 493921). Kyseisen kohdan lähellä sijaitsee myös hiekkaranta. Hiekkarannan kohdalla on pienialainen metsäkangas, joka nousee ympäröivästä, soistuneesta ja ojitetusta alueesta. Hiekkaranta sekä polku tarkastettiin ja polun läheisyyteen mäntykankaalle tehtiin muutamia koepistoja, mutta mitään kivikauteen tai kiinteään muinaisjäännökseen viittavia merkkejä ei tehty. Reikäkivi/pallonuija sekä kvartsi-iskokset kuitenkin viittaavat esihistorialliseen toimintaan alueella. Kvartsien löytöpaikka on arvioitu löytäjän näyttämän sijainnin perusteella.

Kartta 51. Paloniemi 2 (41) kohdekartta.

Reikäkiven/pallonuijan löytöpaikka on merkitty oranssilla pisteellä, kvartsien löytöpaikka oranssilla tähdellä.

Kuva 100. Pallonuijan/reikäkiven löytöpaikka on nykyisin heinittynyttä vanhaa peltoaluetta. Koilliseen.

Kuva 101. Polkua, josta on löytynyt kvartsi-iskoksia. Vasemmalla kuvassa erottuu hiekkaranta. Länsilounaaseen.

42. Rantala*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7344309 E 493992 z 177 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio vuoden 1990 inventoinnin perusteella

Inventointi 2025: Simojärven pohjoisrannalla sijaitsevan Rantalan tilan talon eteläpuolelta, läheltä ranta-aluetta on ilmeisesti löytynyt kivikaudelle ajoittuvat kaksi talttaa sekä reikäkivi. Näiden lisäksi näiden löytökohdasta noin 25 metriä länteen on havaittu liesi noin 0,3 metrin syvyydestä. Löytöpaikka on huomiona Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa sekä siitä on laadittu raporttiin luonnospiirros, mutta ei ole tarkempaa tietoa onko paikalla käyty inventoinnin yhteydessä. Kohde on merkitty raporttiin löytöpaikkana eikä kivikautisena asuinpaikkana. Löytökohta on merkitty Kotivuoren raportissa Rantalan talon eteläpuolelle, rannasta noin 5 metriä pohjoiseen. Tästä noin 25 metriä länteen on merkitty lieden sijainti.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä löytöpaikka tarkastettiin. Paikka on Rantalan tilan piha-aluetta. Löytöpaikan itäpuolella olevat peltoalueet kasvoivat heinää, joten niiden pinnalta ei myöskään voinut tehdä havaintoja. Alueelta ei tehty havaintoja kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkempaa tietoa löydöistä tai liedestä ei saatu inventoinnin yhteydessä.

Kartta 52. Rantalan (42) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä.

Kuva 102. Rantalan löytöpaikka. Länteen.

43. Putkivaara*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	löytöpaikat
Muinaisjäännöstyyppi:	irtolöytöpaikat
Ajoitus:	rautakautinen
Aiemmat tutkimukset:	Hannu Kotivuori inventointi 1990
Koordinaatit:	N 7342166 E 496687 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	arvio

Inventointi 2025: Simojärven rannalta, Putkivaaran maalta on löytynyt vuonna 1879 myöhäiselle rautakaudelle ajoittuva tuluskivi (KM1969: 107). Museoviraston muinaiskalupäiväkirjan mukaan löydön diarointipäivämäärä on 15.10.1879. Digitoidussa löytöluettelossa on mainittu, että soikea tuluskivi on varustettu syvällä rihmauurroksella ja se on tehty kvartsista. Ainoastaan toinen puoli on kulunut. Kyseisen löydön on lahjoittanut talokas lisäksi Hoikka. Ranuan historia -teoksen mukaan kyseinen löytö on ensimmäinen valtion kokoelmiin toimitettu muinaisesine, joka on löytynyt Ranualta (Juntunen 1990: 17, 40). Löytöpaikka on huomiona Kotivuoren vuoden 1990 Ranuan muinaisjäännösinventoinnin luettelossa, mutta raportissa löydölle ei ole pystytty arvioimaan tarkempaa löytösijaintia.

Nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä Putkivaaran länsipuolella, Putkivaaranlahden itärantaa käytiin läpi silmämääräisesti sekä metallinilmaisimella, mutta alueelta ei tehty havaintoja, jotka viittaisivat kiinteään muinaisjäännökseen. Löytöpaikan tarkempaa sijaintia ei voitu paikantaa vuoden 1990 inventoinnissa eikä nyt tehdyssä inventoinnissa, joten koordinaattipiste on vain hyvin karkea arvio.

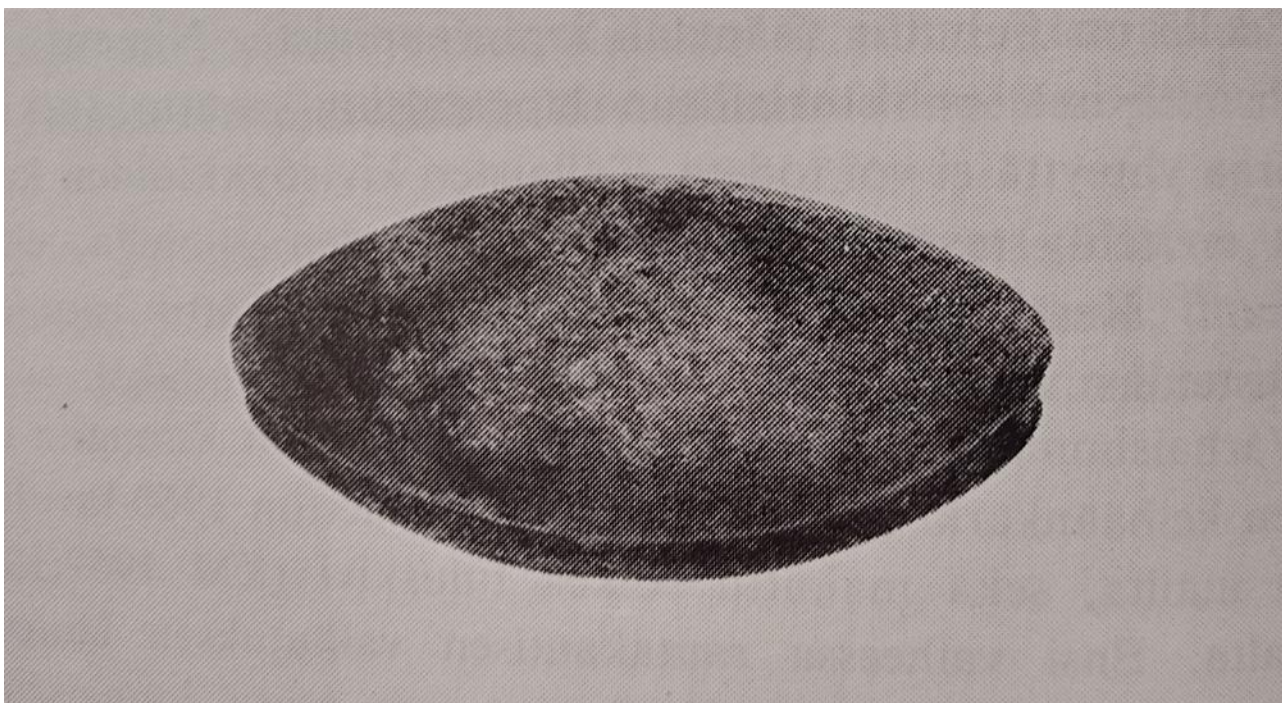

Kartta 53. Putkivaaran (43) kohdekartta.

Kohde on merkitty oranssilla pisteellä. Osa-alueen A raja on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Kuva 103. Metsäaluetta Putkivaaranlahden itärannalla. Pohjoiseen.

Kuva 104. Putkivaaran tuluskivi KM1969: 107. (Ranuan historia: 40).

Muut kohteet

44. Koppelolahti*

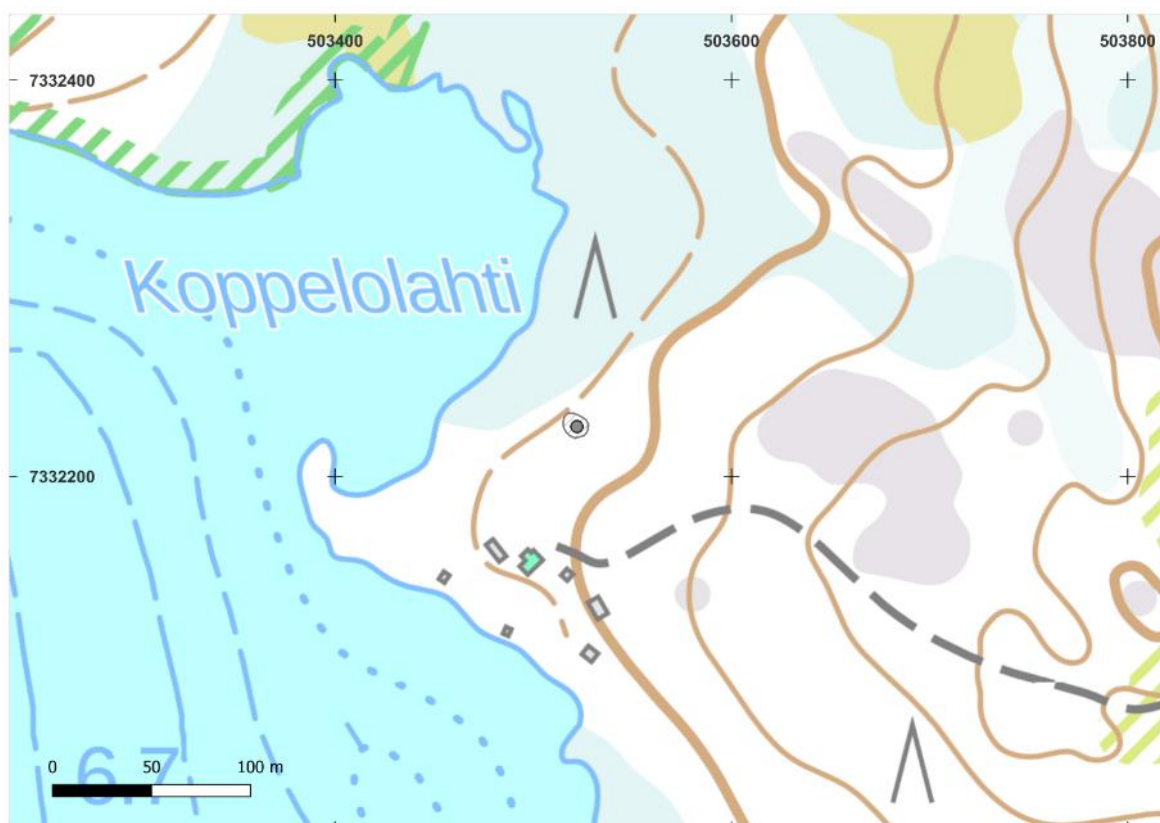
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	1000061873
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde (entinen havaintokohde)
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	Janne Ikäheimo etätarkastus 2023
Koordinaatit:	N 7332227 E 503521 z 178 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin keskikohta

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Kohteeseen kuuluu tervahauta. Kohde on tunnistettu ja rajattu Maanmittauslaitoksen laser 5p aineistosta (Tuotantoalue: Ranua 2020) tehtyjen arkeologisten havaintojen perusteella (Ikäheimo 2023, etätarkastus). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa.

Inventointi 2025: Havaintokohde tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Paikalla ei ole tervahautaa vaan kivistä kylmämuuratun kellarin jäännös. Sen koko on noin 4 x 4 metriä ja syvyys noin 1,7 metriä. Kellarin oviaukko erottuu länteen kohti Simojärveä. Oviaukko on noin 1,3 metriä leveä. Vuoden 1958 ilmakehuvaan kellarin läheisyyteen on merkitty peltoa. Kellari liittyy sen eteläpuolella sijainneeseen tilakeskukseen. Tilan rakennukset on siirretty rannalle Koppelosaaresta ilmeisesti 1900-luvun alkupuolella.

Kuva 105. Koppelolahden rannalla sijaitseva tila sekä peltoalueet vuoden 1958 ilmakehuva.

Kartta 54. Koppelolahden (44) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla.

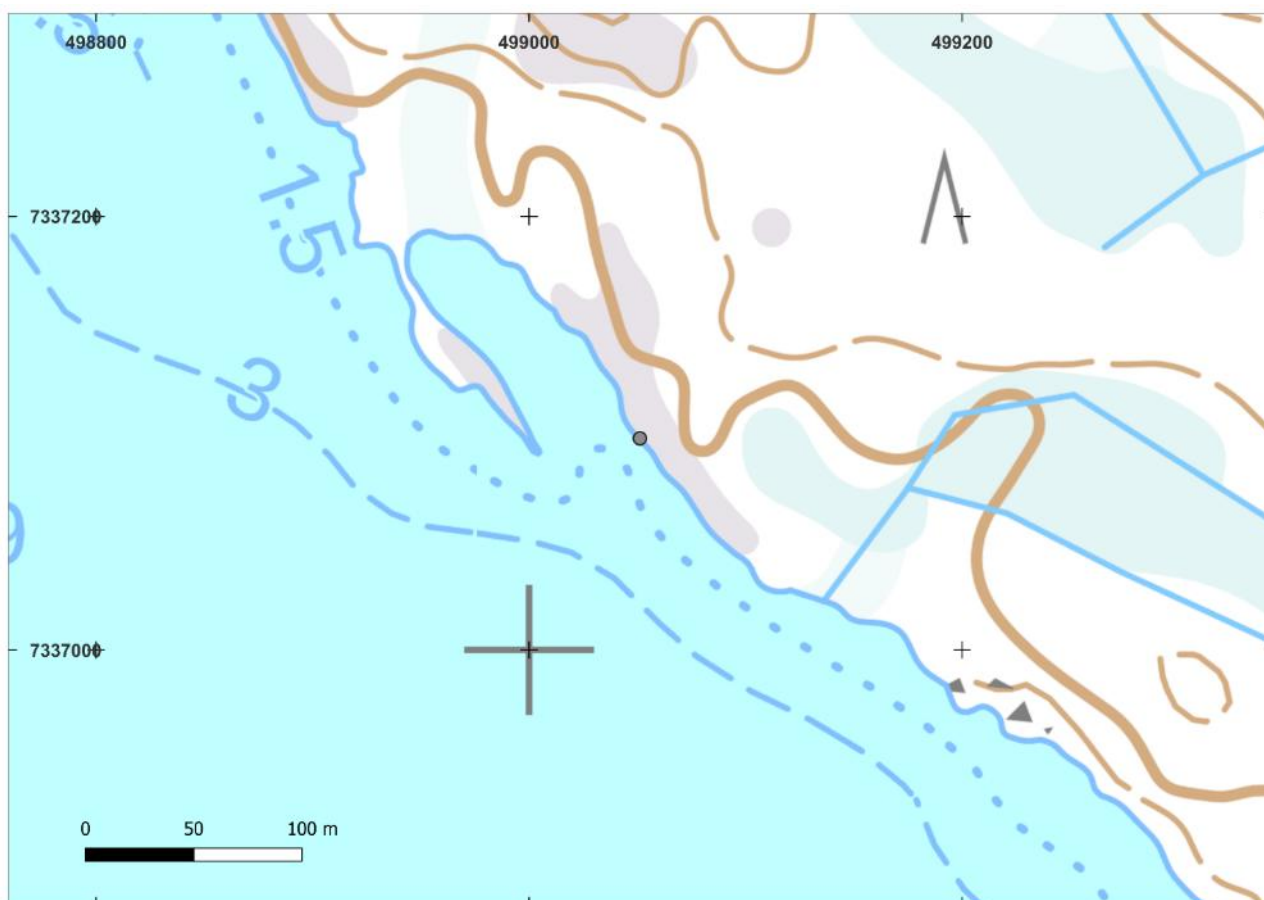
Kuva 106. Koppelolahden havaintokohde on kylmämuuratun kellarin jäännös. Koilliseen.

45. Takasalmi*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7337097 E 499051 z 179 m mpy
Koordinaattiselite:	rajamerkin gps-mittaus

Inventointi 2025: Salmenkarin tilasta noin 670 metriä kaakkoon, Simojärven itärannalla rantakalliolla on rajamerkki. Rajamerkin kivistä ladottu perusta on kooltaan noin 1,6 x 1,3 metriä. Sen keskellä on pystykivi, jonka korkeus on noin 0,7 metriä. Kiven luoteissivulla on ilmeisesti kaiverrettu numero 2. Kaiverrus on epäselvä. Kivet ovat pääsääntöisesti esillä, pohjimmaisets kivet ovat sammaloituneita.

Rajamerkki on vuoden 1970 topografisella kartalla ilmeisesti Salmenkarin tilan rajan taitekohdassa ja ajoittune 1900-luvulle.

Kartta 55. Takasalmen (45) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä.

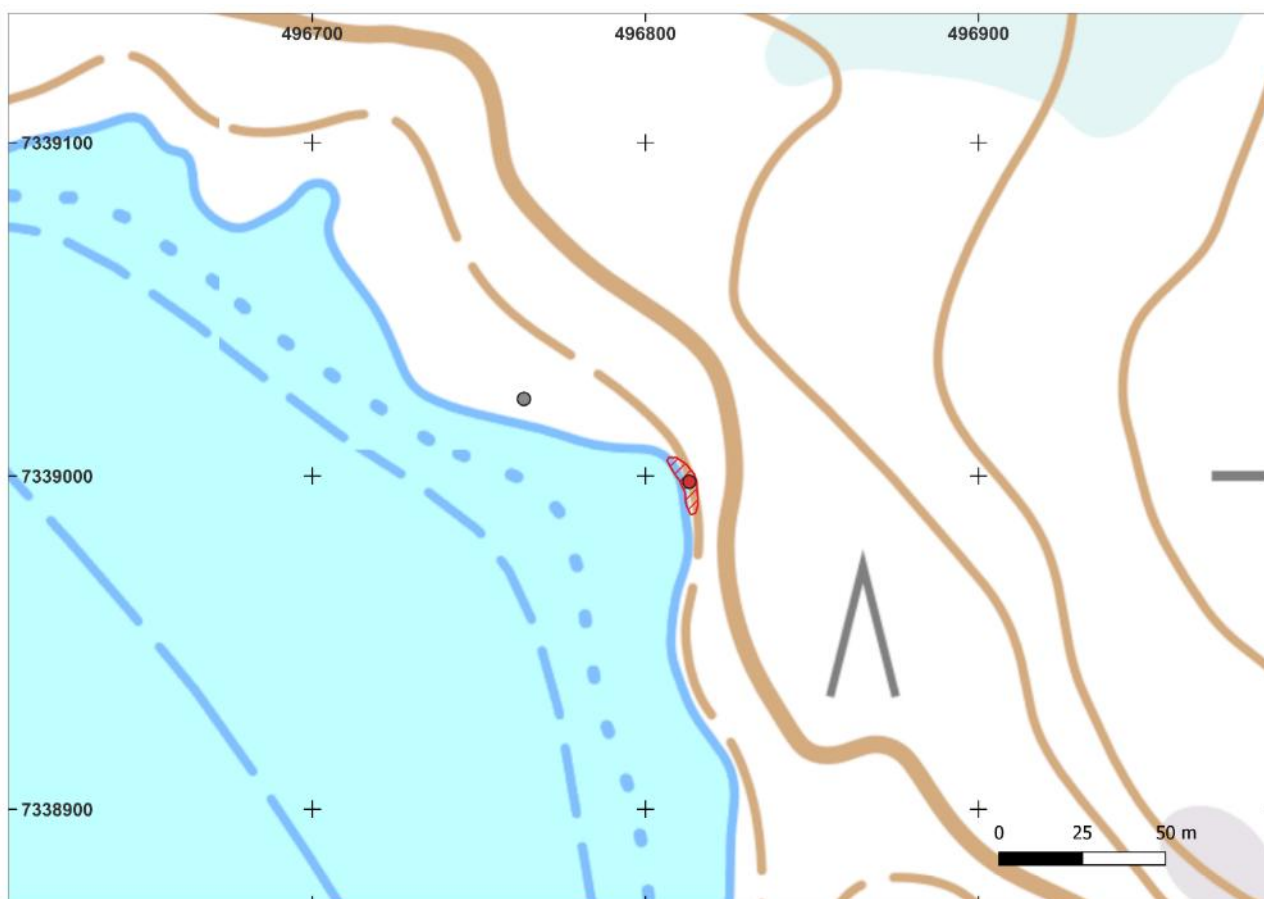

Kuva 107. Takasalmen rajamerkki. Etelään.

46. Palovaara 1*

Kunta: Ranua
 Muinaisjäännöstunnus: uusi kohde
 Muinaisjäännösstatus: muu kohde
 Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät, merkipuut
 Ajoitus: historiallinen aika, 1900-luku
 Aiemmat tutkimukset: -
 Koordinaatit: N 7339023 E 496763 z 180 m mpy
 Koordinaattiselite: merkipuun koordinaatit

Inventointi 2025: Simojärven itärannalla, Salmenkarintiestä noin 650 metriä lounaaseen sijaitsee kruununleimapuu. Kelottuneessa puunrungossa on noin 1,3 metrin korkeudella kaksi noin 10 x 5 cm kokoista pilkkaa, joihin on tehty kruununleimat. Kyseessä on ilmeisesti 1900-luvulle ajoittuva leimikkoon liittyvä puu, joka on jätetty hakkuissa kaatamatta.

Kartta 56. Palovaara 1 (46) ja Palovaara 2 (24) kohdekartta.

Palovaara 2 on merkitty punaisella pisteellä ja punaisella vinorasterilla. Palovaara 1 on merkitty harmaalla pisteellä.

Kuva 108. Kelottunut puu, jossa erottuu pilkat. Koilliseen.

Kuva 109. Niin sanottu kruununleima. Luoteeseen.

47. Mäkelä*

Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt, aidat
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7343012 E 489696 z 196–200 m mpy
Koordinaattiselite:	itäisimmän aidan (aita 1) koordinaatit

Inventointi 2025:

Mäkelän tilan pohjoispuolelta havaittiin seitsemän röykkiötä sekä kaksi enemmän aita muistuttavaa kivirakennetta. Alueella näkyy vuoden 1959 ilmakuvassa peltoaluetta, jonka perusteella aitojen/röykkiöiden arveltiin liittyvän kyseisen peltoalueen raivaukseen. Röykkiöiden kivet ovat halkaisijaltaan 20–50 cm.

Suurin aita sijaitsee aivan olemassa olevan tien vieressä ja on kooltaan 20 x 3 x 1,2 m. Aita on alueen itäisin kivirakenne. Alakohde 1 (N 7343082 E 489566) on V-kirjaimen muotoinen aita, jonka toinen sivu on noin 12 m pitkä ja toinen 15 m. Leveyttä aidalla on 2 m ja se on 40–50 cm korkea. Alakohde 2 (N 7343076 E 489583) on halkaisijaltaan 2 m kokoinen röykkiö. Alakohde 3 (N 7343078 E 489590) on soikea 10 x 6 m kokoinen röykkiö. Alakohde 4 (N 7343077 E 489603) on 3 x 4 m kokoinen röykkiö ja alakohde 5 (N 7343076 E 489609) on 8 x 5 m kokoinen röykkiö. Alakohteet 2–5 ovat korkeudeltaan 40–80 cm. Alakohde 6 (N 7343001 E 489554) on sammaloitunut soikean muotoinen ja 12 x 6–7 m x 1 m kokoinen röykkiö. Alakohde 7 (N 7343009 E 489594) on soikean muotoinen 10 x 3 x 0,6 m kokoinen röykkiö. Alakohde 8 (N 7343004 E 489608) on halkaisijaltaan 3 m ja 40 cm korkea röykkiö.

Kuva 110, Mäkelä vuoden 1959 ilmakuvassa, jossa erottuu peltoaluetta.

Kartta 57. Mäkelä (47) kohdekartta.

Kohde on merkattu harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty harmailla tähdillä. Osa-alueen C raja on merkitty vihreällä katkoviivalla.

Kuva 111. Mäkelän itäisin aita (muinaisjäännöspiste). Luoteeseen.

Kuva 112. Alakohde 1. Etelään.

48. Lahtela*

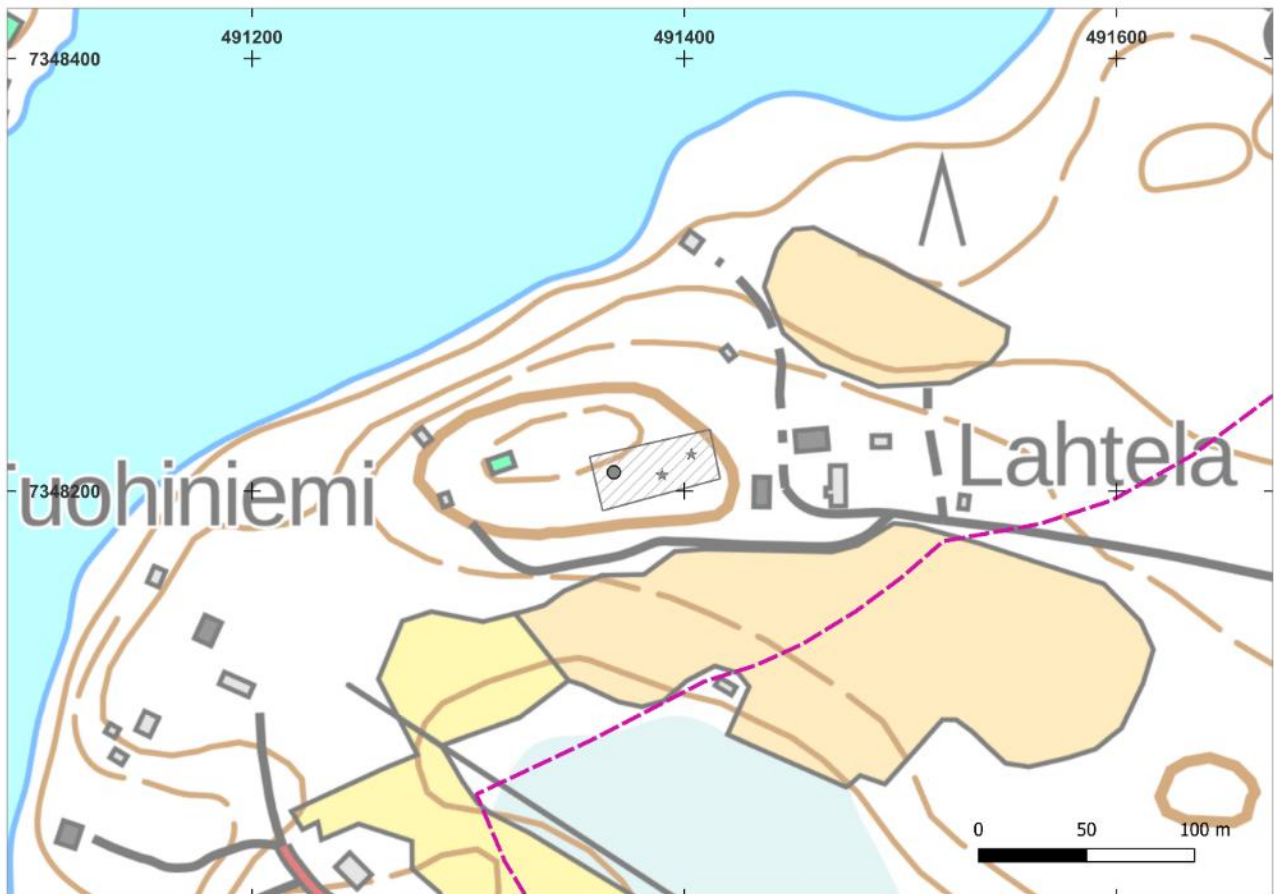
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppe:	kivirakenteet, kellarit maarakenteet, kuopat
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7348208 E 491367 z 182 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin 1 gps-koordinaatti

Inventointi 2025: Lahtelan ja Tuohiniemen talojen välisellä metsäsaarekkeella sijaitsee kaksi kellarin jäännöstä sekä yksi kaivanto. Kellari 1 on kooltaan noin 7 x 7 metriä ja sen syvyys on noin 0,6 metriä. Sen ympärillä on valli, jonka leveys on noin 1,2 metriä ja korkeus noin 0,3 metriä. Eteläosassa vallia erottuu oviaukko, joka on noin 1 metrin leveä aukko. Kellarista 1 noin 35 metriä itään sijaitsee Kellari 2 (N 7348216 E 491401), joka on kooltaan noin 5 x 5 metriä ja sen syvyys on noin 0,8 metriä. Ympärillä on noin 1 metrin leveä ja 0,3 metriä korkea valli. Kellarin sisäreunat ovat melko jyrkkäpiirteiset. Kellareiden välissä on yksi melko epämääräinen kaivanto (N7348207 E491389), jonka koko on noin 3,5 x 3,5 x 0,4 metriä. Kaivanto on neliön muotoinen ja jyrkkäreunainen. Kellareiden ja kaivannon päällä kasvaa harvennettua mäntymetsää.

Vuoden 1856–76 Kemihaaran kartalle, vuoden 1857 pitäjänkartalle eikä 1900-lukujen perus- tai topografiakartoille kohdalle ole merkitty rakennuksia. Myöskään historiallisissa ilmakuvissa kohdalla ei erotu selkeästi rakennuksia. Kellarit sekä kaivanto kuitenkin liittyvät todennäköisesti niiden vieressä olevien talojen toimintaan eivätkä ne vaikuta 1900-lukua vanhemmilta.

Kuva 113. Neliön muotoinen kaivanto. Kaakkoon.

Kartta 58. Lahtelan (48) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Alakohteet on merkitty harmailla pisteillä. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kuva 114. Kellari 1. Lounaaseen.

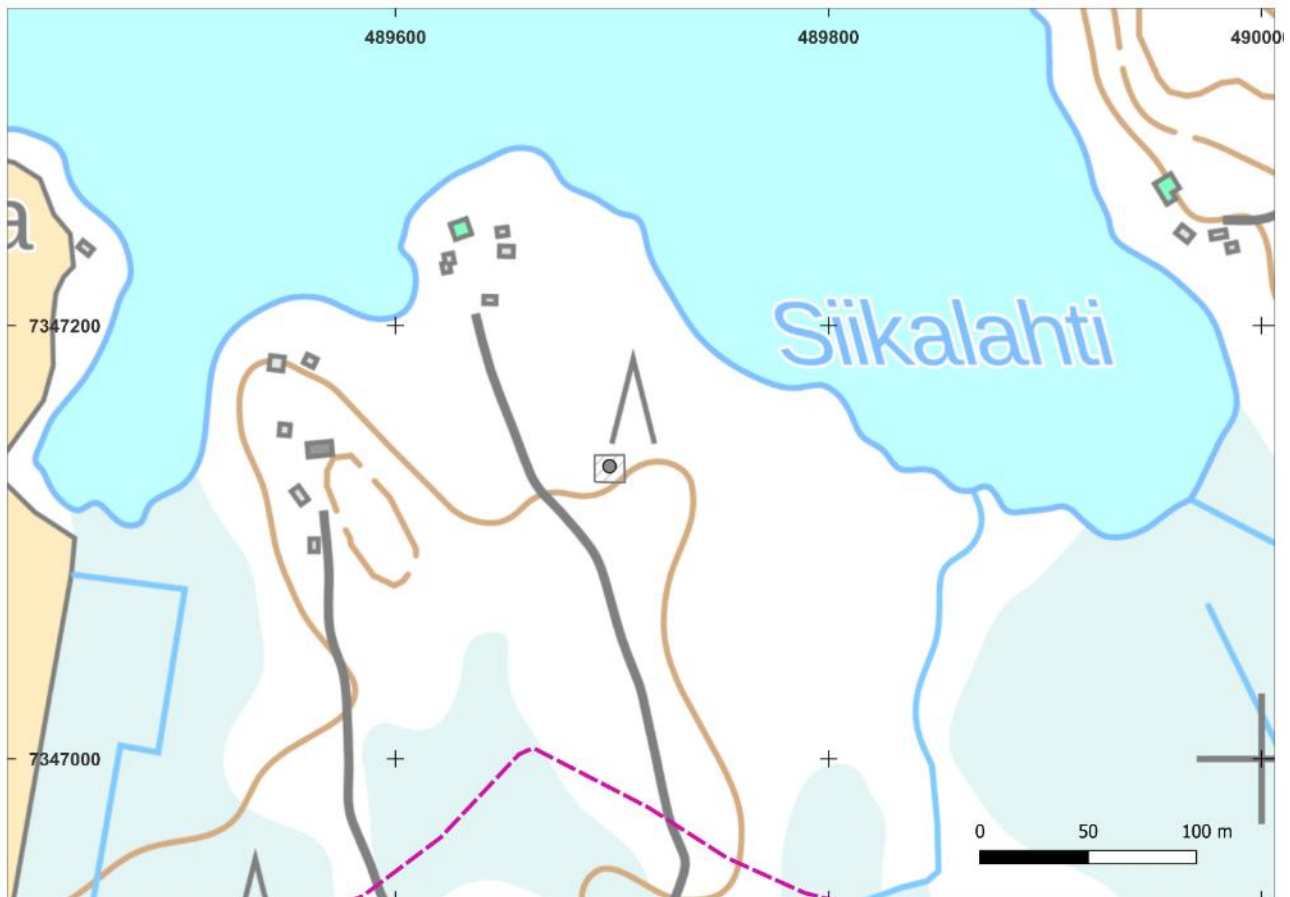

Kuva 115. Kellari 2. Itään.

49. Siikalahti*

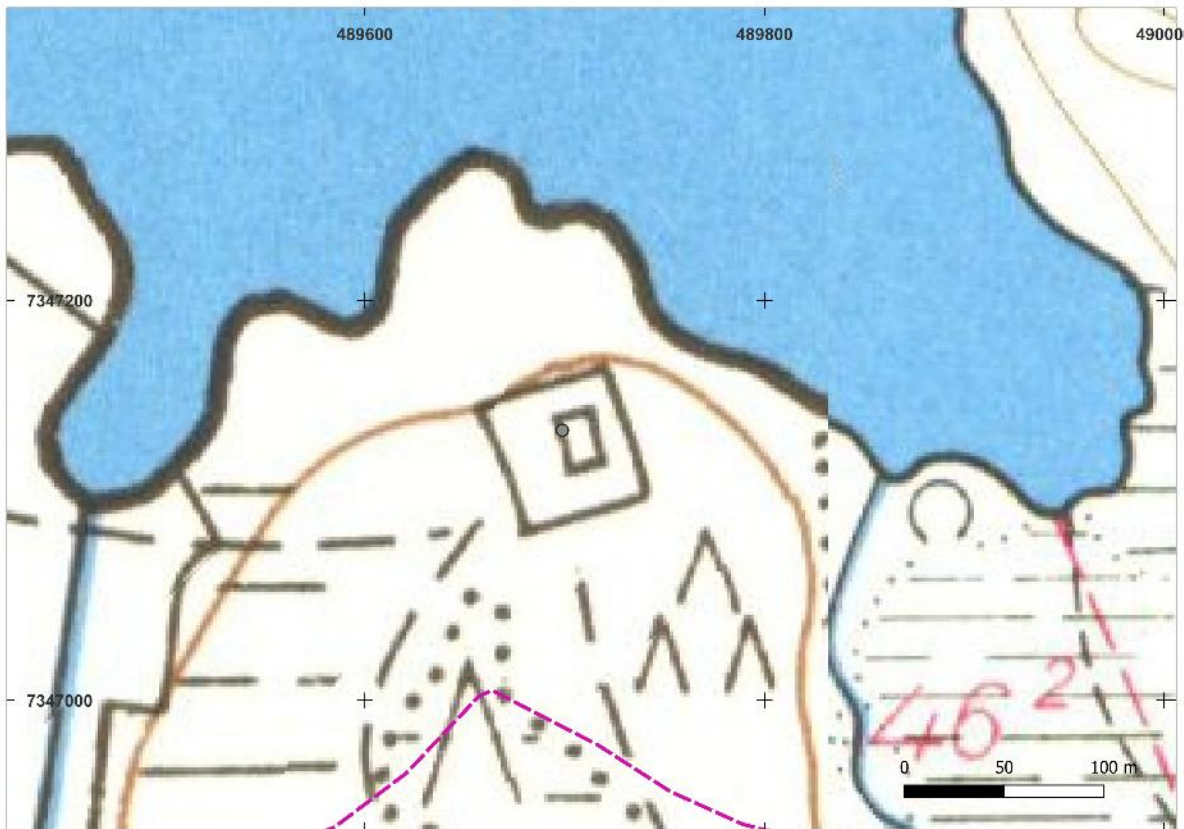
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, kellarit
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7347135 E 489698 z 171 m mpy
Koordinaattiselite:	kellarin gps-koordinaatti

Inventointi 2025: Piittisjärven eteläpuolella, Siikalahden etelärannasta noin 70 metriä lounaaseen sijaitsee kellarin jäännös. Sen koko on noin 6 x 4 x 1,2 metriä ja sen sisäpuolella on jyrkät reunat. Ympärillä on noin 1 metrin leveä valli, jonka korkeus on noin 0,4 metriä. Vuoden 1970 topografiselle kartalle sen kohdalle on merkitty rakennus. Rakennukselle johtaa polku länsipuolella sijaitsevalta Päivärinnan tilalta.

Kartta 59. Siikalahden (49) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kartta 60. Siikalahti vuoden 1970 topografiakartalla.

Kuva 116. Kellarin jäännös. Länteen.

50. Paananen*

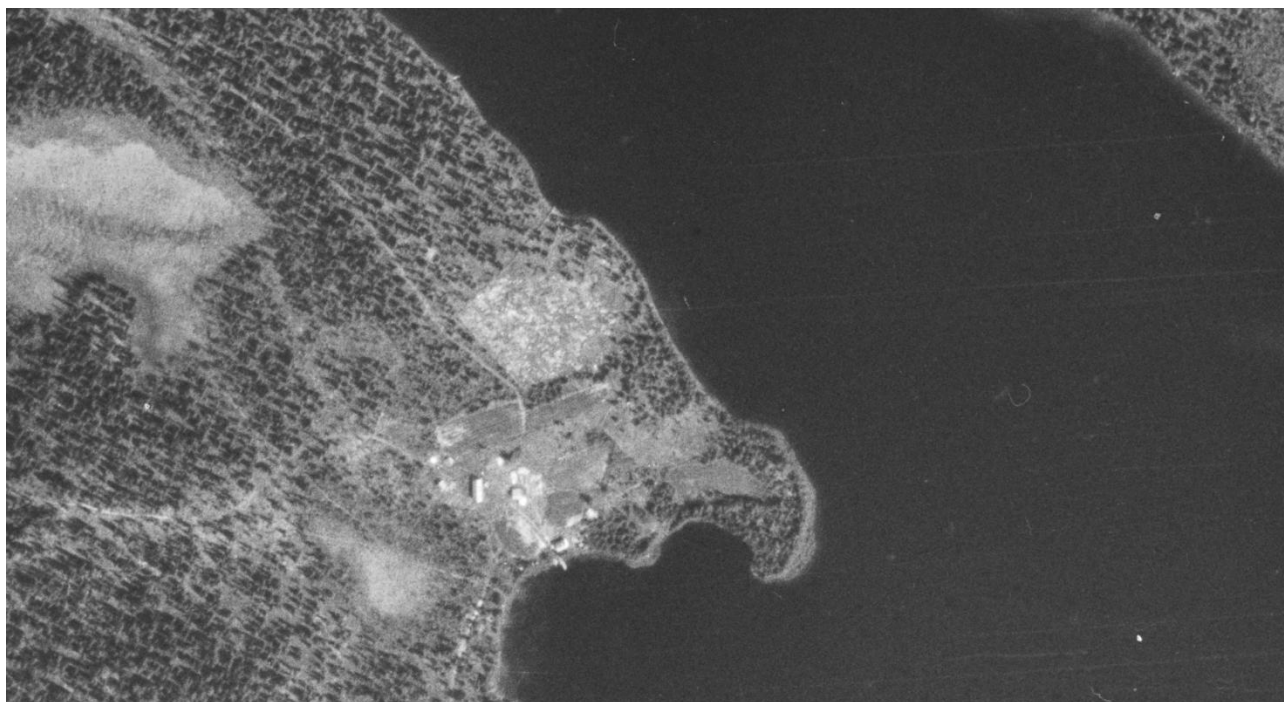
Kunta:	Ranua
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kohde
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	historiallinen aika, 1900-luku
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7347966 E 488677 z 170 m mpy
Koordinaattiselite:	viljelyröykkiön keskikoordinaatit

Inventointi 2025: Paanasen talosta noin 150 metriä pohjoiseen, koilliseen laskevan rinteiden reunalla sijaitsee noin 50 metriä pitkä raivauskasa, jonka leveys on noin 2,5 metriä ja korkeus noin 0,3 metriä. Osa kivistä on sammaleen peitossa ja osa esillä. Raivauskasassa on erikokoista kiveä, joista suurimpien halkaisija on lähes metrin. Vuoden 1961 ilmakuvassa sen läheisyydessä erottu avonainen alue. Vuoden 1992 peruskarttaan raivauskasan läheisyyteen, noin 20 metriä länteen on merkitty peltoalue. Se liittyyneen alueen raivaamiseen 1900-luvulla.

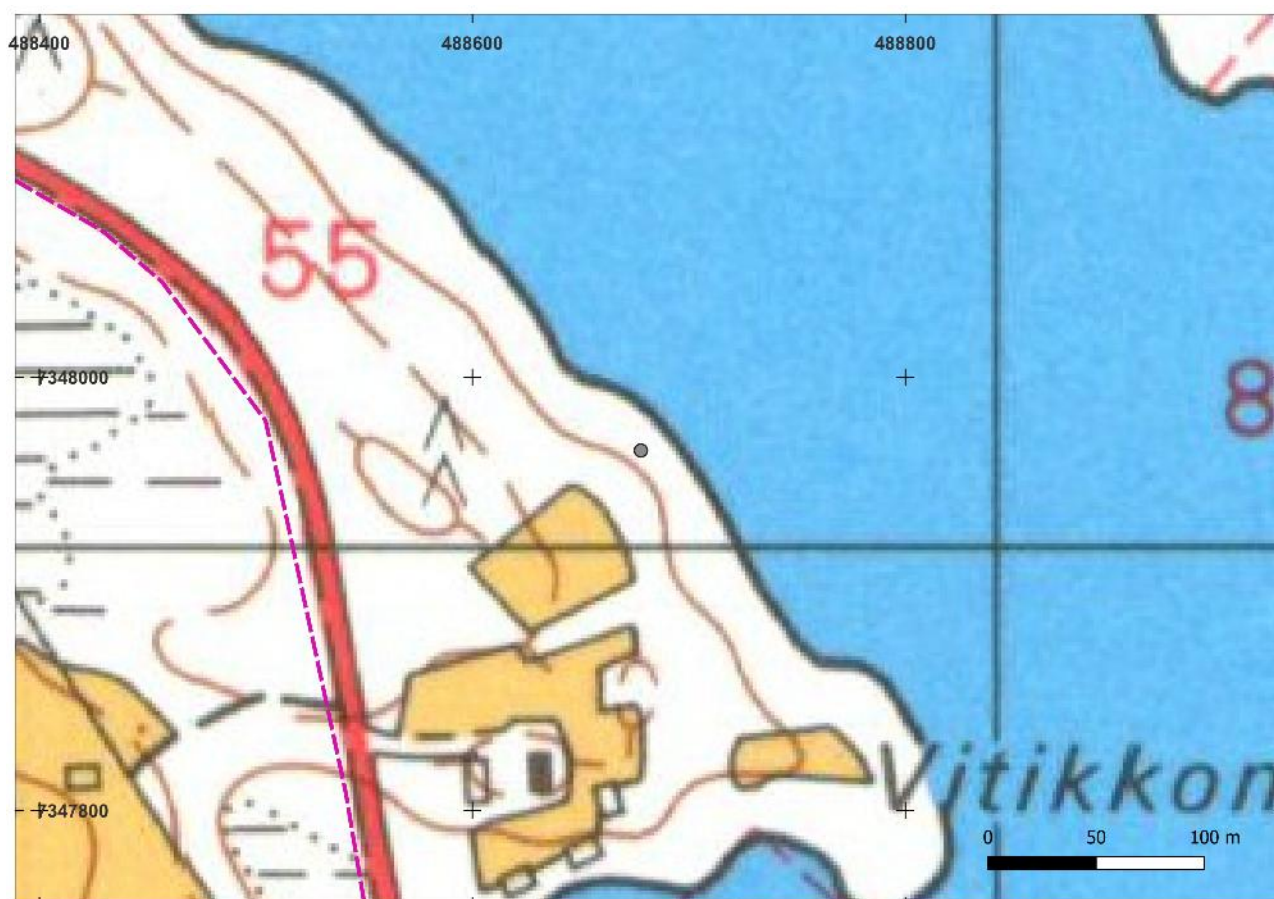

Kartta 61. Paanasen (50) kohdekartta.

Kohde on merkitty harmaalla pisteellä ja harmaalla vinorasterilla. Osa-alueen D raja on merkitty violetilla viivalla.

Kuva 117. Paananen vuoden 1961 ilmakuvasa.

Kartta 62. Paananen vuoden 1992 peruskartalla.

Kuva 118. Paanasen raivauskasaa. Itään.

Lähteet

Kirjallisuus:

- Hiltunen, Mauno (toim.) 1990. Ranuan historia. Ranuan kunta ja seurakunta.
- Juntunen, Jukka 1990. Ranuan esihistoria kivikaudesta saamelaisasutukseen. Hiltunen, Mauno (toim.), Ranuan Historia, Ranuan kunta ja seurakunta, 17–52.
- Kotivuori, Hannu & Torvinen, Markku 1992. Rovaniemen seudun kiinteät muinaisjäännökset. Lapin seutukaavaliitto.
- Johansson, Peter ja Kujansuu, Raimo (toim.) 2005. Pohjois-Suomen maaperä. Geologian tutkimuskeskus.

Tutkimusraportit: (https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/raportti/read/asp/r_default.aspx)

- Kotivuori, Hannu 1990. Ranuan muinaisjäännösten inventointi. Osa 2: kohdeluettelot, luonnokset ja karttaotteet. Lapin maakuntamuseo.
- Nieminen, Inga 2012. Keminmaan, Ranua, Simon ja Tervolan kulttuuriperintöinventointi 2012. Metsähallitus.
- Rautiainen, Pirjo 2008. Kulttuuriperintökohteiden inventointi 2008. Simojärven ja Soppanan Natura 2000-alueet Ranua ja Posio. Metsähallitus.
- Sepänmaa, Timo & Soisalo, Janne 2022. Ranua Simojärvi rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi 2021-2022. Mikroliitti Oy.
- Torvinen, Markku 1978. Ranua, Kujala, Uutelanniemi. Kivikautisen asuinpaikan tarkastus 3.10.1978.
- Torvinen, Markku 1988. Ranua Kultisalmi ja Välttämönsalmi arkeologinen tarkastus.

Kartat:

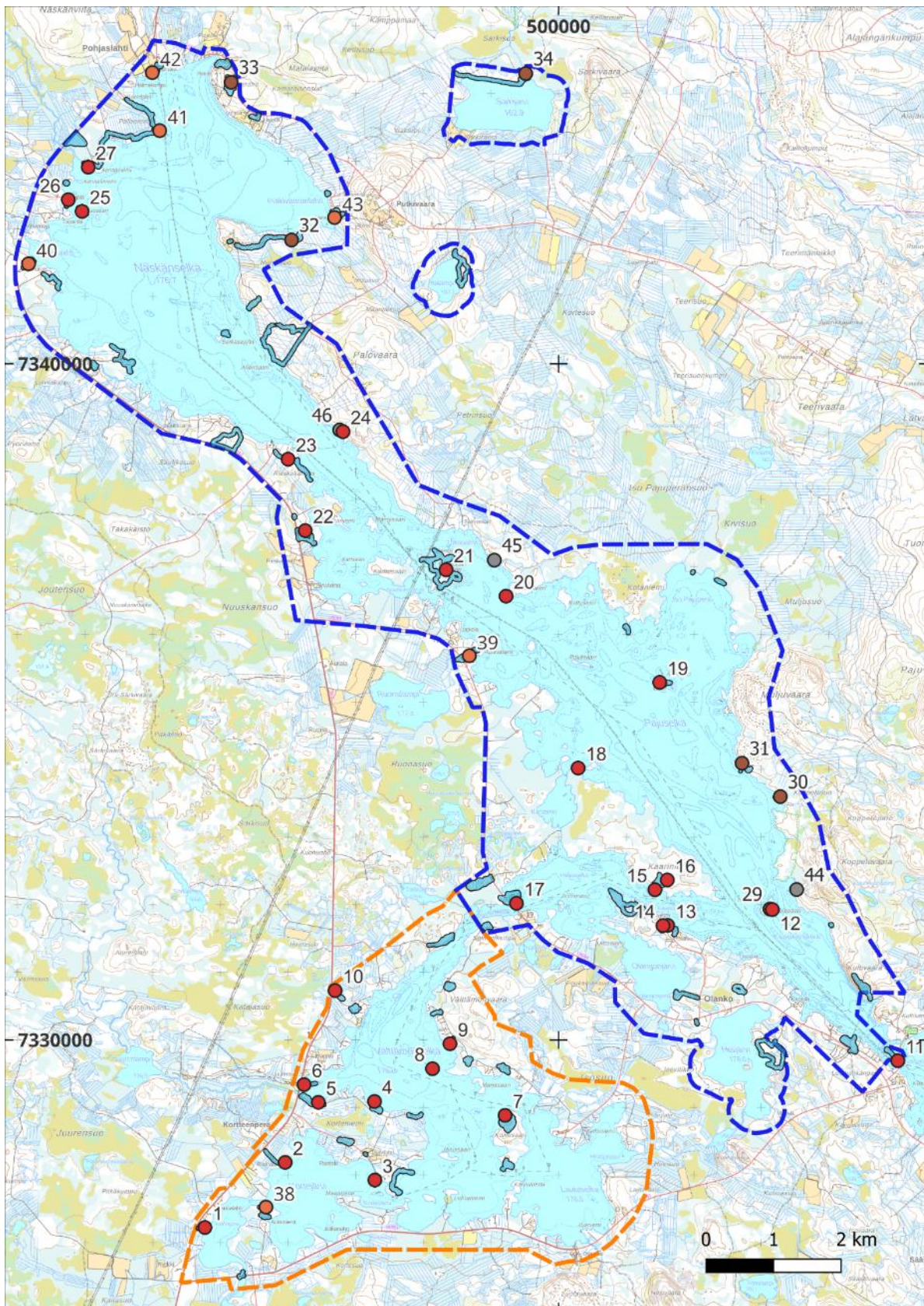
Kansallisarkisto: (<https://astia.narc.fi/uusiastia/>)

- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto:
 - 3524 12 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1083080. v. 1865.
 - 3524 11 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1083079. v. 1865.
 - 3542 03+3631 01 Ia.* -/- - Ranua (--). Tiedosto 1. v.1865.
 - 3613 11 Ia.* -/- - Rovaniemi (--). Tiedosto 1. v. 1857.
 - 3613 10 Ia.* -/- - Rovaniemi (--). Tiedosto 1. v. 1857.
- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. L LAPIN LÄÄNI. Rovaniemen maalaiskunta.
 - L16:2/15-179. Isojaonkartta Kemihaaran jakokunnasta, sekä kruunun maasta, käsittäen talot N:ot 1-17, 23-26 ja 28-29 tässä kylässä ja N:ot 1-10 Namman kylässä tässä kunnassa, ynnä N:ot 18-22 ja 27 Kemihaaran kylässä Ranuan kunnassa v. 1856-1876.

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto: (<https://jyx.jyu.fi/jyx/?lng=fi>)

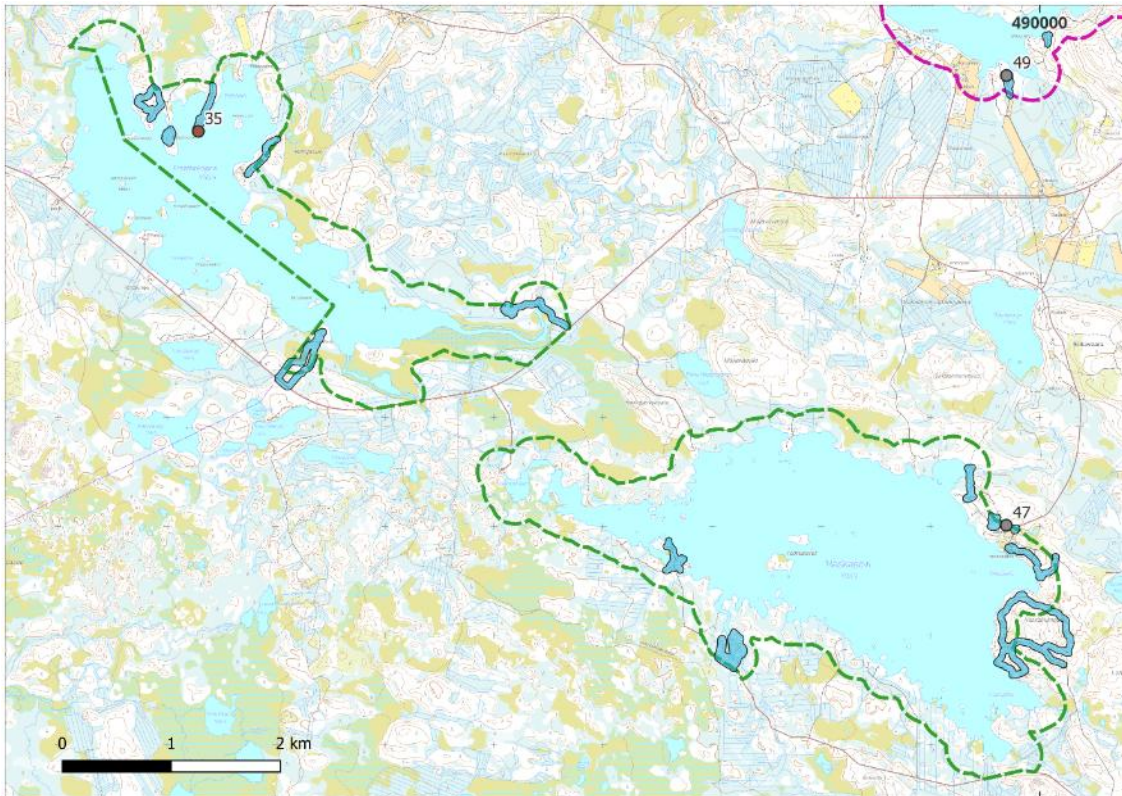
- Tresk, Olof. KrA Topografiska Kartor KEMIN LAPPI v. 1642.
(https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_102296?lng=fi)
- Hermelin maaherrakuntakartasto v. 1798-99.
(https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_22192?sid=218496032)

Maastossa tarkastetut alueet

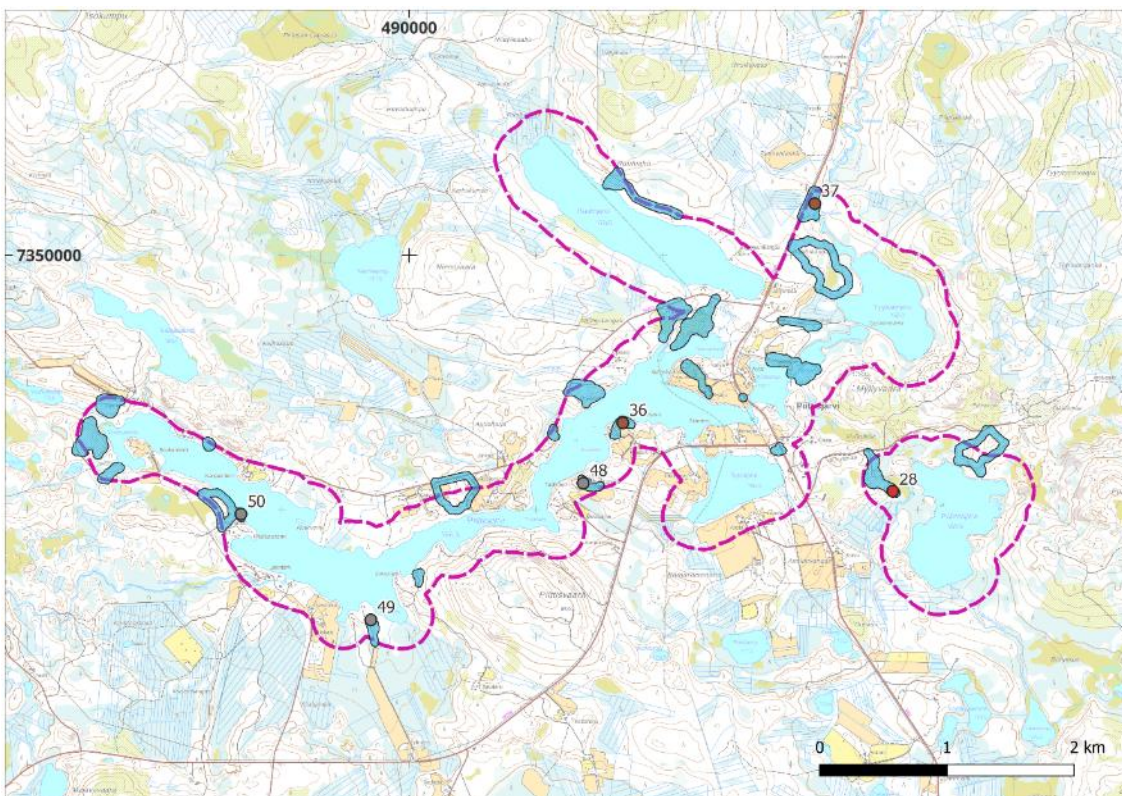
Kartta 63. Osa-alueilla A ja B tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 64. Osa-alueella C tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

Kartta 65. Osa-alueella D tarkastetut alueet.

Jalkaisin tarkastetut alueet on merkitty sinisellä rasterilla.